

Od 1. nov. dalje naročnina mesečno 30 din, za inozemstvo 50 din — nedeljska izdaja celoletno 96 din, za inozemstvo 120 din.
Uredništvo: Kopitarjeva ul. 6/III. Tel. 40-01 do 40-05

Narodite "Slovenčev koledar" do 8. decembra t. l. imate še čas.

SLOVENEC

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Cek. rač.: Ljubljana št. 10.650 za naročnino in št. 10.349 za inserate.
Uprava: Kopitarjeva ulica 6
Tel. 40-01 do 40-05
Podruž.: Maribor, Celje, Ptuj, Jesenice, Kranj, Novo mesto, Trbovlje.

Kako bodo Amerikanci pomagali Angležem

Lord Lothian, angleški poslanik v Ameriki, je ob svojem povratku na svoje mesto v Washington, podal zastopnikom ameriškega tiska precej črnogledne izjave o položaju svoje domovine. Presenečenje sta vzbudili posebno dve stvari: Anglija, je izjavil poslanik, je izžrpala svoje zlato in svoje denarne zaloge v inozemstvu; Anglija potrebuje veliko streljiva in posebno še veliko prevoznih ladij.

Ni dvoma, da je dejanski položaj Velike Britanije dosti manj kritičen, kakor pa ga je naslikal britanski diplomat. Lothian je imel poseben namen, podati kar moč črno sliko, hoteč tako napraviti globlji vtis na ameriško javnost. V tej trditvi nas potrjuje pisanje angleškega tiska, ki je takoj naslednji dan po izjavah, ki jih je podal Lothian, pričel pisati, da namerava Anglija najeti večje posojilo v Združenih državah. To pa je nemogoče, dokler ne bo ameriška zakonodaja temu primerno spremenjena.

Zakon o ameriški nevtiralnosti dovoljuje, kakor znano, da si vojskujoče države nabavljajo v Ameriki vojne potrebščine pod dvema pogojevoma: da kupljeno blago takoj na mestu plačajo in da ga odpeljejo na ladjah, ki niso ameriške. Prvi pogoj je mogoče razlagati na osnovi spominov na preteklo vojsko, ko mnoge evropske države niso plačale svojih dolgov, ki so jih za vojne potrebščine napravile v Ameriki. Drugo točko pa si je treba razlagati v tem smislu, da Združene države ne bi hotele biti zapletene v kakršne koli vojne incidente zaradi eventualnega torpediranja transportov z vojnim blagom v Evropo.

Da bi Angleži mogli plačati svoja naročila v Ameriki, so se preskrbeli za dolarji in so razen tega zasegli vse terjatve, ki jih je imela Velika Britanija in njeni državljanji v Združenih Državah. Ako so sedaj vse te rezerve izžrpane, pomenja, da so vse terjatve, ki so jih Angleži imeli v Ameriki, Američani sedaj že pokrili in da bo Anglija prisiljena, da si odpre kredit v Ameriki. Resni finančniki, ki poznajo denarni položaj na mednarodnem trgu, dvomijo, da bi vse angleške terjatve v Ameriki z dosedanjimi naročili že bile izžrpane. Toda Anglija je previdna in računa pravočasno z bodočnostjo. Angleži bi radi dosegli, da jim Amerika finančno priskoči na pomoč. Da bo mogla tudi v bodoče poravnati svoja naročila, pričakuje, da ji bo ameriška javnost omogočila ta sredstva s tem, da bo v Ameriki podpisano javno posojilo za Anglijo. Z drugimi besedami se to pravi, da hoče London napraviti novo vojno posojilo, nov vojni dolg kljub slabim spominom, ki so jih vojni dolgov v veliki svetovni vojni zapustili med Američani. Treba bi bilo, da ameriški parlament pristane na spremembo zakona, ker tako imenovani Johnsonov zakon izrecno prepoveduje dajanje kreditov kateremu koli narodu, ki ni popolnoma poravnal svojih starih vojnih dolgov. In to so med drugim tudi Angleži.

Sedaj razumemo, zakaj je angleški veleposlanik rajši v črno pretiral finančni položaj svoje domovine. Gre za to, da se napravi vtis na ameriško javno mnenje in da se ustvari gibanje, ki bo naklonjeno odpravi Johnsonovega zakona. Verjetno nam ne bo treba niti dolgo čakati, ko se bo pojavil pred kongresom zakonski predlog v nakazanem smislu.

Druga poglavitna skrb Anglije pa je po izjavi lorda Lothiana dobava ladij, ki bi prevzale ameriško blago na Angleško. Lothian je torej priznal, da je nemška podmorniška vojska in tudi letalski napadi na angleško ladjeve povzročili občutne praznine v angleški trgovski mornarici. Tu že lahko verjamemo angleškemu poslaniku, da ni pretiraval, temveč govoril čisto resnico. Sicer pa je v glavnem ponovil izjavo Alexandra, prvega lorda admiralitete, ki je nedavno rekel pred angleškim parlamentom: »Čeprav so naše izgube nižje, kakor so bile izgube v najhujši dobi 1917 leta in tudi dosti manjše kakor jih podajajo nemška poročila, so vendar večje kakor v prvih mesecih vojske. Položaj se tudi ne bo v tem pogledu popravil tako hitro zaradi tega, ker je odpadla Francija in imajo Nemci v svoji oblasti celo atlantsko obalo do Pirenejev. Iz istega vzroka smo izgubili tudi veliko ladij, potrebnih za boj proti podmornicam, ki nam jih je nekoč nudilo francosko brodogradništvo. Razen tega so poveljniki nemških podmornic v posesti natančnih navodil o načinu obrambe, o katerem smo se spočetka do podrobnosti domenili s francosko vojno mornarico. V zadnjih tednih so angleške flotilje, ki nam služijo za brambo proti podmornicam, morale v veliki meri biti drugod zaposlene, v Sredozemlju, a razen tega smo morali imeti pripravljeno tudi brodogradništvo zaradi možne nemške invazije. Rušilci, ki smo jih kupili v Ameriki, le stopnjema stopajo v službo. Ti rušilci bodo kmalu izboljšali položaj. V kolikor se zvišuje proizvodnja letal, bomo imeli na razpolago tudi nova letala za lov na podmornice.«

Govorilo se je tudi že o tem, da je Anglija zaprosila v Ameriki za novih 50 rušilcev. Toda še mnogo bolj bi ustrezalo koristim Angležev, če bi ameriške ladje smele na Angleško voziti vojni material, ki je nakupljen v Združenih Državah. To bi za angleško vojno, kakor tudi trgovsko brodogradništvo pomenilo velikansko olajšanje. Toda to je nemogoče, dokler ne bo spremenjen nevtral-

Zločinski pokolji v Romuniji vzbujajo gnus po vsem svetu

Množijo se poročila, da bodo morale nemške čete zasesti Romunijo in vzpostaviti red in varnost — Tudi med legionarji samimi krvava obračunavanja

Istanbul, 29. nov. t. Associated Press: Iz Romunije prihajajo le redka poročila in še ta niso ugodna. Vladni krogi zatrjujejo, da ima general Antonescu položaj v rokah in da bo odslej red ohranjen, toda te izjave javnost sprejema na znanje z malodušjem. S podeželja prihajajo v Bukarešto še vedno poročila o pokoljih, ki so jih priredili krajevni činitelji Zelezne garde. Potemtakem ne gre v Zilavi za posamezno dejanje nekaterih blaževcev, marveč za organiziran pokol, ki je obsegal vso državo in o katerem nobena diktatorska vlada nima pravice reči, da zanj ni vedela. Prave številke o pobitih političnih ljudeh ne bodo nikdar znane.

Romunska prestolnica je vojaško zasedena. Nemške uniforme so najbolj vidne. V javnosti pravijo, da je prava sreča, da se nemške čete nahajajo v mestu, ker bi bili pobesneli gardisti verjetno klali še dalje. Trdovratno se v Bukarešti vzdržujejo poročila, da prihajajo številne nemške čete skozi Madžarsko v Romunijo in da obstaja namen, da bodo prevzele javno varnost in upravo države v svoje roke.

Vtis nemškega poročevalca

Bukarešta, 29. nov. AA. DNB: Politični položaj v državi ni več tak, kakor je bil pred dvema dnevoma. Za sedaj se še ne more ugotoviti, katera so vse osebnosti, ki so padle kot žrtve legionarskih akcij. Med žrtvami so tudi taki ljudje, ki so pod prejšnjimi režimi nastopali proti Zelezni gardi in pobijali njeno delovanje. Prav tako je med ubitimi več agentov, ki so sodelovali pri preganjanju in mučenju legionarjev. Mislijo, da je bilo središče teh dejanj v Ploestiju, kjer so so bili doma tudi atentatorji na bivšega predsednika romunske vlade Calinescu. V Ploestiju je bilo ubitih 20 ljudi. Horia Sima je odpotoval v Ploesti, da bi vplival na tamkajšnje legionarsko vodstvo v smislu svojih razgovorov z generalom Antonescu, da bi v bodoče taka dejanja izostala. Horia Sima je v svoji misli popolnoma uspel. Varnostni ukrepi, ki jih je izdal general Antonescu, ostanejo za sedaj še v veljavi, zlasti pa strahjo oddelki vojske pošne zgradbe v Bukarešti in v vseh važnejših mestih. Uporaba novega zakona, ki določa težke kazni za umore in za omejevanje osebne svobode, bo zelo težka. Večina krivci niso znani.

Zastopniki Hitlerja pri pogrebu Codreana

Istanbul, 29. nov. t. Associated Press. Voditelj nemške države in nemški narod bosta pri pogrebnih svečanostih Codreana in 13 tovaršev zastopala gauleiter Avstrije Baldur von Schirach in voditelj Nemcev v tujini gauleiter Bohle.

Pokolji med gardisti

London, 29. nov. t. Reuter. Po poročilih, ki jih je dobila službena agencija »svobodne Francije«, vlada v vrstah železnih gardistov samih velika nesloga. Sovraštvo med posameznimi skupinami gre tako daleč, da so dne 20. novembra železni gardisti hoteli ubiti voditelja Horia Simo samega. Krdelo teh ljudi je napadlo telesno stražo pred stanovanjem Horia Sime, ubilo enega stražnika, tri pa hudo ranilo. Poročila pravijo, da je medsebojno pobijanje železnih gardistov trajalo še dalje časa in je postalo že običajno. Trije člani železne garde so hoteli pomagati generalu Marinescu, da bi iz ječe pobegnili (sedaj je bil med 64 poklanjami in ječi v Zilavi). Dva od njih sta napravila samomor, tretji je bil pribit na kol po indijanski navadi.

Poročila nadalje zatrjujejo, da Nemcem nikakor ni všeč to, kar delajo železni gardisti na gospodarskem polju, in da zaradi tega nameravajo zasesti Romunijo in jo vzeti popolnoma pod svojo lastno upravo. Nekaj novih nemških čet je včeraj in danes že prišlo v Romunijo, da sodelujejo pri vzdrževanju reda. Nemško letalstvo je v alarmnem stanju po vseh letalskih oporiščih, ki jih imajo Nemci v Romuniji.

Turško mnenje: »Nemški protektorat neizbežen«

Istanbul, 29. nov. t. Associated Press. V turških političnih krogih menijo, da je bilo klanje, ki so ga uprizorili romunski gardisti železne garde, zad-

nostni zakon, kar zopet more storiti le parlament. Ko je nedavno Roosevelt izjavil, da je pomoč Amerike Angležem dosegla višek možnosti, je s tem hotel namigniti, da ni stvar uprave sedaj, ampak kongresa, da bo Anglija mogla še več dobiti. Na kongres pa bo v veliki meri uplivalo javno mnenje. Pod tem vidikom je torej treba razumeti tudi poziv angleškega veleposlanika in njegove izjave ameriškega tisku.

nji poskus, ubraniti se razsula legionarskega gibanja zaradi notranjih preprirov in zaradi sovražnega razpoloženja ljudstva.

V turških političnih krogih so nadalje pričarani, da bo Nemčija to priložnost izkoristila, da raztegne svojo vojaško upravo nad vso Romunijo ter postavi vso državo pod nemški protektorat.

Odmev v Ameriki: gnus

Newyork, 29. nov. b. V vsem ameriškem tisku so izzvali dogodki v Romuniji globok vtis in gnus. Najbolj žalostno je odjeknil v ameriških političnih krogih umor prof. Jorga, ki je imel svojočasno po Ameriki več predavanj. Bil je častni doktor univerze v Cambridgeu. Ameriški politični krogi so prepričani, da general Antonescu ni nič več gospodar položaja v Romuniji. Neka-

teri listi prinašajo dogodke v Romuniji pod naslovi: »Umori v imenu zakonac, »Teror v imenu vladec itd.

Romunski diplomati v tujini odstopajo

London, 29. nov. t. Reuter. Romunski poslanik v Londonu Tilea je izjavil, da ga je sram krvočolnega dejanja nekaterih mladih pobesnelih blaževcev, ki so osramotili ime romunske kulture po vsem svetu. V svoji izjavi prosi civilizirane narode, naj nikar ne sodijo in obsodijo romunskega naroda po zločinskih dejanjih teh »na evropski bolezni obolelih norcev«. S poslanikom vred je nato večji del uradnikov romunskega poslanstva poslal v Bukarešto radiobrzojavko, da odstopajo, ker neboje imeti ničesar skupnega z režimom, pod katerim se dogajajo takšne blaznosti.

Vsenočen napad na Liverpool Večurno bombardiranje Düsseldorfa

Nemška poročila

Berlin, 29. nov. AA. DNB. Nemško vrhovno poveljstvo poroča:

Nemški rušilci so na zahodnem izhodu iz Rokavskega preliva v neposredni bližini angleške obale napadli sovražnika. Pri tej priliki je prišlo do spopada z angleškimi rušilci. Torpedirana sta bila dva sovražnikova rušilca. Drugi nemški rušilec so potopili na južni angleški obali dve ladji po 9000 in 3000 ton ter dve manjši sovražni ladji.

V noči med 27. in 28. novembrom je letalstvo nadaljevalo z napadi na važne vojaške objekte v Londonu in okolici. Napadi so se nadaljevali tudi včeraj. Povzročeni so bili močni požari in eksplozije. V noči med 28. in 29. novembrom so močni oddelki izvršili koncentrične napade na mesto in pristaniške naprave v Plymouthu ter povzročili več močnih eksplozij in več večjih ali manjših požarov. Razen tega so bile uspešno bombardirane železniške in industrijske naprave nekega drugega velemera na Skotskem. Daljnometne baterije kopenske vojske in mornarice so včeraj napadle sovražnikove ladje in druge vojaške cilje v Doveru.

V noči med 28. in 29. novembrom je več angleških letal metalo eksplozivne in zažigalne bombe na kraje severne in zahodne Nemčije. Nekaj hiš je precej poškodovanih. Ognji pa so bili hitro pogaseni. Neka bomba je zadela tudi rezervno bolnišnico.

Včerajšnje sovražnikove izgube so znašale 13 letal, od katerih jih je bilo 12 zbitih v letalskih spopadih, eno pa je zbito protiletalsko topništvo. Štiri naša letala se niso vrnila.

Berlin, 29. nov. AA. DNB. Piloti, ki so se vrnili iz Anglije, poročajo, da je ves Liverpool v plamenih. Kljub temu, da so že prvi napadi povzročili ogromno škodo in porušili velik del mesta, kakor izjavljajo letalci, ki so se udeležili prvih napadov, so se ti napadi nadaljevali v valovih nepojmljive silovitosti na drugo pristanišče po velikosti v Angliji. Napad je bil izveden na veliko skladišče za oskrbovanje Anglije s potrebščinami in surovinami vseh vrst. Komaj so bili pogaseni požari v Birminghamu in ko se še kadi iz razvalin in pepela v Coventryju, so bila porušena številna velika skladišča pšenice, silosi, dokl s sušilnicami, letalske tovarne in druge važne naprave za nadaljevanje vojne. Veliko izvozno in uvozno pristanišče ob zahodni obali Anglije, eno glavnih središč angleškega gospodarstva in angleške industrije, je bilo hudo bombardirano v noči od četrta na petek in lahko se reče, da je mesto skoraj popolnoma uničeno. Po Londonu, Bristolu, Coventryju, Birminghamu, Portsmouthu in Southamptonu so se nemški povračevalni napadi nadaljevali z vso silo proti temu važnemu središču vsega življenja na angleškem otočju.

Nemci naročajo kolonialne uniforme

Amsterdam, 29. nov. t. RFI. Nemško vojaško poveljstvo na Nizozemskem je od nizozemskih industrijcev naročilo 300.000 kolonialnih uniform, ki jih je treba dobaviti v kratkem roku.

Angleška poročila

London, 29. nov. t. Reuter. Letalsko ministrstvo poroča: Ponoči so sovražna letala hudo delovala nad angleškim ozemljem. Na razne dele države je bilo vrženih veliko število bomb. Glavni napad pa je veljal pristaniščem in mestom na severozahodni angleški obali, predvsem naseljem v dolini reke Mersey. Povzročenih je bilo veliko požarov, med njimi nekaj, ki so imeli resen obseg. Porušenih je bilo mnogo stanovanjskih hiš, trgovskih zgradb in drugih poslopj. Toda število človeških žrtve ni tako veliko, kakor so pričakovali od tako velikega obsega sovražnega napada.

Zasebni poročevalec Reuterja dodaja, da je bil glavni nemški napad naperjen na mesto in pristanišče Liverpool. Vrženih je bilo zelo veliko eksplozivnih, zažigalnih in petrolejskih bomb. Napad je trajal več ur neprenehoma. Protiletalsko topništvo je srdito streljalo, toda letala so letela tako visoko, da jih izstrelki niso mogli doseči. Do jutra so bili vsi požari že pogaseni. Škoda na zasebnem imetju je zelo občutna. Veliko žrtve je zahtevala posebno težka bomba, ki je padla v bližini nekega zaklonišča — Tudi na druga mesta, predvsem v južni Angliji, je bilo vrženih precej bomb. Med podrtinami je tudi ena cerkev. — London sam pa je imel sorazmerno mirno noč.

Reuterjev dopisnik je davi obiskal Liverpool. Najbolj so zaradi bombardiranja trpeli delavski sloji, ki so jim bile hiše porušene ali pa poškodovane. Kljub veliki stiski, v katero so padli čez noč, se junaško obnašajo. Življenje se je davi v Liverpoolu nadaljevalo skoraj normalno. Prometne težave so delale nekaj ovir, ker tramvaji in železnice niso mogli redno poslovati. Trgovsko življenje pa ni preveč trpelo. Protiletalsko topništvo je napravilo neprebrhno ognjeno ograjo okrog mesta. Mnogi nemški bombniki so ob tej ograji letali okrog in okrog in niso mogli skozi. Bombe, ki so jih metali, so med najtežjimi, kar jih je kdaj padlo na angleška tla. Razvaline so po mnogih predelih mesta velike. Toda število žrtve, čeprav visoko, ni tako veliko, kot je bilo pričakovati od števila bombnikov, ki so se udeležili napada. Med porušeni stavbami so številne cerkve, kinci, hoteli in druge javne zgradbe.

Pri današnjih napadih na Anglijo je bilo sestreljenih 5 sovražnih letal, angleški letali pa dve.

Angleži o spopadu z nemškimi rušilci v Rokavu

(Glej nemško poročilo zgoraj v službenem vojnem poročilu!)

London, 29. nov. t. Reuter. Admiraliteta poroča: V prvih dopoldanskih urah so lahke angleške pomorske edince v Rokavu prišle v stik s sovražnimi lahkim edincami. Prišlo je do streljanja in nemške edince so se umakile v smeri proti Brestu. Ena naša edinca je utrpela škodo. Tudi sovražnik je utrpel škodo, toda ni bilo mogoče določiti, v kakšnem obsegu.

Napadi na Nemčijo

London, 29. nov. t. Informacijsko ministrstvo poroča: Ponoči so angleški bombniki napadali sovražno ozemlje v več skupinah. Ena skupina je bombardirala pristanišča Antwerpen, Boulogne, Le Havre. Glavni napad angleških bombnikov pa je veljal mestoma Düsseldorf in Mannheim, kjer so angleška letala napadala več ur zaporedno in povzročila v industrijskih napravah velike eksplozije in požare. Podrobnostno poročilo o tem napadu bo še objavljeno. Bombardirano je bilo tudi eno izmed baltičkih pristanišč, kjer je bila razdejana čistilna tovarna za petroleje.

London, 29. nov. t. Letalsko ministrstvo poroča: Angleški bombniki so sinoči napadli petrolejske čistilnice v Stettinu, ki so vsako leto očistile 1 milijon ton petroleja. Bombe so povzročile požare. Nato so bombniki vrgli bombe tudi na Clasin, kjer je nastalo 20 požarov. V pristanišču so bile vržene bombe na ladje in pristaniške naprave. Bombardirani so bili »Oderwerke« pri Stettinu, ki so največje ladjedelnice na Baltiku za podmornice. Škoda je velika.

Zagrebska vremenska napoved: Oblačno in padavine.

Zemunska vremenska napoved: Hladneje bo. Oblačno in megleno vreme. Tu in tam lahca dež

Politični zapiski

Levičarje še vedno peče resolucija akademskih strokovnih društev

Protikomunistična resolucija, ki jo je sprejel medstrokovni odbor na seji dne 20. novembra, še vedno hudo peče levičarske akademike. Z raznimi »popravki« in »izjavami« bi radi zmanjšali veliki vtis, ki ga je imela protikomunistična resolucija ne samo na univerzi, temveč po vsej Sloveniji in drugod po državi. Tudi Zveza strokovnih klubov tehniške fakultete bi menda rada pokazala svojo naklonjenost do levičarstva z medlo izjavo, ki jo je poslala »Jutru«, češ da dotična resolucija ni mogla biti sprejeta, ker seje sploh ni bilo in da o sprejemu objavljene izjave ni nobenega zapisa. Nam pa so zastopniki Društva slušateljev juridične fakultete povedali, da je seja pravilno potekla in da je bil navzoč tudi delegat Zveze slušateljev tehnične fakultete za medstrokovni odbor. Se več pred nami leži na mizi 11. številka »Straže v viharju«, v kateri je objavljen tudi zapisnik te seje, iz katerega razberemo, da je bil 20. novembra omenjeni sestanek, na katerem so bili sledeči zastopniki: trije juristi, dva filozofa, dva teologa in en tehnik. Sestanek je vodil predsednik juristov, zastopnik tehnikov pa je izjavil, da zastopa Zvezo strokovnih klubov tehnične fakultete, da pa nima natančnejših navodil, ker bo predsednik kmalu prišel. Povedal je, da naj bi na sestanku zavzeli stališče proti novi univerzitetni uredbi, ki da ukinja univerzitetno avtonomijo. Na te besede se je takoj oglasil k besedi jurist Misjak, ki je izjavil, da ničče o tej uredbi ničesar ne ve in da je zato o njej nesmiselno govoriti, pač pa predlaga o resolucijo, ki jo je nato prebral in je bila s šestimi proti trem glasovom sprejeta. Nikomur, tudi tehniku in medicinem, ki so bili nad resolucijo presenečeni, ni prišlo takrat na misel, da bi bil sestanek nepravilen ali da bi ga sploh ne bilo. Mi jih popolnoma razumemo. Levičarji so hoteli protestirati proti novi uredbi, ki je ne poznajo, in so hoteli izglasovati resolucijo proti sedanjemu prvotnemu ministru, zato si pač lahko predstavljamo njihove dolge nosove in srd, ki je bila namesto tega izglasovana protikomunistična resolucija. Tako je spodletela levičarska nakana in tako so rešili slovenski akademiki čast svoje univerze!

O belgrajski opoziciji

Dr. Anđeličevićev splitki »Narodni list«, ki zastopa politiko JNS, prinaša iz Belgrada poročilo, ki se nanaša na naše notranje strankarske razmere. Med drugim omenja tudi belgrajsko opozicijo ter pravi: »Pred kratkim so vse tri opozicijske stranke JNS, JDS in NRS imele sestanek svojih delegatov. S sestanka ni bilo uradnega sporočila, vemo pa, da bodo vse te tri stranke v vsakem vprašanju do sedanje vlade zavzele enotno opozicijsko stališče. Demokratska stranka in Narodna radikalna stranka sta v tej splošni koaliciji vezani po nekakem prijateljskem paktu, ki izhaja iz njunega posebnega stališča v srbskem vprašanju... Vsak dan pričakujemo »srbske deklaracije«, ki naj bi jo podpisali zastopniki srbske smeri v naši notranji politiki. Če objektivno gledamo, ne more nihče izključiti možnosti srbskega gibanja, dokler imamo tudi hrvatsko gibanje. Bolj kakor pa teoretična razmišljanja in spori pa z žalostjo naglašamo *laissez faire* belgrajske opozicije. To večno čakanje ugodnega trenutka, se bojimo, stvari ne bo v korist...« Iz tega bi človek posnel, da se gospodur pri JNS vsekakor bolj mudi kakor pa gospodur demokrat in starih vsakalov. Sicer pa je že 10 let minilo, odkar vsa iavnost pričakuje tiste opozicijske deklaracije.

Hrvatski ban — častni občan vojevodske občine

Dne 28. novembra je občina Martonoš v Bački — donavska banovina — obhajala 22 letnico, odkar je to občino zasedla jugoslovanska vojska. Oddelku jugoslovanskih vojakov, ki so zasedli to vojevodinsko občino, je poveljeval podporočnik, jugoslovanski prostovoljec dr. Ivan Šubašič, sedanjí hrvatski ban. Zato je ta občina ta svoj dan slovesno obhajala. Po svojih zastopnikih sta bila zastopana donavski ban kakor tudi hrvatski ban. Po paradi in cerkveni slovesnosti je bila slavnostna seja občinskega odbora, kjer je bil hrvatski ban soglasno izvoljen za častnega občana te občine. Zastopnik hrvatskega bana dr. Klinčić se je v imenu svojega bana zahvalil ter imel navdušen patriotski govor, v katerem je opozarjal na dr. Šubašičeve besede v Medmurju. S seje so bile poslane pozdravne brzojavke kralju Petru, banu donavske banovine in banu banovine Hrvatske.

Zagrebska delavska zbornica zoper naredbo o višjih mezdnih razredih

Zagrebska Delavska zbornica je javnosti izdala sporočilo, kjer nastopa zoper novo ministrov naredbo, ki uvaja višje mezdne razrede v delavskem zavarovanju. Nato pa pravi: »Po § 21, st. 2 Zakona o delavskem zavarovanju je minister socialne politike in narodnega zdravja pristojen, da določa mezdne razrede. Toda kar se tiče banovine Hrvatske je ta pristojnost prešla na bana banovine Hrvatske v smislu razsodbe upravnega sodišča. Vendar sta ministristvo za socialno politiko in narodno zdravje ter Osrednji urad za zavarovanje delavcev, ki je stavil ta predlog, obšla pristojnost gospoda bana banovine Hrvatske ter se tudi nista brigala za § 39 zakona o delavskem varstvu.« Nato izjavi zagrebske Delavske zbornice dolgočasa, da bi bila ta naredba v smislu postavnih določb poprej morala biti predložena Delavskim zbornicam v presojo, preden je bila izdana. — To pa se ni zgodilo, zaradi česar zdaj ta naredba za področje banovine Hrvatske ne more veljati toliko časa, dokler je gospod ban banovine Hrvatske ne raztegne na ozemlje banovine Hrvatske.

Osebnosti

Belgrad, 29. novembra. m Z očiokom prvotnega ministra sta bila postavljena: Friderik Vivot, dipl. filozof, za suplenta na realni gimnaziji v Novem Pazaru, in Stanko Bohinc, dipl. konzervatorist iz Trate nad Škofjo Loko na klasično gimnazijo v Maribor.

Belgrad, 29. novembra. m S kr. ukazom so napredovali na tehnični fakulteti vseučilišča v Ljubljani: za izrednega profesorja 3. dr. inž. Milan Fak in dr. inž. Jakob Kavčič, do sedaj redna profesorja 4. 1. Imenovan je na tehnični fakulteti za izrednega profesorja 4. 1. inž. Franca Zelenko, do sedaj višji svetnik ravnateljstva drž. železnic v Ljubljani.

Seja ljubljanskega občinskega sveta

Kako so se ljubljanski sloji udeleževati podpiranja revežev pozimi

Ljubljana, 29. novembra. Nocoj je bila redna seja mestnega sveta ljubljanskega v veliki zborniški dvorani ljubljanskega magistrata. Sejo je začel po uvodnih formalnostih ljubljanski župan dr. Jure Adlešič, ki je sporočil občinskemu svetu, da je ban dr. M. Načič s pristankom predsednika ministr. sveta postavil za člane mestnega sveta odvetnika dr. Hacinca Josipa, odvetnika dr. Leskovića Franca, trgovca s kurivom Čebina Dominika, urarskega poslovodjo Kevino Ivana in restavraterja Dolničarja Maksima. Župan je nove člane občinskega sveta pozdravil in izrazil željo, naj bi posvetili vse svoje sile dobrobiti Ljubljane in njenega prebivalstva. Za tem so bili novoimenovani občinski svetniki zapriseženi.

V spomin zaslužnim možem

Župan se je nato spomnil dveh članov občinskega sveta, ki sta v Ljubljani v novembu umrla. Sredi novembra je umrl ljubljanski meščan Engelbert Franchetti, ki je bil v predvojni dobi dolga leta član občinskega sveta ter si je pridobil neveljavnih zaslug za razvoj obrtništva. Prav tako je bil poštvovalen delavec v številnih socialnih ustanovah. 20. novembra je po dolgotrajnem trpljenju umrl upokojeni profesor ljubljanske realko, dr. Viktor Peterlin, ki je tudi zaslužno deloval v povojnih letih v občinskem mestnem svetu in bil dobroščen vzgojitelj mladine. Konec novembra je umrl ugleden predstavnik predvojnega Ljubljane, arhitekt za notranjo opremo g. Ivan Mathian, ki si je pridobil velik sloves tudi izven meja Slovenije in zato dobil številna priznanja. Občinski svet je počastil spomin pokojnih in jim zaklical: »Slava!»

Lanska akcija za zimsko pomoč

Nato je župan podal obsežno poročilo o akciji za zimsko pomoč, ki se je lani začela na plemenit poziv Nj. kr. Vis. kneginje Olge. Na ta poziv se je lani osnoval odbor za zimsko pomoč, ki je popolnoma ločen od drugih akcij zbral 590 tisoč 680 din. Poleg tega je lanska vsesvetska akcija dala 690.700 din, med letom pa je bilo pri pogrebih darovanih pod geslom: »Počastimo rajne z dobrimi delili« še 74.760 din. V korist odbora za zimsko pomoč so šli tudi čisti dohodki dveh velikih koncertov in čisti dohodki Magoličeve razstave, kar je dalo 30.725 din. Tako je lani zbral odbor za zimsko pomoč 621.400 din. Mestna akcija ob Vseh svetih in ob pogrebih je dala 171.500 din, tako da je bilo lani vsega skupaj za podporo revnim pozimi darovanih skoraj 793.000 din. Ta številka dokazuje najlepše ljubljansko dobroščnost, saj pride na vsakega prebivalca povprečno po 9 din. Če pa računamo samo družine v Ljubljani, odpade na vsako ljubljansko družino povprečno 47 darovanih dinarjev, na vsako ljubljansko hišo pa 119 din. Zanimiva je razdelitev prostovoljnih prispevkov, s katerimi je zbral akcijski odbor za zimsko pomoč 590.680 din. Od 352 dobaviteljev mestne občine ljubljanske je prispevalo 66 dobaviteljev skupni znesek 187.420 din, medtem ko je 286 mestnih dobaviteljev pozabilo na svojo dolžnost. Vsi denarni zavodi so dali 58.500 din, vse zavarovalnice pa 97 tisoč din, a med temi je ena sama že dala 50.000 din. Tovarne, večje tvrdke in podjetja brez mestnih dobaviteljev so darovala 113.000 din. Združenje gostinskih podjetij je darovalo 20.000 din, razne oblasti, zasebniki ter drugi in neimenovani darovalci pa nekaj nad 83.000 din. 105 ljubljanskih odvetnikov in notarjev je darovalo 16.703 din, vendar je v tej vsoti en sam daroval 10.000 din. Vse ljubljanske lekarne so dale 14.500 din, 200 ljubljanskih zdravnikov in zobozdravnikov pa 2460 din. Iz tega sledi, da so se akademski pridobitni poklici slabše odzvali kot obrtniki, trgovci in gospodarstveniki. Z lani nabranim denarjem so brezposelni že zimo opravili številna javna dela, za katera je bilo na mezdah in zavarovanju ter orodju izplačanih čez 481.000 din. Za leto pa je ostal prebitok 140.000 din.

Načrti za letoš

Za letošnje zimsko pomoč se je pripravil akcijski odbor, ki je poštvovalno prijel za delo in imel že šest sej. Organizirana je bila posebna pisarna za organizacijo zimске pomoči, ki bo razposlala okrog 6000 prošelj posameznikom. Vsak ljubljanski pridobitnik do najmanjšega posestnika,

Preseljevanje Nemcev iz Besarabije in Dobrudže končano

Vodstvo izseljevanja se poslavlja od Belgrada — Skozi zemunsko taborišče je šlo 42.000 Nemcev iz Besarabije ter blizu 15.000 iz Dobrudže

Belgrad, 28. nov. AA. Pred svojim odhodom iz Jugoslavije je vodstvo nemških izseljencev, ki je organiziralo v naši državi začasno bivanje izseljencev iz Besarabije in Dobrudže, danes obiskalo nemško pokopališče, spomenik Nezanega vojaka na Avali in Oplenac. Najprej je večeraj na grobu Nezanega vojaka in v kripti blagopokojnega kralja Aleksandra položilo velike vence v znak zahvale in priznanja za uslužnost jugoslovanskih oblasti pri organiziranju nemških izseljencev in za gostoljubnost, ki jim je bila izkazana o priliki začasnega bivanja v naši državi. Ob 10 dopoldne je bila na nemškem pokopališču ob navzočnosti nemškega poslanika na našem dvoru v Heerena spominska svečanost za onimi izseljenci, ki so med potjo v Jugoslavijo umrli. Okoli še svežih grobov so se razen članov nemške kolonije zbrali še zasebne nemške izseljenke službe v Jugoslaviji Fritz Reiner, poveljnik izseljenkega taborišča v Zemunu Toni Schnitzler, šef zdravstvene službe prof. Bernau, navzočni pa so bili tudi svetnik nemškega poslanstva v Belgradu Edward Lurds, nemški tiskovni ataše dr. Berger i. dr. Naše notranje ministristvo je zastopal načelnik oddelka za javno varnost Dušan Ribar. Šef izseljenke službe Reiner je imel govor, v katerem je izkazal poslednjo čast onim nemškim izseljencem, starškom, ženam in otrokom, ki so umrli na poti v domovino svojih prednikov. V svojem govoru je izrazil priznanje jugoslovanskim oblastem za izkazano sodelovanje.

Poveljnik taborišča Toni Schnitzler je izkazal čast pred nedavnim umrlemu šefu zdravstvene službe v tem taborišču, po čigar zaslugi je bilo število smrtnih primerov kar najbolj omejeno. Potem so poslanik v Heeren, Reiner in Bernau položili vence na grobove ter skupno z ostalimi navzočnimi izkazali pokojnikom zadnjo

trgovca ali obrtnika na naprošen, naj prispeva zanj določeni znesek. Ti zneski so mnogo manjši, kakor bi bili, če bi se mestna občina poslužila pooblastila za uvedbo progresivnega socialnega davka. Da se bo akcija za zimsko pomoč posplošila, bo prirejen nabiralni dan. Izšle bodo tudi razglednice za zimsko pomoč. Ljubljanski kinematografi so že naprošeni, naj vsaj en dan vrte kak dober film v korist zimске pomoči. Prosvetna društva so naprošena, naj prirejuje diletanške predstave za zimsko pomoč. Združenje gledaliških igralcev pa ima že namen prirediti večer zimске pomoči. Prav tako sta naprošeni Zveza fantovskih odsekov in dekljinskih krožkov ter meddruštveni odbor ljubljanskih sokolskih društev za akademije v korist akcije. Tudi srednje šole bodo z nastopi sodelovale. Pripravljata se dva velika koncerta in družabna prireditve za zimsko pomoč. Občina prosi prireditelje plesov in plesnih vaj, naj na vsako vstopnico pri plesih dajo 2 din, pri plesnih vajah pa po 1 din prispevka za zimsko pomoč. Posebno pa naj se spomnijo prireditelji o božičnih praznikih in na Silvestrov večer zimске pomoči, prebivalstvo pa naj ob jaslicah misli na najvišjo zapoved »Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe«.

Letošnji uspeh

Letošnja vsesvetska akcija je prinesla za mestne reveže 110.518 din, za ostanke sveč na pokopališču pa je prejela 4418 din. Koristno bi bilo za zimsko pomoč organizirati zbiranje raznih drugih odpadkov. Župan je nadalje poročal, da je 13. novembra poročal na ustanovni seji akcijskega odbora za zimsko pomoč kraljevine Jugoslavije v Belgradu, ki je bila pod predsedstvom Nj. kr. Vis. kneginje Olge. Predsednik vlade je zagotovil, da bo vlada izdala posebno uredbo o pooblastilih občinam, da bodo smele po potrebi uvesti socialni davek na zimsko pomoč. Župan je nato opozoril na vsebino razglasa Nj. kr. Vis. kneginje Olge, ki poziva vse ljudi dobre volje in vse prave rodoljube, naj se zbere okoli zimске pomoči in store svojo državljansko in nacionalno dolžnost napram nepreskrbljenim: Spomnite se Kristusovih besedi: »Kdor daje ubogemu, posoja Bogu.« G. župan je pristavil, da bo

150.000 železnih gardistov na pogrebu Codreana in 13 tovarišev

Bukarešta, 29. novembra. m. Jutri bodo v Bukarešti izredno slovesno pokopali posmrtno ostanke pokojnega voditelja Železne garde Kornelija Codreana in 13 drugih legionarskih prvakov, ki so bili pred dvema letoma v noči od 29. na 30. novembra ustreljeni v zaporih. Posmrtni ostanke Kornelija Codreana in 13 legionarskih prvakov bodo pokopani v legionarskem panteonu. Že večeraj so njihove posmrtno ostanke položili na mrtvaški odr v legionarski cerkvi, ki je vsa okrašena v barvah in znakih Železne garde.

V Bukarešto so se zaradi jutrišnjega pogreba že zgrnili tisoči in tisoči legionarjev iz vse Rumunije, ki so vsi hodili kropit svojega pokojnega voditelja. Okoli krst govori na tisoče sveč, pred krstami pa veliko duhovščine stalno opravlja molitve za pokoj duš ustreljenih legionarjev.

Zraven krste Cornelija Codreana stojijo stalno njegov oče, mati in vdova, kakor tudi družine ostalih žrtve. Vsa cerkev, kakor tudi vsi dohodi so previti z zeleno tkanino. Na pročelju cerkve je pa velika slika nadangela Mihaela, ki si ga je Železna garda izbrala za varuha. Nasproti cerkve je postavljena velika tribuna. Vozadju tribune je ogromna slika pokojnega Cornelija Codreana. S te tribune bodo jutri govorili general Antonescu, Horia Sima ter legionarski poveljniki, ki se bodo poslovili od svojega pokojnega voditelja ter drugih tovarišev. Pogreba se bo udeležilo nad 150.000 legionarjev iz vse Rumunije.

Hitlerja bo zastopal na pogrebu namestnik Baldur von Schirach ter šef inozemske sekcije Hitlerjeve stranke Bohle. Mussolinija bo zastopal italijanski poslanik v Bukarešti, fašistično stranko pa opolnočeno ministri Cerendi. Istotako so prišli na pogreb tudi oddelki Hitlerjeve narodnosociali-

Ljubljana, že se bo držala teh besedi, dokazala svoje zlato srce, reveži pa se bodo zavedali, da jim je bila dana prostovoljna pomoč in da smo vsi kakor velika družina.

Poročila

Občinski svet je izvajanja g. Župana sprejel z odobravanjem, potem pa je dal poročilo finančnega odbora prof. Dermastia. Občinski svet je sprejel in potrdil nekatero malenkostne odkupe in odprodaje sveta ter dovolil za nekatera majhna dela kredite iz proračunske rezerve. Prošnje za odpis občinskimi dokladam k državnim neposrednim davkom so bile odklonjene, sprejetih pa je bilo več odpisov, med njimi 46.000 din dvomljivih terjatev za inserate in druge prispevke v reviji »Kronika«. Poročilo gradbenega odbora je dal predsednik prof. dr. Stele. Sprejete so bile parcelacije, za katere so prosili Polutnik Slava, Lebar Marija in Bečvar Alojzij. Predsednik personalno-pravnega odbora, g. Novak Gustav je poročal o prošnjah za zagotovilo sprejema v ljubljansko občinstvo članstvo in o prošnjah za sprejem v ljubljansko občinsko članstvo.

Deloma so bile prošnje sprejete, deloma odklonjene. Na kraju se je oglasil k besedi svetnik dr. Meršol, ki je tudi kot predsednik Zdravniške zbornice povdaril, da mnogo zdravnikov v Ljubljani nima privatne prakse, drugi pa da v svojih ordinacijah store nešteto dobrot ki niso zapisane nikjer. V istem smislu je govoril obč. svetnik dr. Debevec.

Tajna seja

Sledila je tajna seja, na kateri so se na novo konstituirali odbori mestnega sveta. Vseh odborov je 43. Navajamo samo načelnike in podnačelnike najvažnejših odborov. Personalno-pravni odbor: načelnik Novak Avgust, podnačelnik dr. Leskovic Franc; finančni odbor in trošarinski odbor: prof. prof. Dermastia Karel, dr. Azman Josip; tehnični odbor: inž. Hrovat Alojzij, inž. Majce Alojzij; odbor za upravo mestne imovine polk. Andrejka Viktor, Baš Josip; odbor za oceno nabav: dr. Golia Adolf, Sušnik Stanko; socialno-politični odbor: dr. Klinar Tomaž, Vider Josip; kulturni odbor: direktor Osana Josip, polk. Andrejka Viktor; olepševalni odbor: polkovnik Andrejka Viktor, dr. Stele Franc; gasilski odbor: Selaher Franc, Slapsak Julij; prehranjevalni odbor: Bahovec Josip, prof. Dermastia Karel. Na tajni seji je bil tudi upokojen pisarniški ravnatelj Šebenik Dragotin.

Ministrov zastopnik na današnji fantovski akademiji

Belgrad, 29. novembra. m. Na jutrišnji mladinski akademiji, ki jo prirejata v Ljubljani ZFO in ZDK, bo zastopal ministra za telesno vzgojo ljudstva g. Dušana Pantiča referent ministristva za telesno vzgojo naroda g. Drago Uлага.

Italijanski poslanik se je poslovil od Zagreba

Zagreb, 29. nov. b. Ob 10.30 je obiskal italijanski poslanik na našem dvoru g. Mamelli v spremstvu generalnega konzula v Zagrebu gosp. Gobbia predsednika HSS dr. Mačka v njegovem stanovanju in se z njim dalje časa razgovarjal. Nato je gospod Mamelli sprejel v prostorih generalnega konzulata zastopnike italijanske kolonije. Ob 13. je dal ban dr. Šubašič s soprogo intimno kosilo, ki so se ga od tujih gostov udeležili g. Mamelli s soprogo, generalni konzul Gobbi s soprogo, univ. prof. dr. Marrelli, profesor Maver in prof. Parillo, direktor italijanskega inštituta v Zagrebu. Od domačih so bili navzoči dr. Maček s soprogo in drugi. Popoldne je g. Mamelli prisostvoval predavanju dr. Marellija, zvečer pa se je odpeljal z brzovlakom nazaj v Belgrad.

Nemški voditelji v Jugoslaviji odlikovani

Novi Sad, 29. novembra. m V svojem kabinetu je ban donavske banovine izročil odlikovanja, s katerimi so bili na predlog predsednika vlade in zastopnika notranjega ministristva Cvetkovića odlikovani predstavniki nemškega Kulturbunda v Jugoslaviji: z Jugoslovansko krono 3 stopnje dr. Janko Sepp, predsednik nemškega Kulturbunda v Jugoslaviji, in Jakob Lichtenberger, šef mladinskega oddelka nemškega Kulturbunda. Z redom sv. Save 3. stopnje pa dr. Jakob Avender, zdravnik in predsednik centralne kmetijske zadruge »Agrarja« v Novem Sadu; Franc Haam, bivši narodni poslanec in urednik ista »Deutsches Volksblatt«, glavnega glasila nemške manjšine v Jugoslaviji, in Johann West, upravnik ogledne zdravstvene zadruge v Novem Sadu. Ban je imel na odlikovanje priložnostni govor. Pri izročitvi odlikovanj sta bila navzoča še pomočnik bana g. Nikulič in upravnik novosadske policije.

Belgrad, 29. novembra. m V dvorani ravnateljstva za prehrano je bila danes konferenca, na kateri so razpravljali o nagli izvedbi uredbe o ustanovah za preskrbovanje. Kakor je znano, se morajo po tej uredbi v vseh večjih občinskih ustanoviti občinski uradi za preskrbo prebivalstva s hrano in kurjavo, pri industrijskih podjetjih pa potrošnje zajednice za delavstvo in nameščenstvo

čast z molkom. Nazadnje je godba zaigrala nemško narodno himno.

Izjava nemškega tabornega poveljnika

Belgrad, 28. nov. AA. Poveljnik nemškega izseljenkega taborišča v Zemunu, Schnitzler, je dal za izjavo naslednjo izjavo:

»Skoro štiri mesec sem v Jugoslaviji. Čež kak dan se bo pripeljala še zadnja skupina izseljencev iz Dobrudže, v kakih 10 dneih pa bo naše delo v Jugoslaviji popolnoma končano. Tedaj bo moje pomožno osebje odpotovalo, jaz pa bom ostal še nekaj časa tu, da si ogledam belgrajsko okolico in obiščem prijatelje, ki sem si jih pridobil tu in za katere mi je preostajalo tako malo časa. Pred odhodom lahko rečem, da smo zadovoljni v vsakem oziru. Sodelovanje z vašimi oblastmi je bilo v pravo zadovoljstvo. Vaši uradniki iz notranjega in zunanega ministristva, s katerimi sem bil v zvezi, so bili več kot uslužni. Vse je funkcioniralo, da ni moglo bolje. Celo vreme nam je bilo naklonjeno.

Prišli smo sem 9. avgusta. Prva skupina izseljencev je prispela iz Besarabije 25. septembra. Do 16. novembra je šlo skozi taborišča skupno 42.000 izseljencev iz Besarabije. Iz Dobrudže se je dozdaj peljalo skozi taborišča 10.279 izseljencev, temu številu pa je treba dodati še 2516 izseljencev, ki se trenutno mude v taborišču. Čež kak dan bo prispelo še približno 2000 Nemcev iz Dobrudže, tako da bo čez teden dni naš posel končno opravljen.

Zdravstveno stanje izseljencev je bilo nad vse pričakovanje. Vsega skupaj je umrlo 45 ljudi, po večini starčkov in otrok, rodilo pa se je 39 otrok.

Pomorska bitka pri Sardiniji

Angleško in italijansko poročilo naglašata zmago svojega brodogoja

Včeraj smo objavili polno besedilo italijanskega uradnega poročila ter službeno razlago agencije Stefani o pomorski bitki v Sredozemskem morju. Danes je bilo objavljeno o istem dogodku naslednje poročilo angleške admiraltete:

Poročilo angleške admiraltete

Kmalu po 10. uri dopoldne v sredo, 27. novembra, so naše vojne sile zahodno od Sardinije od izvidniških letal dobile obvestilo, da se nahajata dve italijanski oklopni bojni ladji v spremstvu večjega števila križark dobrih 75 milj daleč v severovzhodni smeri. Angleško vojno brodogoj je dobilo takoj povelje, da spremeni smer, ter je s polno paro odplovalo v imenovano smer z namenom, da napade sovražnika. Nekaj minut pred poldnem so se pokazali daleč na obzorju obrisi štirih sovražnih križark.

21 minut po poldnevu so sprednje vrste naših lahkih edinic začele streljati na sovražnika. Italijanske križarke so odgovorile s streljanjem, toda takoj nato so obrnile smer in so z veliko hitrostjo odplule v severovzhodni smeri. Ob 12.50 so naše bojne ladje opazile dve bojni oklopnici, ki ju je spremljalo več križark. Ena oklopnica je bila razreda »Littorio«, druga pa razreda »Cavour«. Obe sta začeli s svojimi težkimi topovi streljati na naše križarke, ki so bile zaradi sovražne premoči primorane, da se nekoliko umaknejo. Toda nekoliko minut pozneje so tudi sovražne oklopnice spremenile smer. Tedaj so naše križarke s polno paro zapule za prejšnjimi križarkami. Počasnejše edince angleškega vojnega brodogoja so pri tem nekoliko zaostale. Naša oklopnica »Renown«, na kateri se je nahajal vrhovni poveljnik angleškega brodogoja v Sredozemlju, admiral Somerville, je skušala priti s sovražnimi križarkami v stik in se zaplesti z njimi v borbo, pa ni uspela. Ob 13.10 so angleške vojne ladje prenehale zasledovati sovražnika, ker so bile samo še nekaj milj oddaljene od sovražne obale. Sovražno brodogoj se je medtem pod zaščito umetne megle že razpršilo.

Ko se je nehalo zasledovanje, na sovražnih ladjah ni bilo mogoče zaslediti poškodb. Šele pozneje so naša izvidniška letala vzletela z ladjenosilke ter patrulirala nad sovražnim brodogojem. Izvidniki so ugotovili, da so italijanske vojne edince od streljav z angleških ladjij utrpele znatno škodo, preden so se pod varstvom umetne megle

umaknile do obale. Ena križarka s 24 cm topovi je na enem koncu gorela. En rušilec je bil močno nagnjen in je počival mirno. Drugi rušilec pa je bil le malo nagnjen in je v plovi že zaostajal.

Pozneje popoldne so angleška bombna letala z ladjenosilke »Ark Royal« ponovno napadla sovražno brodogoj. Napad je izvedla skupina letal vrste »Swordfish«, in sicer s torpedi. En torpedo je z gotovostjo zadel oklopnico vrste »Littorio«. Druga skupina bombnikov je napadla tri sovražne križarke. En torpedo je zadel zadnjo ladjo v tej skupini, ki je bila 10.000 tonska križarka vrste »Bolzano«. Tudi vodilna ladja v tej skupini je kar naenkrat znatno zmanjšala hitrost plovbe. Nato so angleški strmoglavci napadli z bombami tri sovražne križarke razreda »Canottiere«. Ena izmed križark je bila zadeta. Vsa naša letala so se vrnila nazaj na matično, že tolikokrat potopljeno ladjo »Ark Royal«.

Škoda, ki jo je v teh bojih utrpelo angleško brodogoj, obsega dva zadata, ki jih je od sovražnih topov dobila angleška križarka »Berwick«. Škoda je majhna in ladja je še vedno sposobna za borbo. En častnik in 6 mornarjev je bilo ubitih, 9 mornarjev pa ranjenih.

Ob 14.50 je skupina 10 italijanskih bombnikov v spremstvu lovskih letal napadla naše ladje. Ker so jih naša lovska letala prestregla, na nobeni naši ladji ni bila povzročena nobena škoda. Eno uro pozneje je druga skupina 15 sovražnih bombnikov ponovno napadla naše brodogoje. Angleška letala so sprejela boj, toda nekaterim sovražnim bombnikom se je le posrečilo, da so vrgla bombe. V bližino matične ladje »Ark Royal« je padlo 30 bomb in je za trenutek popolnoma izginila za vodnimi stebri, toda kmalu smo jo spet videli, ko je streljala z vsemi topovi. Dva sovražna bombnika sta bila sestreljena. Eno angleško letalo se ni vrnilo na matično ladjo. Razen dveh zadelov na »Berwick« in izgube enega letala angleške sile niso utrpele nobene škode.

Angleški tisk slavi to bitko kot veliko zmago angleškega vojnega brodogoja.

Novo Italijansko pojasnilo

Rim, 29. novembra. AA. Stefani: Posebni dopisnik agencije Stefani, ki je bil na neki italijanski vojni ladji, katera se je udeležila večerajšnje letalske in pomorske bitke južno od Sardinije, je po radiu brzojavno poslal zelo zanimive podrobnosti o tej važni bitki. On pravi:

Včeraj zjutraj je bilo vreme krasno. Vidnost je bila odlična. Okoli 10, ko so italijanske pomorske edince bile juževzhodno od rtiča Teulada, je bilo opaženo neko angleško bombno letalo, ki je bilo sprejeto s silnim ognjem. Kmalu nato so se pojavila tudi druga angleška letala in iz tega se je dalo sklepati, da je neka angleška eskadra nekje blizu južne Sardinije. Angleška letala so se zadovoljila s tem, da so ugotovila smer plovbe italijanskega brodogoja in so ostala nekaj kilometrov izven topniškega strelnega ognja. Kmalu nato je italijanska eskadra dobila prva poročila o smeri in hitrosti sovražnega brodogoja, ki je bilo približno 86 milj od južne Sardinije in je plulo v smeri proti Levantu s hitrostjo 16 vozlov na uro. Italijanski brodogoj se je hitro usmerilo proti sovražnemu cilju, da bi izzvalo bitko.

Ob 12.15 so italijanske križarke opazile oddelek sovražnih križark in bitka se je začela. Dve angleški križarki sta bili kmalu zadeti iz topov 203 mm. Medtem je italijanska bojna ladja »Vittorio Veneto«, ki je spremljala križarke začela streljati iz svojih topov velikega kalibra. Bitka je postajala zmerom hušja. Angleži so mislili, da bodo lahko ponovili svoj napad iz Taranta in so nad bojno ladjo »Vittorio Veneto« poslali sedem svojih letal-torpedov. Toda italijanska bojna ladja se je zaradi spretnega in hitrega manevriranja lahko izognila takemu napadu. Sovražna letala so naši protiletalski topovi obsuli z najhujšim ognjem in so se letala morala vrniti, ne da bi dosegla kakšen uspeh. Dve letali pa sta bili sestreljeni.

Medtem je edinica angleškega brodogoja občutila prve zadetke velikega kalibra, ki jih je oddajala bojna ladja »Vittorio Veneto«. Zato so sovražne ladje pohitele, da se več kot za 33 km oddaljijo izven okvira topov z italijanske bojne ladje. Tako se je končala bitka med križarkami. Ugotovljeno je bilo, da je bila težko zadeta angleška križarka vrste »Kent«, prav tako pa je bila zadeta križarka vrste »Birmingham«. Med italijanskimi vojnimi ladjami je bila zadeta in težje poškodovana neka kontratorpedovka. Ostali napadi angleških bombnikov in letal-topničark proti italijanskim vojnim ladjam so bili brez uspeha, ker se je angleško brodogoj moralo umakniti. Med zadnjim takim napadom, ki se je razvil ob 15.30, je bilo zadeto eno sovražno letalo.

Križasta črta je državna meja. — Pikčasta črta kaže fronto, ki so jo Italijani dosegli pri svojem prodiranju. — Močna črna črta — sedanja fronta.

je bilo večje število sovražnih letal, ki so napadala grške postojanke na fronti Italijanske letala so bombardirala tudi naselja na Krfu, Kreli in Kefaloniji. Tudi na zadnjem delu Peloponeza so bile vržene bombe. Sovražni rušilci so obstreljevali severno obalo otoka Krfa, toda brez uspehov. Kakor hitro so se pojavili bombniki naših prijateljev (Angležev), so se sovražni rušilci v varstvu umetnega dima takoj oddaljili.

Koliko mož so mobilizirali Grki

Atene, 29. novembra. AA. Atenska agencija poroča: V boju, ki ga sedaj vojuje grški narod, je bilo poleg 500.000 mobiliziranih vojakov, mobiliziranih še 1.000.000 mladeničev od 18. do 20. leta. Razdeležili so jih po raznih krajih, od koder so s svojimi močmi vendar lahko koristili zaledju grške narodne obrambe.

Angleška poročila

Atene, 29. nov. t. Reuter Najnovejša poročila od popoldne pravijo, da so se na srednjem odseku albanske fronte razvijajo zelo hudi boji. Grške čete napadajo z bajonetom, ki ga italijanski radio imenuje »barbarsko orožje«. Grki z bajoneti odbijajo protinapade Italijanov in jemljejo zaporedno njihove postojanke. Pri Korči so Italijani še vedno v obrambi, prav tako pred Argirokastrom. Angleška letala v veliki meri sodelujejo pri bojih. V zadnjih dveh dneh so sestrelila 10 italijanskih bombnikov. Davi so bombardirali pristanišče Santi Quaranta, kjer Italijani izkrevajo pomožne čete iz Albanije, nakar so odleteli proti Krfu, kjer so pogrnili italijanske rušilce, ki so obstreljevali otok. Angleški bombniki so spet bombardirali ladjevje v pristanišču Draču ter mesto Elbasan, ki je oskrbovališče italijanske armade.

Ameriški poročevalci

Atene, 29. nov. t. Associated Press. Po poročilih s fronte se italijanske čete utrjujejo na fronti Tepeleni—Elbasan. Na južni fronti pa so Grki po zadnjih poročilih zasedli spet nekaj postojank pri Argirokastrom, kjer se Italijani silno upirajo grškim napadom. Razvili so se boji nož na nož. Tudi tukaj se spet pojavljajo znani grški bajoneti, tanki in dolgi noži, ki so sejal strah in grozo v bojih pri Korči. Vporabljuje jih grški gardisti ali evzoni in imajo grozen vpliv v bojih. Pri Argirokastrom so posegli v boju izredni izbrani oddelki italijanskih alincev, ki nosijo ime »bataljonov smrti«.

Zvečer so se po Atenah razširila poročila, da so Grki vkorakali v predmestje Argirokastro, kjer da se razvijajo hude borbe nož na nož. Toda do sedaj na službenih grških mestih ni bilo mogoče dobiti potrdila te novice.

Poročila o zasedbi Argirokastro odločno zanikajo.

Z naše meje

Belgrad, 29. nov. m. O današnjih borbah okoli Podgradca poročajo iz Ohrida: Odkar se je začela italijansko-grška vojna, na tem bojišču še ni bilo tako hude kanonade kot včeraj. Streljanje so slišali celo v Bitolju. Po hudih bojih ob reki Gerovu se je grškim četam posrečilo prekorčiti reko in prodirajo dalje. Tako napadatelci kakor branilci so imeli velike izgube. Sedem italijanskih bombnikov je bombardiral Lerino ter so pri tem zadeli staro železniško postajo in nekaj hiš. Ubityh je bilo nekaj ljudi. Tekom današnjega dne pa so se borbe na severnem grško-italijanskem bojišču še povečale. Lepo vreme je omogočilo živahne letalske akcije. Na sektorju okoli Podgradca je začel okoli 8 topniški dvoboj. Ob trideset na 3 pa je stopilo v akcijo tudi letalstvo Grški letalci so vrgli veliko bomb, katerih detonacije so se slišale v Ohrid. Ponoči so Italijani okrepli svoje čete pri Elbasanu. S tem hočejo preprečiti Grkom napredovanje.

Afriško bojišče

Italijanska poročila

Nekje v Italiji, 29. novembra, t. Poročilo številka 175 glavnega stana italijanske oborožene sile o operacijah na afriškem bojišču se glasi:

V Vzhodni Afriki so sovražnikova letala letela nad Tesenjem, pa brez uspeha, dalje nad Eluakom, kjer sta bila dva ranjena, in nad Komarom, (Meveva), kjer sta bila ubita dva domačina in en otrok.

Neka naša podmornica je potopila na Atlantskem oceanu neko angleško ladjo s tovorom 10.000 ton.

Sovražnikova letala so poskušala priti do Brindisija in Tarenta. Ker ju je sprejelo hudo streljanje protiletalskega topništva, so letala vrgla bombe samo v okolici Brindisija, padle pa so ali na odprto polje ali pa v morje.

Angleška poročila

Kairo, 29. novembra, t. Angleško vrhovno poveljstvo poroča: Napadi italijanskih letal na Malto niso prizadeli prav nobene škode, ne na suhem in ne na ladjah. Štiri letala so bila sestreljena ali poškodovana. Angleških izgub ni bilo.

Angleško letalstvo je z velikim uspehom bombardiralo italijanske kolone pri Sidi Baraniju, kjer je bilo zbitih v tla več motornih vozil in so bile uničene protiletalske baterije z mostovom vred. Druga skupina je napadla pristanišče Assab v Abesiniji in zadela eno ladjo. Z ostalih bojišč ni posebnih novic.

Nemško-sovjetsko sodelovanje

Kakšno vlogo igrajo Sovjeti na Balkanu

Zanimivo politično poročilo švicarskega lista iz Carigrada

»Neue Zürcher Zeitung« objavljaja zanimiv dopis iz Carigrada. Dopisnik je, sodeč po vsebini informacij, ki jih pošilja, in po načinu, kako jih pošilja, moral imeti na razpolago službene vire. Članek med drugim pravi:

V Turčiji so razgovore med Nemčijo in Sovjeti iz razumljivih razlogov zelo pazljivo zasledovali. Od drugega obiska nemškega zunanjega ministra von Ribbentropa v Moskvi pa do danes se je nabralo mnogo vprašanj, ki tičejo nemško-sovjetskih odnosov, kot na primer bivanje nemških čet v finskih pristaniščih, bivanje nemških čet v Romuniji, vprašanje policije na ustju Donave, določitev meje na Poljskem, vprašanje preselitve Nemcev iz Besarabije in prenosa njihovega premoženja, vprašanje Balkana in bližnjega vzhoda v zvezi z grško-italijansko vojno.

Sovjetska vlada se je odločila, da bo vsa ta vprašanja ob priliki Molotovega potovanja v Berlin, ki je bilo že davno pripravljeno, obravnavala z Nemčijo neposredno. Nemški predlog, naj se razgovorov udeležijo tudi zastopnik Italije, je sovjetska vlada ljubezljivo, a odločno odklonila. Kajti »osiščena« kot skupino držav in pogodb Sovjetska Rusija ne pozna. Z Italijo pa ima redne odnose, nenapadalni pakt in druge pogodbe. Sovjetska Rusija tudi s trojno zvezo nima nobenih opravkov. Trojna zveza je vojna zveza med Nemčijo, Italijo in Japonsko. Sovjeti so na objavo trojeve ogovornili z znano izjavo sovjetske vlade kitajskemu veleposlaniku v Moskvi, češ da bo »sovjetska vlada kljub temu nadaljevala vso svojo doseganje pomoč, izkazano maršalu Čankajšku in njegovi Kitajski«. Ko se je Molotov vrnil v Moskvo, je najprej dal zanikati ameriška poročila, češ da bosta Japonska in Sovjetska Rusija sklenili med seboj nenapadalni pakt, v katerem da bo izrecno povedano, da Sovjeti prenehajo s svojo podporo Kitajcem.

Niti pred berlinskimi, niti med berlinskimi razgovori nikdar ni bilo govora o pristopu Sovjetske Rusije k trojni zvezi. Še manj pa je seveda bilo govora o neki konferenci štirih velesil, Nemčije, Italije, Japonske in Sovjetov, ki naj bi se sestala v Moskvi ali v Berlinu in kjer naj bi se odločile skupne smernice v boju proti Angliji. Sovjetska Rusija tudi nikdar ni prosila v Nemčiji, naj posreduje pri Japoncih, ker so v Moskvi mnenja, da tretje sile ne potrebujejo, če bi razvoj tako daleč dozoreli, da bi prišlo do pogajanj med Sovjeti in Japonsko.

Odnosaji Sovjetov z Anglijo so hladni, posebno še, odkar je treba smatrati, da so poskusi zblizanja Sovjetov in Združenih držav Severne Amerike splavali po vodi. V Moskvi so zato odločni, da bodo svoje nevtralnostno zadržanje, ki pa je bolj podobno stališču nevojskujoče se države, še naprej ohranili in da se ne bodo pod nobenim pogojem pustili spraviti v vojne zapletljaje ne posredno in ne neposredno.

To je bil v glavnem okvir za berlinske razgovore med Hitlerjem in Molotovom. V tem velikem okviru sta potem oba državnika mnogo lažje uredila vsa vprašanja, ki tičejo neposredno njihovih medsebojnih odnosov. Med drugim je že znano, da je Nemčija na to pristala, da bo svoje čete iz finskih pristanišč umaknila. Tudi vsa druga vprašanja so bila ugodno rešena in bodo zveze, ki bodo odslej vladale med Nemčijo in Sovjeti, še mnogo bolj tesne.

O vprašanju bližnjega vzhoda (Turčija) v Berlinu niso obširno govorili. Nekateri listi so to sicer trdili, a ni res. Morda sta se v teku razgovorov Hitler in Molotov tega vpra-

šanja dotaknila, toda v nobenem primeru ni mogoče govoriti o kakšnih pogajanjih.

Nasprotno pa je bilo vprašanje Balkana izčrpano obravnavano. Pri tej priliki je Molotov sporočil, da Sovjetska Rusija v Egejskem morju nima nobenih življenjskih bitnih interesov in da je grško-italijanska vojna neposredno ne tiče. Toda vprašanje dardanelskih in bosporjskih ožin, kakor tudi vprašanje Črnega morja pa jo zanimata neposredno in bitno. Na teh dveh področjih želi Sovjetska Rusija, da ostane dosedanje stanje (status quo) nespremenjeno. Če bi se vojna razširila tudi na carigradske morske ožine in k obalnim državam Črnega morja, bi bili življenjski interesi Sovjetske Rusije neposredno prizadeti in Sovjetska Rusija bi ne mogla več ostati brezbržna.

V turških diplomatskih krogih razpolagajo s popolnoma zanesljivo obvestilo, ki pravi, da je nemški kancler Hitler končno stališče Sovjetske Rusije v vprašanju carigradske ožine in Črnega morja razumel in ga odobral. Če je torej kdaj obstajal načrt tako imenovanega

»napada s kleščami na Egipt, torej skozi carigradske ožine in Turčijo, ki bi jo bilo treba nasilno osvojiti, je bil ta načrt sedaj zaradi zadržanja Sovjetske Rusije odstavljen z dnevnega reda.

Stališče Bolgarije

Po izjavi bolgarskega poslanika v Moskvi v dveh sovjetskih listih

Moskva, 29. nov. b. Bolgarski poslanik v Moskvi je naprosil uredništvo »Pravdec in »Izvestija«, da objavi sledeče:

»V zadnjem času krožijo govorice, ki jih širijo tuje agencije in radijske postaje zlasti v ruski prestolnici o spremembah v bolgarski vladi in o bodočih namerah Bolgarije. Bolgarski poslanik v Moskvi je pooblaščen izjaviti, da so te novice vržene v tisk z zlobnim namenom in da so popolnoma izmišljene.

Amerika—Sovjeti

Washington, 29. novembra. t. (Ass. Press.) Državni podtajnik Sumner Welles je na konferenci časnika izjavil, da je med ameriško vlado in Sovjetsko Rusijo prišlo do sporazuma, da bo v Vladivostoku odprt ameriški konzulat. Časnikarji so vprašali, če je to v zvezi s pričakovanjem večjih trgovinskih odnosov s Sovjeti. Welles je odgovoril, da je tako.

Boji na nož v Albaniji

Italijanska poročila zanikajo padec Argirokastro — Grška poročila govorijo o bajonetnih napadih na severnem in srednjem odseku

Italijanska poročila

Nekje v Italiji, 29. novembra. AA. Stefani: Službeno poročilo št. 175 glavnega stana italijanskih oboroženih sil se glasi:

Na grškem bojišču so divizije »Ferrara« »Siena«, in »Centaur«, katere pripadajo 11. armadi večraj izvedle protinapad in strle vsak poskus sovražnikovega vstopa na bojišču 9. armade ni bilo nobenih posebnih dogodkov. Okrog 300 naših letal je bombardiralo eredišča in ceste ter pogostokrat zadelo cilje blizu Erzekija in Solikija in povzročilo eksplozije ter požare. V Erzekiji je nastal požar v skladišču tekočega goriva. Med letalskim spopadom so bila zbita 4 sovražnikova letala. Dve naši letali se nista vrnili. Na bojišču devete armade je naše protiletalsko topništvo zbito 2 letali, neki drugi bombnik pa se je spustil v strugo reke Devci. Posadka enega častnika in dveh podčastnikov je bila ujeta. Drugi letalski oddelki so bombardirali cilje na Krfu v tem oporišču so 28. t. m. naše pomorske enote z majhne razdalje delj časa bombardirale vojaške naprave. Z očitnimi uničevalnimi uspehi so bile zadete baterije San Salvasan, nekatere druge obrambne naprave, vojašnica in podobno. Sovražnik je odgovarjal, vendar ni imel uspeha. Naše enote niso utrpele nobene škode.

V bližini Malte je bil oddelek sovražnikove mornarice napaden od naših letalskih oddelkov. Ena bomba težkega kalibra je v sredo zadela neko vojno ladjo. Prišlo je do hude borbe med našimi bombniki, ki so jih spremljala naša lovska letala in med sovražnikovimi lovci. Zbitih je bil pet sovražnikovih letal, štiri pa resno poškodovana. Eno naših letal se ni vrnilo. Ponoči so naša letala bombardirala Valetto na Malti.

General Cabiatti o Italijanski protiofenzivi

Trst, 29. nov. b. General Cabiatti komentira napad, ki ga je izvršila na grško vojsko 11. italijanska armada, in pravi, da so bili doseženi že lepi

uspehi, ki brez dvoma pomenijo uvod v splošen napad, ki gotovo ne bo prepozen. Uspešen pričetek italijanske ofenzive veekakor mnogo obeta, pravi Cabiatti. Nadalje poroča tudi v delovanju italijanskega letalstva v Grčiji in pravi: »Kot smo že dolelej povdarjali, nismo nikdar precejevali sovražne uspehe, ki jih je treba pripisati vojnim okoliščinam in ki se v vseh vojnah dogajajo. Nikdar pa ne smemo odvrniti svoje pozornosti od glavne stvari in glede tega nismo v dvomih. Protinapad v Grčiji bo izpopolnil naše uspehe, ki smo jih dosegli na morju južno od Sicilije.«

Soddu ostane v Albaniji

Rim, 29. nov. t. Stefani. V Službenem listu je izšla uredba, s katero je divizijski general Soddu, do sedaj poveljnik italijanskih oboroženih sil v Albaniji, povišan v armadnega generala in potrjen v svojstvu vrhovnega poveljnika v Albaniji. Na njegovo mesto je bil imenovan za državnega podtajnika v vojnem ministertvu in za podčastelnika generalne ga štaba general Guzzoni, ki je prej poveljeval italijanskim četam v Albaniji.

V Rimu zanikajo, da bi bili Grki zasedli Argirokastrom

Berlin, 29. nov. t. Associated Press. Nemška službena agencija poroča iz Rima, da tamkaj zanikajo, da bi se nahajal maršal Badoglio v Albaniji. Badoglio je še vedno v Rimu v Albanijo ga je hotela poslati angleška propaganda.

Grška poročila

Atene, 29. nov. t. Atenska agencija poroča: Poročilo štev 33 grškega generalnega štaba se glasi: Na albanskih bojiščih je bilo nekaj krajevnih spopadov, ki so bili za naše čete ugodni. Naša letala so opravila mnogo izvidniških poletov. Sestreljenih

Gospodarstvo

Investicijski načrt Okrožnega urada za Slovenijo

Ravnateljstvo Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani je na svoji seji dne 26. novembra 1940 sklepalo o investicijskem načrtu za razpoložljiva sredstva iz nezgodnega in starostnega zavarovanja z ozemlja našega urada. Kapitalije, ki se zbirajo iz nezgodnega, invalidnega in starostnega zavarovanja za izplačevanje teh rent, je Osrednji urad za zavarovanje delavcev zadnja leta porazdelil na področja uradov, kjer so bile zbrane. Ceravno so se v zadnjih 20 letih iz zbranega slovenskega denarja investirale na področju ljubljanskega urada precejšnje vsote v zgradbe ambulatorijev, zdravilišč in v posojila občinam za zdravstvene ustanove, so vendar še na razpolago sorazmerno velike vsote teh kapitalij. Samo iz zadnjih dveh let bo na razpolago ljubljanskemu Okrožnemu uradu vsota nad 75.000.000 din. Za prihodnji dve leti pa bo za investicije iz rentnega zavarovanja narastel kapital na vsoto, ki bo presegala 100 milijonov din. Ta denar je postal last slovenskih rentnikov, njim mora biti zavarovan za bližino in daljno bodočnost popolnoma varno in rentabilno. Nabrane vsote predstavljajo kapitalno kritje za rente in pokojnine zavarovancev, ki zapadejo v bodočnosti. Jugoslovansko delavsko zavarovanje je kot tudi pokojninsko zavarovanje nameščencev zgrajeno na načelu kapitalnega kritja.

Ravnateljstvo urada se je pri sklepanju o investicijskih tega denarja zavedalo odgovornosti, da mora biti ta denar naložen popolnoma varno, rentabilno in likvidno. Poleg tega osnovnega načela so bili sklepi napravljeni v zavesti, da mora biti glavno in edino merilo to, da naj služijo kapitalije, zbrane od slovenskih delavcev in delodajalcev, namenu socialnega zavarovanja, zdravju zavarovancev in tako tudi splošnim ljudskim zdravstvenim ustanovam. Na teh osnovnih načelih temelječi investicijski program naj služi torej v prvi vrsti potrebam investicij v lastne zdravstvene ustanove, v drugi vrsti pa za investicije javnih bolnišnic in javnih zdravstvenih ustanov v sodelovanju z banovino in državo.

Po poročilu, ki ga je podal predsednik ravnateljstva ing. Sodja Jože, je bilo ugotovljeno razveseljivo dejstvo, da se je že v predhodnem razgovoru z g. banom dr. Natlačenom doseglo načelno soglasje za koristno sodelovanje socialnega zavarovanja z banovino za plodne investicije, ki bi pomenile novo dobo v skrbstvu za ljudsko zdravje v Sloveniji. Naj omenimo samo to, da bi se z izvajanjem tega programa rešilo že v bližnji bodočnosti najtežja vprašanja slovenske zdravstvene politike: zidanje klinične bolnišnice v Ljubljani, izgraditev popolnega sistema bolnišnic v Sloveniji, postavitev visokogorskega sanatorija, izpopolnitev zdravstvenih ustanov socialnega zavarovanja na vsem področju ljubljanskega Okrožnega urada.

Po poročilu predsednika samouprave ing. Sodje in po izčrpnem poročilu ravnatelja dr. Bohinca k posameznim točkam z vsemi potrebnimi zdravstvenimi razlogi šefzdravnika dr. Ivana Drobniča je ravnateljstvo zaključilo naslednji investicijski program:

Lasne ustanove socialnega zavarovanja:

1. Uradovi ambulatoriji v Celju, izpopolnjeni z uradovimi stanovanjskimi prostori. Ta stavba je deloma že v gradnji.

2. Razširitev in izpopolnitev uradovega ambulatorija v Ljubljani. Sedanji ambulatorij so z ozilom na povečan posej in povečano število zdrav-

nikov postali pretesni. Treba jih je izpopolniti tudi z novimi zdravstvenimi napravami.

3. Zidanje lastnega paviljona za zavarovane člane urada na Golniku s 70 posteljami. Sanatorijsko zdravljenje tuberkuloznih bi se s tem popolnoma preneslo na domača tla in ne bi bilo treba članom več odhajati v zdravilišče izven področja urada.

4. Zgraditev dveh višinskih okrevališč: na Pohorju in na Gorenjskem.

5. Postavitev visokogorskega sanatorija za zdravljenje pljučne, izvenpljučne in kostne tuberkuloze. Potreba takega sanatorija je že dolgoletna zahteva zdravniških krogov ter pereča naloga socialnega zavarovanja.

6. Razširjenje in modernizacija termalnega zdravilišča v Laškem.

Za navedene potrebe zdravstvenih ustanov socialnega zavarovanja je določen za enkrat kredit 50 milijonov dinarjev.

S temi zgradbami bi bile lastne zdravstvene ustanove socialnega zavarovanja na našem področju izpopolnjene po sedanjih potrebah. Zaradi tega bi ostala nadaljna vsota investicijskih sredstev na razpolago za

zgraditev klinične bolnišnice v Ljubljani.

Za zgraditev klinike v Ljubljani s sredstvi posojila delavskega zavarovanja bi bila na razpolago ravno tako vsota 50 milijonov din. Ministrstvo za prosveto bi moglo to posojilo obrestovati in odplačevati po posebnem dogovoru tudi tako, da bi se oskrbnine za člane in svoje obračunalo le v vsakoletno amortizacijsko kvoto tega posojila. Z navedenim posojilom bi bilo mogoče postaviti bolnišnico s 500—600 posteljami, ki bi imela vsaj za začetek vse potrebne oddelke in moderno ureditev.

Ker bi se vsa vsota, ki je že prvo leto na razpolago ne izčrpala po gornjem načrtu že takoj prvo leto, bi se v okviru investicijskega kredita 100 milijonov lahko istočasno pričel izvajati tudi tretji del programa v korist ljudskega zdravja, to je

dograditev in izpopolnitev potrebnih bolnišnic v Sloveniji.

Posojilo bi najela banovina in bi po sedanjih razgovorih sodeč to posojilo porabila za postavitev bolnišnic in paviljonov za tuberkulozne na področju dravske banovine takole:

1. Zgradba celokupne bolnišnice v Murski Soboti.

2. Zgradba treh paviljonov za zdravljenje tuberkuloze s 120 posteljami v Ljubljani, Celju in Mariboru.

3. Zgradba nezgodne bolnišnice v Ljubljani, Mariboru in Celju.

Posojilo, ki bi bilo za te namene potrebno, bi znašalo 45 milijonov din. To posojilo bi se ravno tako odplačevalo in obrestovalo s protidajatvami, to je z obračunavanjem oskrbnih dni v bolnišnicah za člane in svoje urada. Če upoštevamo, da plačuje urad zadnja leta za oskrbe v banovinskih bolnišnicah nad 4 milijone letno, potem je jasno, da bi se odplačilo posojila s poračunanjem oskrbnine dalo koristno urediti za obe strani. Na ta način je zavarovana trajna vrednost denarja nezgodnih rent in pokojnin zavarovancev.

Seveda pa apelira OUZD v Ljubljani na vodstvo SUZOR-a, da zavarovancem in vsemu narodu ter državi koristen program odobri in OUZD v Ljubljani pri izvajanju programa tudi vsestransko podpira!

5. Zadruga trgovcev z žitom in proizvodi za kmetijstvo. Za zbiranje dodeljenih proizvodov in sortiranja za posamezne pokrajine so bile ustanovljene: Cereagrieole (Societa Anonima Cereagrieole Provinciali). Vse te provincialne družbe so združene v Conacer, nacionalno družbo za žito in deželne pridelke.

Ko se je pojavila potreba racioniranja, so merodajna oblastva poverila razdelitev racioniranih količin živil 94 SADAC. Te racionirane stvari so sedaj v Italiji: kava, sladkor, milo, olja in mast.

Cena za staro gume 4 din za kg. Belgrad.

29. novembra. AA. Na podlagi čl. 3, točka 4 uredbe o kontroli cen z dne 4. februarja 1940, III. št. 46511, odreja na temelju odloka ministra za trgovino in industrijo in ministra za socialno politiko in ljudsko zdravje, 10.804 od 18. nov. 1940. urad za kontrolo cen maksimalne cene za staro gumijasto obutev in odpadke gumija, izvzemši avtomobilske zunanje in notranje gume v višini 4 din za 1 kg franko natovarjalna postaja. To maksimalno ceno bo plačala tovarna zbiralec starega gumija. Cena velja za prediščeno blago s toleranco največ 5% tujih primesi in nečistoče. Blago, ki ima večji odstotek tujih primesi in nečistoče, in sicer največ 2%, bodo prevzemale tovarne tako, da bodo odbile odgovarjajoči odstotek bonifikacije.

Prenos poslov izvoznega in uvoznega odbora. Ze pred nedavnim bi moralo ravnateljstvo za zunanjo trgovino prevzeti posle od izvoznega in uvoznega odbora pri Narodni banpi. Po neklih vesteh naj bi oba odbora prenehala poslovati dne 1. decembra letos. Sedaj pa poročajo iz Belgrada, da verjetno ravnateljstvo za zunanjo trgovino ne bo prevzelo več poslov, temveč samo kompetence. Vzrok je, pravijo, v tem, da ima ravnateljstvo pre malo uradnihstava; doslej je na teh poslih delalo v Narodni banki okoli 150 uradnikov in je bila samo v ta namen zasedena velika zgradba.

Kaj bo s sanacijo Feniksa. Poročali smo že, da se likvidacija vprašanja Feniksa približuje svojemu zaključku. Vesti iz Belgrada pravijo, da bo sta vsa imovina nekdanjega jugoslovanskega Feniksa prevzeli Zveza napredkovih zadrug in Zveza nabavljajalnih zadrug državnih uslužbenecv, ki sta se že itak pečali z ljudskim zavarovanjem.

Belgrajski Pokojninski zavod je imel septembra letos 17.456 zavarovancev (lani septembra pa 15.126, septembra 1938 12.659), od tega na področju poslovalnice Belgrad 9.991, Novi Sad 4.666. Niš 1.474 in Skoplje 11.325. Trgovskih pomočnikov je bilo zavarovanih 4.073, od tega v Belgradu 2.075. Zavod je v prvih 9 mesecih letos predpisal na prispevkih 36.06, vterjal pa 35.3 milij. din. Upravni stroški so znašali 2.7 milij. din. Državnih papirjev je nakupil za 19.9, gotovine pa je imel 25.2, nepremičnin 17.1 milij. din.

Cene starih kovin. Povpraševanje za stare kovine je zelo znatno in so cene zelo čvrste. Tako znaša cena za stari baker 20 din, torej dražje kot novi baker iz Bora, bronca 14, težka medenina 11, lahka medenina 8.50 din. Cina in bele pločevine pa ni sploh dobiti razen v majhnih količinah.

»Bogoljubovim« naročnikom

Veliko »Bogoljubovih« naročnikov nam je sporočilo željo, da bi tudi oni bili radi deležni cenenege nakupa »Slovenčevega koledarja« po 10 din.

Da ustrežemo tem številnim željam, je podpisana uprava »Bogoljubovih« naredila dogovor s »Slovenčevim koledarjem«, da bodo tudi vsi »Bogoljubovi« naročniki lahko dobili koledar po 10 din.

Pripominjamo, da s tem svojim naročnikom žrtvujemo precej, ker stane »Slovenčev koledar« dejansko več kakor 10 din in mora »Bogoljubovih« razliko med 10 din in njegovo dejansko ceno nositi sam.

Zato upamo, da bodo vsi »Bogoljubovi« naročniki znali ceniti to žrtev, da bodo pridno naročili ne le »Slovenčev koledar«, ampak predvsem ostali zvesti naročniki »Bogoljubovih« tudi za bodoče leto.

Pripominjamo, da smo se sami prepričali o vrednosti »Slovenčevega koledarja«, ki bo res prelepa knjiga in v vrsti koledarjev gotovo brez primere, saj bo obsegal obširno zabavno in poučno tvarino na ca. 250 straneh večjega formata kakor je »Bogoljubovih«. Po tako nizki ceni gotovo ni bila na razpolago Slovincem še nobena knjiga.

Ugodnosti naročila »Slovenčevega koledarja« za 10 din so lahko deležni oni »Bogoljubovih« naročniki, ki bodo istočasno z naročnino koledarja plačali tudi »Bogoljubovih« za leto 1941 vnaprej. To je treba storiti do 8. decembra t. l. Po 8. decembru bo »Slovenčev koledar« tako za »Bogoljubovih«, kakor tudi za »Slovenčevih«, »Slov. domac in« »Domo-ljubovih« naročnike obetno dražji.

Za nenaročnike »Bogoljubovih« je koledar po 28 din. »Slovenčev koledar« naročite lahko pri poverjeniku »Bogoljubovih« v Vašem kraju, ali pa po položnici, s katero plačujete naročnino »Bogoljubovih«.

Vse zastopnike »Bogoljubovih« vljudno prosimo, da blagovolijo sprejemati naročnike za »Slovenčev koledar« ter zbrane naročnike poslati najkasneje 8. decembra t. l. iz domačega kraja, tako da bo uprava »Bogoljubovih« dobila sezname vsaj 9. oziroma 10. decembra t. l.

Obenem tudi prosimo, da blagovolijo zastopniki »Bogoljubovih« dati tudi položnice dotičnim »Bogoljubovim« naročnikom, ki bodo želeli plačati naročnino za »Slovenčev koledar« sami.

Naša želja je, da bi vsak naročnik »Bogoljubovih« naročil tudi »Slovenčev koledar«!

Uprava »Bogoljubovih«

Nakup ruskega bombaža. Iz Belgrada poročajo, da bo vendarle odpotovala delegacija naše tekstilne industrije v Sovjetsko Rusijo, da se pogaja glede dobav ruskega bombaža k nam. V delegaciji so: g. Sirc iz Kranja, g. Pavlovič iz Belgrada in g. Fišer iz Zagreba. Delegacija odpotuje prihodnji teden.

Cene olivnega olja na Hrvaškem. Ban banovine Hrvatske g. dr. Ivan Šubašič je za področje vse banovine Hrvatske določil naslednje maksimalne cene olja: za navadno nerafinirano jedilno oljivo olje 25.20 din, za fino, nerafinirano jedilno oljivo olje (prvega prešanja): I. z vsebino do 1% kisline 33.60 din, za fino nerafinirano jedilno oljivo olje (drugačega prešanja) II. z vsebino do 3% kisline 30.45 din. Jedilno olje mora biti izdelano v oljarnah in pred dajanjem v promet odležano najmanj 12 ur brez vskladi in vode. Cene se razumejo franco oljarna ali skladišče producenta. Maksimalne cene za olivne koščice so določene na 60 din za 100 kg franko brod v luki, ki je najbližja kraju proizvodnje.

Mestna hranilnica v Pančevu. Občina Pančevo je sklenila osnovati svojo mestno hranilnico, za kar je dala na razpolago začetni kapital v znesku 1 milijona dinarjev. Merodajni faktorji so osnovanje hranilnice že odobrili.

Likvidacija. Jošanica, d. d. v Belgradu eklicuje izredni občni zbor delničarjev za 22. december. Na občnem zboru bo družba sklepala o likvidaciji. Družba je bila ustanovljena leta 1930, ima 2 milijona din glavnice in se je udeleževala v gradbeni stroki ter industriji kamenja.

Zvišanje azijske marke na Madžarskem. K uradni notici marke, ki je znašala v Budimpešti 135.70—136.70 pengő za 100 mark, je bilo treba do slej v plačilnem prometu z Nemčijo pristeti še 18, oziroma 19.5%, dočim je znašal azijski za tako imenovane proste devize 50, oz. 53%. Na osnovi zadnjih pogajanj med Nemčijo in Madžarsko je zvišan azijski mark pri nakupu na 21% in pri prodaji na 22.5%. S tem je tudi Madžarska stopila v vrsto onih držav, ki so v zadnjem času dovolile zvišanje tečajev nemške marke kot n. pr. naša država, Rumunija, Bolgarija in Grčija.

Mednarodni urad dela. Iz Zeneve poročajo, da nadaljuje mednarodni urad dela s svojim poslovanjem, čeprav v zmanjšanem obsegu zaradi vojnih dogodkov. Proračun mednarodnega urada dela za 1941 znaša 3.25 milij. švic. frankov, kar pomeni v primeri s sedanjim proračunom zmanjšanje za okoli 50%. Od stalnega osebja je bilo okoli 30 uradnikov začasno premeščenih v Montreal (Kanada), centrala pa je še vedno ostala v Zenevi. Približno okoli 30 uradnikov dela še naprej. Nekaj uradnikov pa je dobilo dopust, da se je lahko vrnilo v svoje domovine. Iz vsega tega je razvidno, da nadaljuje mednarodni urad dela s svojim poslovanjem, čeprav v zmanjšanem obsegu. Tudi svoje publikacije izdaja urad še naprej.

Borze

Dne 29. novembra 1940.

Denar

Ameriški dolar 55.—

Nemška marka 14.70—14.90

Devizni promet je znašal na zagrebški borzi 5.223.620 din, na belgrajski borzi 7.343.000 din, od tega v markah po novem tečaju 28.753, po starem tečaju 270.000 mark. 129.000 din v Sofiji, 90.695 šv. frankov in 25.181 dolarjev. V efektiivih je bilo na belgrajski borzi 342.000 din.

Ljubljana — uradni tečaj:

Nowyork 100 dolarjev 4425.00—4485.00
Zeneva 100 frankov 1028.64—1038.64

Ljubljana — svobodno tržišče:

Nowyork 100 dolarjev 5480.00—5520.00
Zeneva 100 frankov 1271.10—1281.10

Ljubljana — zasebni kliring:

Berlin 100 mark 1772.00—1792.00
Belgrad — zasebni kliring:

Solon 100 drahem 41.65—42.35
Sofija 100 din 52.32—53.92

Curib. Newyork 431, Pariz 9.10, Berlin 172.50, (reg. marke 50.75, trg. marke 40), Madrid 40.00, London 16.00, Amsterd. 229.50 (nom.), Bruselj 69.25 (nom.), Milan 21.75, Kopenhagen 83.50, Stock-

holm 102.75, Oslo 98.75, Budimpešta 84, Belgrad 10.—, Sofija 430, Bukarešta 225, Lisabon 17.24, Carigrad 350, Atene 300, Buenos Aires 101.25.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 442.50—444
v Zagrebu —
v Belgradu 445 denar

Ljubljana. Drž. papirji: 7% investicijsko posojilo 98 denar, agrarji 56—58, vojna škoda promptna 442.50—444, begluske obveznice 77—78, dalm. agrarji 69.50—70.50, 8% Blerovo posojilo 101 denar, 7% Blerovo posojilo 94—95, 7% posojilo Dr. hip. banke 100.50 denar, 7% stab. posojilo 95 denar. — Delnice: Narodna banka 6.500—6.600, Trboveljska 360—370, Kranjska industrijska družba 136 denar.

Zagreb. Drž. papirji: 7% invest. posojilo 9 denar, agrarji 57 denar, begluske obveznice 77 blago, dalm. agrarji 70—70.50 (70), 6% šumske obveznice 70 blago, 4% severni agrarji 52.50 blago, 8% Blerovo posojilo 100 denar, 7% Blerovo posojilo 94.50 denar, 7% posojilo Drž. hip. banke 100.50 denar, 7% stab. posojilo 95 denar. — Delnice: Priv. agrarna banka 192 denar, Trboveljska 365—370 (365), Slad. tov. Beckerek 700 denar.

Belgrad. Drž. papirji: 7% investicijsko posojilo 99.50 denar, agrarji 58 denar, vojna škoda promptna 445 denar, begluske obveznice 77 denar (77), dalm. agrarji 70 denar, 6% šumske obveznice 79.75 denar, 4% severni agrarji (51.50), 8% Blerovo posojilo 100.75—102, 7% Blerovo posojilo 95.25—95.75 (95.25), 7% posojilo Drž. hip. banke 101 denar. — Delnice: Narodna banka 6.500—6.600 (6.500), Priv. agrarna banka 196 denar.

Zitni trg

Novi Sad. O ves slav. 322.50—325. — Rž bač. 340—342.50. — Koruza v smislu uredbe z dne 28. XI. 1940 sušena z 26—28% vloge plus 12 din franko vagon ali vlačilec, nakladalna postaja 212; sušena z 14% vloge plus 12 din franko vagon ali vlačilec, nakladalna postaja 262. — Fižol bač. 437. — Tendencja neizpremenjena.

Sombor. Koruza ne notira. — Vse ostalo neizpremenjeno. — Tendencja neizpremenjena. — Promet mali.

Gene živini in kmetijskim pridelkom

Zivinski sejem v Kranju dne 25. novembra t. l. Dogov: 49 volov, 33 krav, 9 telet, 4 junca, 1 bik, 1 konj, 116 svinj in 53 prašičev. Prodanih je bilo: 31 volov, 22 krav, 9 telet, 4 junca, 1 bik, 91 svinj in 32 prašičev. Cene naslednje: voli I. vrste din 9, voli II. vrste din 8.50, voli III. vrste din 7.25, telice I. vrste din 9, telice II. vrste din 8.50, telice III. vrste din 7.25, krave I. vrste din 8, krave II. vrste din 7, krave III. vrste din 6.25, teleta I. vrste din 10, teleta II. vrste din 9, prašiči šeparji din 16—16.50, prašiči pršutarji din 13—15 za 1 kg žive teže. Mladi prašiči za rejo 7 do 8 tednov stari 210 din do 410 din za glavo. — Goveje meso I. vrste prednji del din 16, zadnji del din 18, goveje meso II. vrste prednji del din 15, zadnji del din 17, svinjina din 22—24, slanina din 24—25, svinjska mast din 26—28, čisti med din 28—32, neoprana volna din 68—72, oprana volna din 84—96, goveje surove kože din 26—30, telečje surove kože din 26, svinjske surove kože din 10 za 1 kg. — Pšenica din 4.50, ječmen din 4.25 do 4.50, rž din 4.25—4.50, oves din 3.75—4, koruza din 3.75, izel din 7—10, krompir din 1.75—2, lucerna za krmo din 1.25—1.50, seno din 1.25—1.50, slama din 0.75, jabolka II. vrste din 8—10, III. vrste din 4—8, pšenična moka din 9, koruzna moka din 5.50, ajdova moka din 7—10.50, ržena moka 5.50 din, koruzni zdrob 6.50 din za 1 kg. — Trda drva din 140—150 za 1 kvadrat meter, jaseca din 2—2.25 za 1 komad, mleko din 2.50—3 za liter, surovo maslo din 48—52 za 1 kg.

Enotna strokovna organizacija v Belgiji

Da bi bilo strokovno delo odtegnjeno vsakemu političnemu vplivu, so sklenile nemške oblasti, naj se stare strokovne organizacije razpuste in se za ves valonski in flamski prostor ustanovi enotna strokovna organizacija z imenom »Zveza ročnih in duševnih delavcev«. Glavni sedež zveze je v Bruslju.

Naša zunanja trgovina v oktobru

Iz statističnega pregleda o naši zunanji trgovini po državah je razvidno, da se razvija naša zunanja trgovina predvsem z evropskimi državami. Le majhne količine, ki se gredo v prekomorske države, zlasti v izvenevropske. V naslednjem dajemo pregled naše zunanje trgovine za september in oktober po posameznih državah (vse v milij. din):

	Uvoz		Izvoz	
	sept.	okt.	sept.	okt.
Nemčija	274.0	305.26	189.4	111.7
Italija	38.86	60.0	63.5	72.04
Protectorat	20.8	21.1	39.9	30.85
Švica	11.1	9.6	32.36	49.9
Madžarska	28.66	27.1	22.2	25.0
Grčija	2.15	16.45	18.55	12.87
Romunija	29.4	21.6	6.84	0.5
Slovaška	3.0	8.5	5.0	9.0
Svedska	0.8	1.6	10.25	10.8
Bolgarija	1.8	4.3	2.36	3.3

Poleg teh držav so bile v seznamu držav, s katerimi imamo nekaj več zunanje trgovine, v oktobru še: pri uvozu: Brazilija 4.9 milij. din, Turčija 3.4 milij. din, USA 2.04 milij. din; pri uvozu pa še Turčija 10.65, Albanija 9.6, Anglija 8.6, Argentina 7.1, Sovjetska Rusija 4.9, Nizozemska 2.2 in Usa 2.06 milij. din.

Italijanska trgovina v vojni

V nemški reviji »Die deutsche Volkswirtschaft« je napisal predsednik fašistične trgovske konfederacije, Giorgio Molino, zanimiv članek, iz katerega posnemamo, da so bile za časa vojne osnovane naslednje organizacije trgovine v Italiji:

1. Zveza malih trgovcev z žvili (SADAC, Societa Anonima Dettaglianti Acquisti Collettivi). To so organizacije za skupni nastop malih trgovcev v živilski stroki. Njih naloga je enaka nalogi komisijstkih zadrug, ki nakupujejo živila splošne potrebnosti za račun zadrugnikov. V vsaki italijanski provinci je ustanovljena po ena taka delniška družba. V važnejših krajih se bodo ustanovile specializirane družbe.

2. Zveza veletrgovcev z žvili (CON-AT: Consorzi Approvigionamenti Alimentari). Na provincijski podlagi so bili ustanovljeni konzorciji v vseh mestih, kjer je že obstajala odgovarjajoča organizacija veletrgovine. Naloga teh družb je opravljati one posle, katerih ne morejo opravljati SADAC.

3. Zadruga pekov. Za skupne nakupe moke, kvasa, kuriva itd. na račun pekov so bile ustanovljene SAPAC (Societa Anonime Pannificatori Acquisti Collettivi).

4. Zadruga mesarjev. Na provincijski podlagi so bile ustanovljene posebne delniške družbe: SAMA: Societa Anonime Macellari Affini, ki skrbe za nakup živine in posebno za izdatno izkoriščanje odpadkov v mesariji: maščob, kosti, rogov itd. Vse te družbe odn. zadruga po dejanskem stanju so združene v posebno centralo: SAMA Centrale, ki skrbi za razdelitev živine v provinci.

Preskrbovalne ustanove v Sloveniji

Imel bo tudi važno socialno nalogo podpirati najpotrebnejše v občini. Hkrati bo odgovoren za predpisane zaloge hrane. Nad krajevnimi preskrbovalnimi odbori bodo imeli nadzorstvo okrajni odbori, ki bodo sodelovali z Banovinskimi prehranjevalnim zavodom in morali napraviti preskrbovalni načrt za ves okraj tako, kakor bo vsak občinski preskrbovalni odbor moral napraviti načrt za svoje območje.

S tem smo dobili uradno organizacijo, ki je razdeljena po najmanjših samoupravnih enicah, kjer so vse potrebe točno znane in določene. To bo omogočilo, da bo preskrba lahko izpeljana vedno pravočasno in brez motenj, kar bo gotovo v veliko korist vsemu prebivalstvu.

Današnji »Službeni list« prinaša uredbi g. bana dr. Marka Natlačen o preskrbovalnih ustanovah v dravski banovini. Ker je ta uredba izrednega pomena za preskrbo naših krajev s potrebnimi živili in bo hkrati uredba ustvarila možnost ustanoviti potrebni aparat, ki bo povsod lahko tudi z uspehom deloval, prinašamo uredbi doslovno:

Na podlagi čl. 1 in 16 uredb o preskrbovalnih ustanovah (Sl. list 613-91-40) in v zvezi z uredbo o ustanovitvi banovinskega prehranjevalnega zavoda v Ljubljani (Sl. list 523-81-40) izdajam sledečo odredbo o preskrbovalnih ustanovah v dravski banovini.

Člen 1. Banovinski prehranjevalni zavod v Ljubljani je vrhovna ustanova za izvedbo poslov za preskrbo z življenjskimi potrebščinami (Odredba Sl. list 523-81-40).

Člen 2. Zaradi enotne in sistematične organizacije preskrbe z življenjskimi potrebščinami se razširi obveznost ustanoviti občinski urad za preskrbovanje splošno na vse občine dravske banovine.

Člen 3. S pravilnikom za poslovanje posameznih občinskih uradov za preskrbovanje (čl. 3-2 uredb o preskrbovalnih ustanovah) bo določen poslovni okoliš posameznih občinskih preskrbovalnih uradov, v kolikor bo zaradi posebnih krajevnih prilik presegal območje ene občine.

Člen 4. Občinski preskrbovalni uradi vršijo vse posle po odredbi čl. 2 uredb o preskrbovalnih ustanovah in opravljajo sledeče naloge:

1. Vodijo evidenco zalog in potrebe življenjskih potrebščin v občini. V to svrhu morajo vsi obrati, ki oddajajo življenjske potrebščine neposredno potrošnikom, dati občinskemu preskrbovalnim uradom na razpolago potrebne podatke o višini zalog in dobavah blaga.

2. Kontrolirajo pravilno razdelitev življenjskih potrebščin na potrošnike.

3. Preskrbujejo ali na lasten račun ali pa s posredovanjem trgovine ali zadrugištvu, prvenstveno potom banovinskega prehranjevalnega zavoda v Ljubljani nabavo in razdelitev življenjskih potrebščin na razdelilne jedinice (trgovine na drobno in zadruge) v občini.

4. Kontrolirajo pravilno racioniranje življenjskih potrebščin, v kolikor bo to za posamezne predmete odrejeno in potrebno (čl. 2 uredb o ureditvi blagovne prodaje; Sl. list 612-91-40).

5. Zasedujejo gibanje cen življenjskih potrebščin in nadzirajo, da se prodajalci držijo odredenih ali oblastveno odobrenih cen za predmete, ki so pod kontrolo cen.

6. Izvajajo preskrbovalne socialne akcije v občini.

7. Skrbe za nabavo in obnovo rezerv živil v smislu navedbe o rezervah hrane.

8. Občinski preskrbovalni uradi vrše tudi druge naloge preskrbovalne službe, ki jim jih odredi ban ali občina.

Člen 5. Uprava občinskega urada za preskrbovanje je sestavljena iz predsednika in 3 do 5 članov. Predsednik občine je po svojem položaju predsednik urada; njegovega namestnika pa določi mestni svet, oziroma občinski odbor izmed svetnikov ali odbornikov. Ostale člane in njihove namestnike pa določi mestni svet ali občinski odbor iz vrst predstavnikov trgovine ter industrije, ako je v občini, po zaslišanju pristojnih korporacij in iz vrst zadrug ter potrošnikov.

Člen 6. Vsa mesta uprave občinskega urada za preskrbovanje so častna.

Člen 7. Tekoče posle rešuje predsednik, oziroma njegov namestnik s pisarniškim osebjem. O važnih in načelnih rešitvah in o stvarih, s katerimi se stori obveza za občinski urad za preskrbovanje, pa sklepa celotna uprava.

Člen 8. Pisarno, pisarniško osebje in potrebščine oskrbi za občinski preskrbovalni urad občina. Občina preskrbi tudi potrebna finančna sredstva v smislu urebe o preskrbovalnih ustanovah. Občina pritegne k izvrševanju te dolžnosti tudi

gospodarska podjetja, da sorazmerno s potrebami lastnega delavstva prispevajo, ako niso zadostila določbam čl. 9 uredb.

Člen 9. Nadzor nad finančnim poslovanjem občinskih preskrbovalnih uradov vrši občina, kateri imajo predlagati proračune, letne obračune z računom izgube in dobička in računom izravnave. Računsko leto je koledarsko.

Člen 10. Za izvajanje nadzora nad ostalim poslovanjem občinskih preskrbovalnih uradov (čl. 3 uredb) se ustanovi pri okrajnem načelnstvu okrajni preskrbovalni odbor. Ta odbor izdela tudi predlog oskrbovalnega načrta za vse občine okraja.

Člen 11. Predsednik odbora je okrajni načelnik ali njegov namestnik. Ostale člane imenuje ban na predlog banovinskega prehranjevalnega zavoda iz vrst predstavnikov trgovine, zadrugištvu, industrije, in potrošnikov. Član okrajnega preskrbovalnega odbora je tudi okrajni kmetijski referent. Mesta članov so častna.

Člen 12. Pisarno in pisarniške potrebščine za okrajne preskrbovalne odbore oskrbi okrajno načelnstvo.

Člen 13. Natančnejše odredbe o poslovanju občinskih preskrbovalnih uradov bodo predpisali pravilniki.

Člen 14. Odredba stopi v veljavo z dnem razglasitve v Službenem listu kraljevske banske uprave dravske banovine.

Kraljevska banska uprava dravske banovine.

V Ljubljani, dne 26. novembra 1940.

Ban: Dr. Marko Natlačen, s. r.

Uredba g. bana dr. Natlačen se v marsičem razlikuje od uredb osrednje vlade o preskrbovalnih ustanovah. Uredba osrednje vlade je bila izdana letos 9. novembra in določa za Slovenijo 7 krajev, v katerih naj bi se ustanovili uradi za preskrbo. To so: Ljubljana, Jesenice, Kranj, Maribor, Trbovlje, Celje in Skofja Loka. Za ostale kraje v naši banovini pa vladna uredba določa, da se preskrbovalni uradi smejo ustanovljati. Banova uredba se je prilagodila našim razmeram in zato razteguje pravico, da vsi kraji ustanove preskrbovalne ustanove, na vse občine. Hkrati uredba skrbi, da bodo v občinskih preskrbovalnih ustanovah zastopani vsi stanoviti. S tem se cela akcija preskrbovalnih ustanov splošni, kar bo prav gotovo rodilo tudi večje zaupanje do njih.

Uredba banovine Hrvatske glede tega vprašanja je v glavnem posnetek uredb osrednje vlade in določa občinske aprovizacije in trgovine za nameščence pri gospodarskih podjetjih. Pri nas bi bil ta način neprimeren. Če bi pri nas občine ustanovile svoje aprovizacije, bi s tem vsaka v svojem kraju škodovala ali zašlela trgovini ali pa zadržala konzumom. To se pravi, podirale bi to, kar že obstoja, in morale ustanovljati nove obrate. Pri tem bi bil gotovo udarjen hudo trgovski stan, hkrati pa je še veliko vprašanje, kako bi na novo ustanovljeni prodajni aparat vsaj spočetka uspeval. Še večja težava pa bi nastopila pri prodaji življenjskih potrebščin, ki je letos na splošno dovoljena posameznikom v istih količinah, kakor so jih pri svojih trgovcih prejeli v letu 1939. Pa ni to še najhuja nesreča. Medtem ko se vse te ustanove kličejo v življenje zato, da bi se še bolj pravično razdelile življenjske potrebščine vsakomur po stvarnih potrebah, bi morale občinske aprovizacije na novo ustvarjati posebne zaloge, iz katerih bi prodajale. Če upoštevamo, da tako velikih zalog ni, bi v primeru ustanovitve občinskih aprovizacij nastala resna težava, ko se aprovizacije sploh založiti ne bi moge. Saj ne bi mogle blaga dobiti.

Banova uredba varuje trgovstvo in zadrugištvu pred takimi neprijetnimi posledicami. Občine zato ne bodo same prodajale ali ustanovljale aprovizacije. Razpečevalci in prodajalci na drobno ostanejo trgovci in konsumi. Občin-

ske preskrbovalne ustanove, ki so posebni odbori, bodo vodile le nadzorstvo nad posameznimi trgovinami in njihovim delom v občini. V teh odborih bo zastopana tudi domača industrija po enem zastopniku, prav tako domača trgovina.

Medtem ko uredba osrednje vlade določa, da mora vsako gospodarsko podjetje, ki ima več kakor 50 nameščencev, urediti za svoje nameščence preskrbovalni urad, je z banovo uredbo industrija od te dolžnosti odvezana. Kjer je industrija kaj takega že napravila, ostane še vnaprej. Kjer pa industrije ne bodo ustanovljale svojih preskrbovalnic, so pa obvezane, da bodo krajevno preskrbovalnemu odboru stavile sorazmeren del kapitala na razpolago, torej približno isto vsoto, ki bi jo morale uporabiti, če bi hotele same organizirati preskrbovalni urad.

V vsakem občinskem preskrbovalnem odboru bo predsednik župan. Odbor sam pa bo nadziral trgovske zaloge in nabavljal po potrebi sam ali pa po trgovcih in zadrugah potrebne življenjske potrebščine. Nadalje bo nadziral razdelitev življenjskih potrebščin in višino cen.

Naše socialne naloge

Vsakemu delu čast, vsakemu človeku delat! Vsakomur toliko zaslužka, da lahko skromno preživi sebe in svojo družino! Vsakemu delavcu, in to smo vsi, vsakemu državljanu omogočiti, da za svoj denar lahko nabavi najnujnejše življenjske potrebščine, po poštenih in solidnih cenah! Vsakomur omogočiti tudi kulturno in krščansko vzgojo in udejstvovanje!

Če bomo ta načela ostvarili v življenju; če bomo enako cenili in spoštovali vse stanove; če bomo odstranili čut razredne manjvrednosti ter smatrali vsakega človeka za enakopravnega člana naše družbe, še več, za resničnega brata; če ga bomo ocenjevali le po njegovem značaju, sposobnosti in odgovornosti dela; če bomo resnično spoštovali svobodo in vest človeka ter zatirali družabne krivice; če bomo tudi pošteno in pravično zavarovali za primer boleznih in za starost vsakogar, ki je tega potreben; če bomo vse to pravično doumeli in izvedli, bomo v veliki meri rešili socialno stisko naših dni.

Največja napaka, ki se hudo mačuje nad narodom, je izdajstvo rodne zemlje in beg v mesto. T splošna, nalezljiva ljudska bolezen se močno pojavlja tudi pri nas. Kakor sladek, vabljiv greh zapeljuje lahkotno in veselo mestno življenje nerazodone ljudi ter ubije prirojeno jim ljubezen do rodne grude in zdravega dela na njej. Čemu se mučiti s težkim delom, katerega sad je odvisen od raznih prirodnih sil in ki ga je treba zaslužiti s potrpljenjem in brezpozojno vdanostjo, ko pa se tam toliko lažje in toliko boljše zasluži in na videz prijeteje živiti! — Ta pojav je nevaren za industrijske države, kakor vidimo, vodi pa naravnost v pogubo poljedelsko državo. Škoda je tri- in večkratna: zemlja zgubi svoje obdelovalce, v mestih nastopa gneča in brezposelnost, dosledno temu vedno večja demoralizacija množic, ki se širi iz mesta na deželo ter zastruplja vse prebivalstvo; splošno nazadovanje življenjskih potrebščin in pomanjkanje na eni, vzmirjenje duhov in nezadovoljstvo na drugi strani.

Odveč bi bilo v tej zadevi široko se razpisati, problem je največjega socialnega pomena ter jasen za mislečega človeka. Tega se mora polno zavedati vse naše izobraženstvo, ki korenini tudi samo na kmečki zemlji, čeravno se je premnogokrat njej izneverilo ter jo pozabilo v lahkotnem življenju meščana. Razveseljuje je, če mesta napredujejo v rasti in lepoti, toda ni zdravo, če prosejajo na račun splošnega narodnega življenja. Nič nimamo zoper to, če raste udobnost in razkošnost mestnega prebivalstva, toda škodljivo in krivično je, če gre to na račun nižjih stanov. Prihajamo v vrlinec, ki ga danes že čutimo in ki nas lahko odnese.

Nujno potrebno je, da si meščanstvo ostvarja svojo bodočnost na treznih in zdravih temeljih, t. i., da ne pozabi na važnost podeželja. Treba bo prilagoditi tok in tempo mestnega življenja potrebam, prilikam in zmožnostim najširše okolice, najti način, da se ne samo zavre dotok z dežele, temveč poskuša odriniti odvečne in nezaposlene ljudi na deželo. V naši prirodno bogati državi bi bila brezposelnost le dokaz slabe organizacije in pomanjkanje dobre in močne volje. Zelo nezdrava je dalje misel in sodobna razvada, da mora vsak otrok, katerega starši živijo v mestu, študirati, in če le mogoče postati gospod, če je za učenje sposoben ali ne! Zakaj se sramovali ročnega in priprostega dela, zakaj obrtnikega ali kmečkega? Tudi mestni otrok mora priti za ročno delo ter se z njim

pošteno preživeti. To bo dokaz zdravega mišljenja in zdravega rodu. Ne učimo in ne vzgajamo svojih otrok v zgrešeni domnevi, da je glavno lahek zaslužek, marveč vzgajamo jih za socialno čutečega človeka, ki bo s ponosom in samozavestjo zavzel vsako mesto, ki mu bo pripadlo po osebni vrednosti in sposobnosti in ki ga bo najkoristnejše izpolnil.

Druga socialna napaka, ki jo stalno pobijamo kot hidro, kateri za vsako pobito glavo zrasteta dve novi, to je dvojno, trojno in še večkratno zaslužkarstvo, potem razne državne in druge komisije, neprimerne provizije in številne čezmerne dnevnice. Vse to razkraja našo družbo, izpodjeda in razkraja na koreninah narodno gospodarstvo in same državne koristi. To socialno rano korenito izlečiti ne bi bilo težko, treba nam samo odločne volje in ostrega noža. V zvezi s tem je tretja naša socialna bolezen, ki zadeva naše državne in sploh javne nameščence. Vsak uradnik oziroma nameščence se mora v polni meri zavedati svojih velikih dolžnosti do narodne skupnosti, kateri služi. Ne sme zlorabljati oblasti, ki je namenjena v blagor ljudstva, proti ljudstvu in ne sme deliti milosti; on se mora žrtvovati in resnično služiti narodu ter mu biti v korist. On mora pošteno in pravično, strpljivo in hitro izvrševati svoje dolžnosti, upravne in sodne, pa enkrat za vselej prekiniti z našo prislovno komodnostjo in počasnostjo. Ne socialno je in krivično, dokaz velike nesposobnosti in zanemaranja uradnih dolžnosti, če se mnoge rešitve, odločitve in razsodbe zavlačujejo mesece in leta. Znani so primeri, ki se vlečejo tudi deset in deset let, pa še morda več.

Zato tudi ne smemo birokratizirati našega socialnega zavarovanja. Zdi se, da smo tudi tukaj na napačni poti. Vse preveč birokracije, vse preveč zaslužkarstva, preveč služb. Zavarujmo bolj njega, ki je tega potreben, a manj one, ki od teh ustanov vlečejo koristi! Tukaj deljivo večkrat le milosti; saj n. pr. mnogokateri, ki je bolniško prisilno zavarovan, ne gre vobče ali vsaj ne rad k določnemu zdravniku. Ali bi ne bilo lepo, ako bi tudi v sleherni podeželski občini, ki so danes dovolj velike, imeli uradnega zdravnika in nekaj postelj za nujne bolniške primere ter oskrbovalnico za resnične občinske reveže, ki se še tudi danes mnogokrat mučijo od hiše do hiše! S tem bi zelo pereče socialno vprašanje rešili tudi za deželo.

Zelo važna je tudi higijena, čistoča in zdravo stanovanje. Našemu delovnemu ljudstvu sicer niso potrebna razkošna stanovanja, kakor jih neke drugod obetajo, vendar pa moramo poskrbeti, da bodo človeška, suha, zračna in zdrava. Naučiti in navaditi moramo vsakega našega človeka higijene, kar bi spadalo med prvo dolžnost uradnih zdravnikov. Potrebna nam je preventivna medicina, potrebni so nam zdravniki, ki bodo z ljubeznijo skrbeli za zdrav in močan rod. Takšno bolniško zavarovanje bi bilo najvažnejše, pa smo ga precej zamenarili.

Ako se bomo resno zamislili nad vsem navedenim ter vse to in še marsikaj poskušali uresničiti iskreno in požrtvovalno v smislu krščanskih načel, bomo tudi najlepše rešili marsikatero naše socialne naloge brez tujih vzorov. Postali bomo močnejši, složnejši in zadovoljnejši ter lahko mirno prestopili prag nove dobe, ki se nam obeta.

Rodoljub z dežele.

Nemški bombnik ob Rokavu sprejema »hranoc«

Povše Leopold:

Turinska svetinja

(Sv. Sindon.)

Primer kralja Asa.

Najlepši zgled zato nam je primer kralja Asa v Stari zavezi, ki je umrl v 41 letu svojega vladanja in so ga po predpisanih obredih, s katerimi so mu izkazali zadnjo čast, nato celo sežgali (sežgali s prtom vred) in pepel pokopali v njegovem grobu. (Tedad je bil nekak propad in je bilo sežiganje mrtličev sploh v navadi. Glej I. Kralj 31, 12; spod 21/19, 20; Jer. 34, 5). In prav s tem zadnjim nam to poročilo nazorno kaže, kaj je bil namen judovskih pogrebnih navad: ne ohranjanje trupla, saj so ga sežgali, temveč rajnemu izkazati zadnjo čast. Pa še na eno dejstvo nam popis pogreba kralja Asa pritegne pozornost.

Janez in kronist se ujemata.

Iz tega popisa vidimo, da ni bil Janez pri popisovanju Jezusovega pogreba nič prereditel, beseden, saj nam je vse bistvene dele naštel, kakor jih naštevata starozavezni kronisti; če bi kaj bistvenega izpustil, bi gotovo to imenoval kronist ali narobe, bi Janez kaj omenjal, kar kronist ne omenja; tako se pa ujemata, ker oba vse bistveno pri judovskih pogrebnih obredih naštejeta. Povili so ga z dišavami vred v povej. (Za samo maziljenje pri Jezusu ni bilo več časa, zato omenja kasnejši evangelist, kako so mislile takrat izpuščeno dejanje izvršiti žene na velikonočno jutro.) In ga položili v grob kakor kralja Asa (II. kron. XVI, 14-15), ki so ga pokopali v njegovem grobu in dali so ga v njegovo posteljo (kot postelja je tu mišljen »sindon« prtlj, ki je bila prepolna dišav in predragih mazil.)

Kralja Asa so torej položili v mrtvaškem prtu na kameno klop v grobu. Nikjer ni tu govora o povljanju udov in trupa s kakimi trakovi, kakor so to delali Egipčani, z namenom, da obvarujejo truplo pred razpadom. Torej smo se sedaj na podlagi Janezovega pripovedovanja kakor na podlagi starozaveznega kronistovega poročila o pogrebu judovskega kralja Asa lahko prepričali, da Jezus ni bil povit s kakšnimi poveji — temveč le zavit v mrtvaški prt; pač so tudi neke vrste poveji pri tem zavijanju igrali vlogo — kakšno, bomo lahko sklepali iz nadaljnega Janezovega pripovedovanja.

4. Poročilo sv. Janeza v XX. poglavju in način judovskega pogreba z ozirom na Jezusov pokop. V XX. poglavju Janezovega evangelija nam letimo na grški izraz »thónions«, kar prevajajo s poveji, o katerih poroča sv. Janez, da jih je videl Peter razpoložene (heimena) po tleh, na strani, v kotu pa je videl »sudarium« — prtlič, ki je bil na njegovi glavi (in ki) ni ležal med poveji, ampak posebej, zvit na drugem mestu. Tedaj pa je vstopil tudi oni drugi učence, ki je prišel prvi k grobu in je videl in veroval.

Primerjava teksta.

a) Če sedaj natančno primerjamo ta tekst, upoštevajoč vse okoliščine, s poročili prvih treh evangelistov (kot smo jih že navedli) ne moremo priti danez do drugačnih zaključkov, kot da »sudarium« (gr. soudarion) pri sv. Janezu pomeni ono platno, oni prt, v katerega so zavili Jezusa, in ki ga sinoptiki (prvi trije evangelisti) imenujejo z besedo »sindon«, del katerega je služil truplu za podlago, ostali del pa so mu po prigibu nad glavo razpustili preko obraza.

Janezov namen.

b) Če še enkrat pozorno preberemo gornje poročilo sv. Janeza, se bomo naravno vprašali:

Kaj pa je prav za prav nameraval sv. Janez poudariti s tem, ko nam je položaj v grobu po Kristusovem vstajenju tako natančno orisal? Tam beremo prvi točen popis, kako sta Janez in Peter prišla v grob in drugič, kako sta ugotovila »stvarni stan« v grobu in ta je tako sistematično popisal. Konstatirala sta odsotnost Jezusovega trupla in poveje na tleh ter prt (sudarium) zvit na drugem mestu. S kakim poudarkom nam evangelist vse to riše! Brez dvoma je hotel (to je najbolj naravna razlaga) s tem točnim popisom že vnaprej izključiti vsak domo. da bi truplo bilo skrivaj odnešeno, obrabljeno. (Saj evangeliji niso nikak »memoari«, v katerih bi apostol le svoje sine spomine ob dejstvu vstajenja obnavljal, vsak passus v evangeliju ima svoj pomen; iskati moramo vzroke tega in takega zapisanega stavka ne v osebnosti evangelista, temveč v višjih silah, ki so vodile evangelista pri pisanju. Glavna teža takega dokazovanja, v službi katerega, lahko rečemo, je bil Janezov točni popis stvarnega stanja v grobu, bi slonela vendar na prisotnosti mrtvaškega prta (platna, sindona). Saj je vendar jasno, da bi v slučaju skrite kraje Jezusovega trupla ne odnesli tega brez mrtvaškega prta; truplo bi ukrali z njim vred. Saj bi jim služil kot glavno sredstvo, s pomočjo katerega bi umišljeni tatovi odnesli Jezusovo truplo. — Gotovo je tudi položaj povejov na tleh, katerega omenja sv. Janez, značilen. Kajti, če bi prt ne bil tu, radi kraje, bi lahko predpostavljali, da bi bili razpoloženi vzdolž po kameniti klopi, na kateri je truplo ležalo; oni tatovi bi jih pač pustili na mestu, če bi jih ne odnesli s truplom in prtom vred; razloženi bi bili po kameniti klopi. Kar se tiče malega prta (prtliča v obsegu navadnega roba), s katerim bi naj pokrili Jezusov obraz), če bi si morali pod sudarium res tega misliti, bi ga tatovi privzdignili z edinim namenom, da bi se prepričali, če je truplo res onega, po katerega so

pršli in ga nato več ali manj pomečkanega vrgli v kot; drugače bi ga pustili na mrtvečevem obrazu, če bi jim sam ne padel na tla. Njegova prisotnost v nobenem slučaju ne bi bila dokaz, da truplo ni bilo ukradeno.

Položaj v grobu.

Torej je nadvse važna prisotnost velikega prta za dokaz, da ni bilo Jezusovo truplo odnešeno. Pojdimo dalje. Za veliki prt smo lahko prepričani, da ni mogel biti pomečan med poveji na tleh; recimo pa, da je bil lahko tam manjši, ki naj bi ga predstavljal sudarium. V tem slučaju pa »sudarium« ne bi predstavljal malega prta (ker mali bi bil po tej predpostavki na tleh, pomečan med poveji — oni drugi pa zvit na strani) in bi torej pomenil pravi »sindon« sinoptikov, ki ga je Janez videl posebej zvitega na drugem mestu. Torej nas tudi ta pot povede do istega zaključka: ali sudarium pomeni veliki prt ali pa ga ni bilo v grobu. Če ga ni bilo tam, potem je vse Janezovo dokazovanje brez haska, če je pa bil, potem pa moramo pod besedo »sudarium« imeti za »sindon« — veliki prt. Odsotnost velikega prta supornira krajo prisotnost malega prta je preveč brezpomembna, da bi ga Janez posebej moral omenjati. Torej lahko mirno duše pristanejo na ugotovitve, do katere pri kakršnem koli kombiniranju stvarnega stanja v grobu pridemo, da moramo pod besedo »sudarium« razumeti veliki mrtvaški prt. To pa lahko sklepamo ne le iz položaja v grobu, temveč tudi iz načina Janezovega pripovedovanja, kakor smo videli. Razen na splošni poudarek, ki ga da sv. Janez vsemu pripovedovanju, je dobro, če smo pozorni še na opombo: da sudarium ni ležal med poveji, temveč posebej zvit na drugem mestu.

(Dalje)

Drobne novice

Koledar

Sobota, 30. novembra: Andrej (Hrabroslav), apostol.

Nedelja, 1. decembra: Prva adventna, izseljenska nedelja. Zedinjenje, Edmund in tovariši; Natal.

Osebnosti

Novo predstojništvo jugoslov. provincije oo. minoritov. Na provincijalnem kapitulju, ki je bil v Splitu pod predsedstvom generalnega vizitatorja g. dr. Viktorja Chialine, je bilo izvoljeno naslednje predstojništvo: provincijal: p. Ambroz Vlahov; tajnik provincije: p. Serafin Gršković; prvi kustos: p. dr. Bonaventura Burić; kustos zagrebske kustodije: p. Avgustin Negovetić; kustos splitske kustodije: p. Marko Kraljević; defintor zagrebske kustodije: p. Konrad Firšt; defintor splitske kustodije: p. Atanazij Sparožić; ekonom provincije: p. Franjo Miolin; gvardijan v Zagrebu: p. dr. Bonaventura Burić; gvardijan v Ptuj: p. Mirko Godina; gvardijan v Splitu: p. Avgustin Ceola; gvardijan v Šibeniku: p. dr. Ladislav Glavina; gvardijan v Pančevu: p. Kazimir Kaštelan; predstojnik na Visu: p. Jožef Vlahovič; predstojnik na Ptujski gori: p. Konstantin Oceppek; predstojnik v Vinkovcih: p. Ciril Sparožić; predstojnik v Selah: p. Srečko Auer; predstojnik v Sv. Vidu: p. Daniel Tomšič; magister klerikov: p. Konrad Firšt; magister novincev: p. Srečko Auer; ravnatelj semenišča v Ptuj: p. Karol Jelušič; vizitator III. reda: p. Ignacij Aljinović.

Poročila sta se v cerkvi M. B. na Prihovi g. Grubelnik Karol, mesar v Sesvetih pri Zagrebu, in gdč. Terezika Franje, hčerka gostilničarke Oberski na Prihovi. Na veselju gostilji so nabrali svatje 230 din za novo bogoslovje v Mariboru. Bog povrnil Novoporočencema pa veliko srečo!

Iz orožniške službe. V času od 25. do 27. novembra 1940 je pred izpraševalno komisijo pri dravskem orožniškem polku v Ljubljani polagalo izpit za čin narednika-vodnika orožniške stroke 7 orožniških narednikov iz dravskega orožniškega polka. Dva kandidata sta padla, naslednjih pet orožniških narednikov pa je naredilo izpit: Cizl Franc (Sv. Lenart v Sl. gor.), Meršol Filip (Kriško), Gročelj Franc (Radoveljica), Urh Matevž (Zelzniki) in Mehmedinovič Kazim (Podnart).

pošte vse trgovce z radijskimi aparati in njih zastopnike, da se pri prodaji aparatov točno držijo veljavnih predpisov in zaveze, ki so jo podpisali ob podelitvi ali podaljšanju dovoljenja za prodajo. Trgovci, ki poleg dovoljenja za prodajo radijskih aparatov nimajo še posebnega dovoljenja za prenosni radijski aparat, ne smejo strankam niti predvajati aparatov na domu niti dajati strankam aparatov na preizkušnjo. Dopusniti preizkusni rok znaša v vsakem primeru največ tri dni. Vse aparate, ki jih stranke dobe na preizkušnjo, morajo trgovci zaradi evidence javiti pristojni pošti. Kupce radijskih aparatov opozarjamo, da se morajo takoj prijavit pošti kot naročniki, da se izognejo sicer neljubim, a neizbežnim in dragim posledicam komarjenja.

Strojepisni tečaj, novi (dnevni in večerni) prično 2. decembra. Dnevni in ure pouka po želji obiskovalcev. Prospekt na razpolago. Christofov učni zavod, Ljubljana, Domobranska cesta 15. Največja strojepisnica, 50 strojev. (Telefon 43-82.)

DARUJE ZA STAROLOŠKI »DOM SLEPIH«

zavod za odrasle slepe

Čekovni račun št. 14.672 — »Dom slepih«. Ljubljana

Slabe prometne razmere v konjskem okraju so glavni vzrok gospodarskega zastojanja. Okraj ima 21 km dolgo ozkotirno železnico Poljčane-Zreče, ki ne more ustrezati gospodarskim in industrijskim razmeram in potrebam. Iz okraja bi lahko izvažali dosti več blaga, saj je pomembno njegovo bogastvo lesa, granita, sadja, sena in živine, a tudi apna in oglja. V okraju so tovarna usnja, premogokop in železno-industrijska tovarna. Prevoz in izvoz blaga sta zaradi slabih prometnih zvez zvezana z ogromnimi stroški, ki se naraščajo pri prekladanju blaga iz ozkotirnih v normalnotirne vagonne. Tudi z normalnotirnimi vagoni na specialnih podstavkih se ne da računati, ker ne bi zmogovali odvoza niti v jesenskih sadnih sezonah. Če bi imel okraj normalnotirno železnico, bi se njegov izvoz najmanj podvojil.

Poznanje vredno. 16. t. m. je daroval g. F. Zdošek, trgovec v Sv. Juriju ob j. ž. odboru RK 500 din za božičnico ubožcem. — Gospod Klima Drago, trgovec v Sv. Juriju ob j. ž., ki je pred kratkim daroval PRK 400 din za božičnico revnih otrok, je zdaj še daroval več

društev še vedno ročne brizgalce. Pri vseh teh akcijah želimo vrlim prekmurjskim gasilecem popola uspeh.

Dvakrat okraden. Nedavno smo poročali o vplomu in tatvini, ki je bila izvršena pri Martinu Kuštrinu v Ponikvah pri Studencu. Takrat so mu tatovi odnesli skoraj vsa obleko in tudi nekaj denarja. Oni večer so pa prišli že kar po ovco. Ponoči je namreč zbudilo Kuštrina neko zvončkanje. Ko je šel pogledat, je v nemalo začudenje srečal pred hišo ovčko. Kakor hitro je stopil v hlev, je opazil, da mu je od šestih ovac izginila najboljša, vrečna najmanj 500 din. Jagnje, ki ga je srečal pred hišo, je hotelo za materjo in je z zvončkom opozorilo gospodarja na tatvino. Kuštrin je bil leto že tretjič okraden, zato se upravičeno boji, da mu bo šeasoma pričela izginjati iz hleva tudi živina, če se bodo tatvine tako stopnjevale kot doslej. — V Rovišah so M. Ratajcu pred kratkim pokradli iz zaklenjene kleti 1000 kg krompirja. Ker ima letos krompir dobro ceno, je zavedlo nekaj uživanja željnih mladoletnikov, da so segli po tujem blagu. Na čigavo pobudo so se lotili tako nepoštenega in vse graje vrednega posla, bo dognala preiskava.

Po državi

Tovarne svile delajo s polno paro. Kakor poročajo iz Novega Saa, je privilegirana družba za svilo že končala odkup kokonov v severnih krajih, in sicer za vsoto 3.500.000 din. Od tega odpade 1.000.000 din v sklad za pospeševanje sviloreje. V južnih krajih družba še ni nič nakupovala, ker je kmetijsko ministarstvo zahtevalo, da ostane tam trgovina svobodna, ker obstoji možnost izvoza. Državne tovarne svile delajo s polno paro in so prejele toliko naročil, da za dolgo časa ne morejo sprejemati novih naročil. Ne obratuje pa tovarna v Pančevu, ker ima stare stroje, s katerimi ne more izkoristiti kapacitete tovarne.

Poljski čuvaj ustrelil trgovca. Alija Užičanin, trgovec z živino iz Tuzle, je gnal večje število živine na semenj v vas Komince. Med potjo pa je ena krava zašla na njivo nekega kmeta in odtrgala zeljnatno glavo. Poljski čuvaj je zahteval od Užičanina, da mu plača za glavo zelja 150 din odškodnine. Ker trgovec ni hotel toliko plačati, je čuvaj potegnil samokres in ustrelil Užičanina, ki je bil takoj mrtev. Čuvaja so zaprli.

11 vagonov pšenice zaplenjenih. Poročali smo že, da je v Novem Sadu veliko pomanjka-

Ljubljana, 30. novembra

Gledališče

Drama. Sobota, 30. nov.: »Romeo in Julija«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. — Nedelja, 1. dec., ob 15: »Mali lord«. Mladinska predstava. Izven. — Ob 20: »Cigani«. Izven. — Ponedeljek, 2. dec.: Zaprt.

Opera. Sobota, 30. nov.: »Gorenjski slavček«. Izven. Slavnostna predstava v proslavo narodnega praznika. — Nedelja, 1. dec., ob 15: »Grof Luksemburški«. Izven. Znižane cene. — Ponedeljek, 2. dec.: Proslava 140 letnice Prešernovega rojstva. Dobrodela prireditelj Kola jugoslovenskih sester. Izven.

Radio Ljubljana

Sobota, 30. novembra: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) do 7.45 — 12 Pisan venček — za veselje, v njem pa mnoge vaše želje — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Pisan venček — za veselje, v njem pa mnoge vaše želje — 14 Poročila — 18 Otroška ura: Z otroci kramlja gdč. Manica Komanova — 17.30 Pregled spreda — 18 Za delopust igr. Rad. ork. — 18.40 Pogovori s poslušalci — 19 Napovedi, poročila, objave — 19.25 Nac. ura — 19.40 C. traš igr. (plošče) — 20 Zunanje politični pregled (g. dr. Al. Kuhar) — 20.30 »Od Rajhenburga do Podsedre.« Rokopis: Davorin Petančič. Izvajajo domačini — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Za vesel konec tedna igr. Radijski orkester.

Drugi programi

Sobota, 30. novembra: Belgrad: 19.40 Srbske vojaške pesmi. — Zagreb: 20 Pleena gl. — Beromünster: 19.15 Ländlerji in jodlerji. — Bratislava: 19.40 Slovaške narodne. — Budimpešta: 18 Petnajstletnica madžarske radiofonije. — Praga: 19.30 Večerni koncert. — Solija: 21 Zbor. — Sotens: 20 Komorna glasba. — Stockholm: 15 Koracnice. Belgrajska kratkovalovna postaja: YUA, YUB (49.18 m): 19.40 Poročila v slovenščini — YUF (19.69 m): 0.30 Poročila v slovenščini za Južno Ameriko YUG (19.69 m): 3.30 Poročila v slovenščini za Severno Ameriko.

Prireditve in zabave

Trnov. Proslava zedinjenja s peštrim sporodcem priredi Prosvetno društvo v nedeljo, dne 1. decembra ob 10 dopoldne v društvenem domu. Pozivamo vse članstvo, da se proslave udeležijo polnostevilno. Prijatelji vljudno vabljene. — Vstop prost.

Sentjakobčani! Veseloigro »Dva para se ženita« bomo ponovili, toda to pot v farni dvorani in sicer danes, v soboto ob 8 zvečer. V frančiškanski dvorani je igra spričo zelo neugodnih razmer, s katerimi se ima društvo boriti, naravnost sijajno uspeja, zato smo se na splošno željo občinstva odločili, da igro ponovimo. Predprodaja vstopnic je pri društvenem blagajniku in pekovskemu mojstru g. Petriču, Florjanska ulica. — Proslava Zedinjenja bomo imeli v nedeljo ob 6 zvečer v farni dvorani. Spored bomo objavili na letakih. — Sentjakobsko prosv. društvo.

Koncert »Slovske komorne glasbe«. Prijatelj naših izvornih slovenskih skladb opozarjamo na koncert »Slovske komorne glasbe«, ki bo v ponedeljek, 2. decembra 1940 v veliki filharmonični dvorani. Klaviška tria naših priznanih slovenskih skladateljev: Svare, Škerjanca, Osterca in Arničta bodo izvajali Ornikova, Sedlbauer in Lipovšek. Vstopnice od 25 din navzdol v Matični knjigarni.

Drama »Verigac ponove igralci »Stolne prosvete« v nedeljo, dne 1. decembra ob 5 popoldne v frančiškanski dvorani zopet v režiji g. I. Križnarja. Pri tej uprizoritvi bodo prišli na svoj račun posebno oni številni somišljeniki Stolne prosvete, ki zadnjič niso več dobili zaželenih vstopnic. Igra se prične točno ob 5. Vstopnice dobite v trafikii Soukal.

Da ne bo navala pri večerni blagajni, kupite vstopnice za mladinsko akademijo v predprodaji v pisarni ZFO, Miklošičeva 7-1.

Za Miklavžev večer dne 5. decembra ob 7 zvečer v frančiškanski dvorani se že prodajajo vstopnice od 12 do 4 din navzdol v pisarni »Pax et bonum«, frančiškanska pasaža. Na tej prireditvi, katere čisti dobiček je določen za božično obdaritev ubožnih družin, sodelujeta iz prijaznosti virtuoz na kitari g. Stanko Prek in priljubljeni humorist g. dr. Morello. Spored prireditve je razviden iz lepakov. Informacije glede Miklavžev obdaritve itd. daje pisarna »Pax et bonum«. Telefon 43-63.

Sestanki

Odbor FO Sv. Peter poziva vse člane, ki imajo kroje, da se gotovo zbero ob pol sedmih v društveni dvorani, radi skupnega odhoda v Unionsko dvorano. — Odbor.

Naše dijaštvo

Pevke in peveci! Ne pozabite drevi ob 6 in jutri ob 10 na pevsko vajo za akademsko službo božjo pri oo. frančiškanih. Pripeljite s seboj tudi novih pevcev.

Cerkvena glasba

Cerkvena glasba v stolnici na narodni praznik v nedeljo 1. decembra t. l.: Ob 10: »Tebe Bog hvalimoc« — Kimovec. Nato: Gerbičeva slovenska maša Sreč Jezusovemu na čast. — Credo: Kor. Gradual: »Universic« — Foerster. Po ofertoriju: moški zbor »Vi oblaki ga rositate« — Janez Traven-Foerster.

Lekarne

Nočno službo imajo Lekarne: dr. Piccoli, Dunajska cesta 6; mr. Hočevar, Celovska cesta 62, in mr. Gartus, Moste, Zaloška cesta.

Mestna zdravniška dežurna služba

Mestno zdravniško dežurno službo bo opravljal v soboto od 8 zvečer do ponedeljka do 8 jutri, mestni višji zdravstveni svetnik dr. M. Franta, Poljanska cesta 15/II., telefon 32-84.

Anekdota

Z malimi izjemami v Perziji do leta 1920 ljudje niso imeli priimkov. Zato so bile zmede stalno na dnevnem redu. Država je končno odredila, da mora vsak Perzičec imeti tudi priimek. Tako je vprašal uradnik nekega pismoša, kakšen priimek želi imeti. »Imenovati se želim: Tu-tam-povsode«, reče pismoša, cikajoč ponosno na svoj pokle. »I: ti?« se obrne uradnik do nekega trgovca. »Ist?, odgovori trgovec. To je bila namreč številka njegovega telefona.

Tajinsveni doživljaji v zapušeni hiši, v kateri črna prikažen ogroža srečo in življenje mladih ljudi!

Črna mačka

Film močne in izredno napete vsebine po znanem istoimenem gled komadu. Bob Hops, Paulette Goddard, Douglas Montgomery, Gale Sondergard.

Premiera danes! KINO SLOGA tel. 27-30 Ob 16, 19, 21

Danes ob 14:30 in jutri dopoldne ob 10:30. Matine a po znižanih cenah! TARZAN V HAREMU

Kino Matica

teteton 22-41

Predstave ob 16, 19 in 21

Najzanimivejši velefilm sezone Pod zastavo svobode

(Virginia City) Iz najburnejše dobe ameriške zgodovine. Povest o silni ljubozni dveh mladih ljudi, — Cenjeno občinstvo predstave točno zaeno.

Istočasno predvajamo film o odkritju spomenika Kralju Aleksandru I. v Ljubljani

Warnes Bros produkcija.

Prošna na dobra srca

Vincencijeva konferenca za akademike se je pred kratkim obrnila na vse naše katoliške akademske starešine s prošnjo, da po svoji močeh pomagajo revni akademski mladini, da konča študije.

Vincencijeva konferenca že dolga leta vrši svojo karitativno poslanstvo med katoliško akademsko mladino in njeni veliki arhivi prošenj so pretresljiva zbirka bede in siromaštva, ki vlada pri mladini.

Danes je naloga te ustanove še bolj težka. Razmere so nas vrgle v bližino bojne vihrne, ki jo najbolj čutimo z gospodarske strani. Najhuje pa je današnji čas prizadel našo mladino, ki strada in prezeba leta in leta, da se dokoplje do izobrazbe, s katero hoče koristiti vsemu narodu.

Vincencijeva konferenca se obrača na vas, morda po pomoti niti niste dobili prošnje, da nas podprete pri delu za našo narodno mladino s prispevkom v denarju, obteki, obutvi, ki jih pošljete na naslov: Vincencijeva konferenca za akademike, Ljubljana, Semeniška 2.

Posebno pa prosimo tiste, ki bi bili pripravljeni, da bi oskrbeli hrano za kakega potrebnega akademika, da to sporočijo na gornji naslov. Dobrotnikom bo naša mladina vedno hvaležna, nebeški gospodar pa jih bo obilno poplačal.

Vincencijeva konferenca za akademike, Ljubljana, Semeniška 2.

Kino Kodeljevo tel. 41-64

Danes ob 20. uri

Jeklena armada

George Brent — Ol via Haviland Grandiozni prizori zračnih borb in

Scipio Afriški

Isa Miranda, Anibale Minchi, Stotisoči sedeljujočih!

— Drevi gredo vsi prijatelji ZFO in ZDK na mladinsko akademijo v Union, da proslave praznik Zedinjenja.

— Plombiranje radijskih aparatov. Direkcija pošte ponovno opozarja vse lastnike radijskih aparatov za katere se radijska naročnina ne plačuje, da jih morajo do 15. decembra 1940 prinesiti na pristojno pošto na vpogled in plombiranje. Plombiranje je brezplačno, izvršiti pa se mora na tak način, da je uporaba teh aparatov brez vednosti pošte nemogoča. Vsak plombiran aparat se bo zavedel v poseben spisek. Vse radijske aparate (uporabne in neuporabne), za katere se naročnina ne plačuje in ki do 15. decembra t. l. ne bodo ali prijaviteli kot naročniki ali pa plombirani, se bodo smatrali kot da so brezpravno instalirani. Pošta bo vse take aparate zaplenila, lastnike pa kaznovala z globo 900 din. Na to obveznost plombiranja radijskih aparatov opozarjamo še posebej one radijske naročnike, ki so si nabavili nove aparate, stare pa hranijo doma. S plačano radijsko naročnino je naročnik upravičen uporabljati samo en aparat, ostale aparate, za katere se naročnina ne plačuje, mora pa prijavit ali kot nove in samostojne naročnice postajati ali pa jih mora dati plombirati. Vsa podjetja, ki se pečajo s popravili radijskih aparatov, morajo plačati vsaj enkratno naročniško pristojbino. Dalje opozarja direkcija

moke za božičnico občinskih revežev. — Obema plemenitima darovalcema se odbor RK najiskrenejše zahvali za njun velikodušen dar. Bog jima povrnil!

Elektroinstalacijska dela v postopju pošte Ljubljana 1. Direkcija pošte, telegrafa in telefona v Ljubljani razpisuje elektroinstalacijska dela v postopju pošte Ljubljana 1. Pogoji in načrti se lahko vpogledajo oziroma kupijo po ceni 150 din v pisarni podpisane direkcije (Sv. Jakoba trg št. 2-1, soba št. 41. Ponudbe, kolkovane z 10 din, je treba predložiti do 13. decembra t. l. do 11 dopoldne v ekonomskem odseku direkcije (Sv. Jakoba trg št. 2-1, soba št. 42).

KINO UNION

Telefon 22-21

DANES odpadejo zaradi akademije ZOF vse tri predstave. — JUTRI v nedeljo 1. decembra pa bomo predvajali dop. ob 10:30 uri in pop. ob 15. in 17. uri film z znanimi filmskimi veličinami Basil Rathbone, Sigrid Gurie in Victor Mac Laglen. — Več. predst. ob 19 in 21 radi nov. koncerta odpadeta

Bogataševa usoda

Gurie in Victor Mac Laglen. — Več. predst. ob 19 in 21 radi nov. koncerta odpadeta

Za novo bolnišnico v Soboti. Že vsa leta se dela na tem, da bi Sobota dobila prepotrebno novo bolnišnico, ker sedanja zaradi tesnih prostorov ne ustreza več svojemu namenu. Nešteto je že bilo intervencij in prošenj, zato bo vsa javnost gotovo z zadovoljstvom vzela na znanje vest, da je bivši poslanec g. Bajlec dobil pri zadnji intervenciji zagotovilo, da se bo začelo z graenjo nove bolnišnice že prihodnjo pomlad. Prvotno je bilo predvideno za gradnjo 12.000.000 din, zdaj pa je znesek povišan na 20.000.000 din, ker bo bolnišnica zidana v večjem obsegu, kakor pa je bila prvotno zamišljena. Tako bo to vprašanje vendarle rešeno in Sobota bo dobila novo in moderno bolnišnico, ki je za vse Prekmurje več kot nujno potrebna. Staro poslopje bi kljub zidavam in dozidavam ostalo v sedanjem obsegu le še nekaka zasilna odpomoč zdravstvenim zahtevam našega kraja. Da se boogi v najbližji bodočnosti realizirali načrti za novo bolnišnico, gre pač največja zasluga uvidenosti našega bana g. dr. Natlačena, ki z velikim razumevanjem sledi razvoju in potrebam Slovenske krajine.

Luksuzna vila naprodaj v Belgradu

Vila je v najlepšem delu Belgrada v Romunski ulici. Površina zemljišča 2000 kvadratnih metrov. Urejen vrt, sadno in iglasto drevje. Zgrajba je nova, moderna, z visokim prilicijem, parterjem in nadstropjem. Centralna kurjava. Vprašati v Belgradu na telefon štev. 23-151.

Trije požari v Fokovcih v Prekmurju. V tem mesecu so bili v Fokovcih trije požari, ki so vsi izbruhnili v polnočni uri. Najprej je pogorelo gospodarsko poslopje posestnika Jaspisa Kočiča, potem pa dva kozolca slame, in sicer posestniku Ludviku Počiču in posestniku Julijani Fartelj. Nubeden izmed teh pogorelecev ni bil zavarovan. Da bi požari v vseh treh primerih nastali zaradi neprevidnosti, je skoraj neverjetno, zato je v teku preiskava, ki bo morda odkrila vzrok. Pri požarih so se izkazali domači gasilci z novo motorko, s katero so takoj omejili požar, da se ni razširil na sosednja poslopja in storil še več škode. Uspešno gašenje z motorko je podžgalo tuoi nekatera druga gasilna društva, da so pričela zbirati prispevke za nove motorke, saj ima večina

svojo nabavljalno zadrugo, da bi olajšali preiskrbo mešanov s kruhom.

Bitka med delavci na kolodvoru. Na železniški postaji v Belem Manastiru je prišlo do prelivanja krvi. Tamkajšnja tovarna sladkorja zaposluje vsako leto veliko število delavcev iz Primorja in Medmurja. Tudi letos je bilo zaposlenih okrog 500 delavcev, ki so se dni napotili proti domu. Okrog 3 popoldne so se zbrali na železniški postaji in čakali na vlak. Iz neznanega vzroka pa so se sporekli med seboj Medmurci in Primorci. Preprij se je spremenil v pretep z noži. V bitki so bili hudo ranjeni 3 delavci, laže ranjenih je pa okrog 50 delavcev.

Sardelna pasta »NEPTUN«
je na višku kvalitete
Proizvodi največjih domačih tovarn sardin
»NEPTUN« d. d. — Split

Skrivnostno izginotje mesarja. Mesar Lovre Draskovič iz Solina je šel pretekle soboto zjutraj s skupino drugih mesarjev na semenj v Sini, da bi nakupil živino, pa je že takoj zjutraj izginil. Drugi mesarji so nakupovali živino in se zvečer vrnili v Solin, Draskoviča pa vse dan niso nič videli. Ker se ni vrnil niti v nedeljo, niti v ponedeljek, je upravičen sum, da je bil nad njim izvršeno razbojništvo Draskovič je imel pri sebi denar, da nakupi živino in plača neke dolgove. Koliko je imel denarja pri sebi, se ne ve natančno.

Ce je juvelir preveč zaupljiv. Policiji v Starem Bečeju se je posrečilo prijati pretkanega pustolovca in goljufa Edo Berberja, bivšega soferja, ki je znal od premožnih ljudi izvabiti večje denarne zneske. Na Sušaku je nekemu juvelirju znal tako govoriti na srce, ga mu je zaupal dve zlati cigaretni dozi, vredni 40.000 din, češ da ima dobrega kupca. Sveda Berberja ni bilo več nazaj. Sedaj je policija naredila konec njegovim pustolovčinam.

Zahtevajte v vseh lokalih »Slovenca«

LJUBLJANA

Delo ljubljanskega okraj. cestnega odbora

Te dni je bila plenarna obračunska seja okrajnega cestnega odbora Ljubljana in je bil na seji obravnavan obračun za leto 1939-40. Sejo je vodil ljubljanski župan dr. Jure Adlešič. Pri obravnavi je bilo ugotovljeno, da je okrajni cestni odbor imel za prejšnje poslovno dobo v proračunu 4.175.000 din in da je od tega porabil 3.825.000 din. Od tega je izdal za vzdrževanje banovinskih cest v okraju 1.342.000 din. Za nove graditve in dovršitve na banovinskih cestah je izdal skupno 900.000 din. Za subvencioniranje občinske ceste je prispeval 345.000 din, za vzdrževanje občinskih cest po okraju je prispeval 200.000 din, mestni občini pa je za vzdrževanje cest dal 800.000 din. Osebnih in upravnih stroškov so zahtevali le 65.000 din. Velika postavka pri vzdrževanju banovinskih cest je bila dobava gramoza, ki je veljala 1/2 milijona din. Med gradbenimi deli, ki so bila opravljena, je važna kanalizacija na Igu, ureditev ovinkov na cesti St. Vid—Šmarje pod Šmarno goro, dalje preložitve ceste na Straži od črnuškega mostu proti Gameljnam, potem dovršitev preložitve na Jezeru v občini Tomičel, preložitve na Dobravi, dograditve ceste pri postaji v Grosupljem, dovršitev preložitve ceste od St. Jakoba ob Savi in še številna druga manjša, a za cestni promet v okraju pomembna gradbena dela. Za most v Zalogu čez Ljubljanico, ki bo veljal okrog 2.000.000 din, ima cestni odbor že pripravljeno pol milijona din. Zanimivo je namreč, da je to poslovno dobo prejel na dokladah 260.000 din več, kot je bilo določeno. Za prihodnje poslovno dobo namerava okrajni cestni odbor zlasti pospešiti dovršitev gradbenih del na tistih cestah, kjer sedaj preureditve še niso bile končane, prav tako pa ima v načrtu še nekaj pomembnih novih modernizacij.

ZFO

Zgodovina nam dokazuje, da so si najmanjši narodi v Evropi izvojevali in ohranili svojo svobodo in samostojnost, če so bili navdihnjeni z neomajno voljo za veličastno borbo. Zgodovina nas uči, da so mali narodi položili z odličnim uspehom svoj življenjski izpit. — Kako doživlja naša mladina, organizirana v Zvezi fantovskih odsekov in Zvezi dekliških krožkov praznik Zedinjenja ob spominu na kratko dobo sončne svobode, na dolgo dobo trpljenja in borb za svobodo, kako visoko jo dviga spomin na vstajenje iz stoletne sužnosti in kako je odločna braniti svobodo, ki so nam jo s krvjo priborili predniki — vse to nam bo pokazala ta mladina na nocojšnji mladinski akademiji v Unionu.

Za razvoj kulture in civilizacije

Je bil nedvomno največje važnosti izum Johanna Gutenberga, ki je na široko odprl vir kulture in prosvete, da bi ob njem črpali vsi sloji vseh narodov. Kultura je postala splošna in ljudska šele tedaj, ko je veliki izumitelj s svojim izumom omogočil tisk. Od tedaj sta dosegla zlasti časopisje in knjiga ogromen razvoj in izreden pomen. Začetek tiska je torej važen dan za vse kulturno človeštvo. In letos poteka pol tisočletja, odkar je dal Johann Gutenberg svetlo prvo knjigo, tiskano s sestavka malih kovinskih premakljivih črk. Ta jubilej praznujemo letos slovesno po vsem kulturnem svetu. V Ljubljani se zlasti grafičarji pripravljajo, da proslave važni jubilej svojega velikega prednika, ki je utrl pot prosveti, da je objela vse narode in vsa ljudstva. Prireditev bo v soboto, dne 14. decembra t. l. ob 20 v Frančiškanski dvorani v Ljubljani. Na sporedu bodo nastopile različne grafične ustanove. Zlasti pa bo zanimiv dramatski prikaz, kako se je človek od pradobe do Gutenberga trudil, da bi svoje misli in ideje utisnil v pisano znamenje. Prikazano bo tudi, kako je Gutenbergu uspelo, da je dal prvo knjigo in s tem prižgal luč vsem narodom. Javnost naj prireditev obišče v čim večjem številu.

Akademikarke, akademiki!

Jutri 1. decembra ob 11 bo v zbornici univerze proslava našega zedinjenja. Program: državna himna, deklamacije, govori in zaključna himna: »Hej Slovanci!«
Vabimo vse člane AZ, da se proslave v čim večjem številu udeležijo.

Akademski zveza.

1 Maša za turiste in izletnike bo jutri v kapeli Vzajemne zavarovalnice ob 7 zjutraj.
1 Spored novinarskega koncerta je izšel ter predstavlja resnično lepo in okusno brošuro s članki o vseh nastopajočih umetnikih ter analizo del, ki se izvajajo na koncertu 1. decembra. Članke so pisali strokovnjaki ter so jim dodani tudi portreti umetnikov, skladateljev, izvajalcev ter dirigenta. Ostale strani zavzemajo inserati tvevk, ki so podprli s tem novinarsko akcijo v prid revnim ljubljanskim dijakom. Brošura je naravnost odlično izdana ter bo vsem lep uvod v glasbene umetniške tega koncerta, obenem pa tudi lep spomin na 16. koncert Ljubljanske filharmonije. Program se dobi pri blagajni kina Union za ceno 3 din.

1 Pri zaprtju, motnji in prebavi — vzemite zjutraj na prazen želodec en kozarec naravne »FRANZ-JOSEF« grenčice.

1 Stenografijo v šestih mesecih. Trgovsko učilišče Robida, Ljubljana, Trnovska ul. 15, priredi šestmesečni tečaj za stenografijo. Dnevni, večerni, začetni in nadaljevalni tečaji za strojepisje. — Izredna metoda. Posebni oddelki za odrasle. Obisk vsakomur omogočen. Pričetek 2. decembra. — Pojasnila v pisarni ravnateljstva.

1 Vstopnice za novinarski koncert se prodajajo pri blagajni kina Union danes od pol 11 do 12 dopoldne in od 3 do 6 popoldne, jutri, v nedeljo pa od pol 10 do 12 dopoldne in popoldne od 2 naprej do koncerta. Najkasneje do jutri popoldne naj dvignejo vstopnice tudi oni, ki jih imajo rezervirane. Koncert bo v nedeljo ob 8 v veliki unionski dvorani. Ves program bo absolutno kompletna Ljubljanska filharmonija pod vodstvom dirigenta Šijanca in s sodelovanjem rektorja Glasbene akademije Trosta. Na programu so simfonična dela Arniča in Škerjanca ter Dvořaka in Čajkovskega.

1 Rezervirane vstopnice za mladinsko akademijo v Unionu dvignite v pisarni ZFO do popoldne, sicer bodo prodane!

1 Decembrske pokojnine. Dne 1. decembra bomo kljub nedelji in državnemu prazniku dostavljali pokojnine, ker bi drugače dostavljali v ponedeljek, ko se nabere tvarine od dveh dni, dostavo težko zmogli. Zato vladno prosimo upokojenca, naj v nedeljo, 1. decembra, počakajo dostavljalca doma, da ne bodo prinašali nedostavljenega denarja in nakaznice pošti nazaj ter ji s tem povzročali nepotrebno delo in spravljali dostavljalce v nevarnost za pogreške pri manipulaciji z denarjem. — Uprava pošte Ljubljana 1.

Oglejte si kapelo sv. Cirila in Metoda

v Cirilovem akademskem domu!
To je naše prvo slovansko svetišče!
Kapela je odprta za javnost vse nedelje do božiča od 9.—18. ure.
Streliška ulica št. 12.

1 Rezervne oficirje in rezervne vojaške uradnike vabimo, da se udeležijo službe v nedeljo 1. decembra ob 10 v stolnici ali ob 11 v pravoslavni cerkvi. Vabimo vse tovariše, da se zberejo ob pol 10 v pisarni pododborov, od koder bomo šli korporativno v cerkev. Udeležba v uniformi ali v civilni obleki z znakom. Obenem vabimo vse člane na oficirski družabni večer, ki bo na državnem prazniku ob pol 9 zvečer v dvorani »Zvezde«. Udeležba v temni obleki. — Uprava pododborov.

1 V Stritarjev ulici št. 6 v Ljubljani, pri frančiškanskem mostu, se sedaj nahaja optik in urar Fr. P. Zajec, torej ne več na Starém trgu. Samo kvalitetna optika.

1 Razstava Božidarja Jakeca v Jakopičevem paviljonu je odprta od 9 do 6 popoldne. Vabljeni vsi ljubitelji umetnosti.

1 Združenje čevljarjev v Ljubljani naznanja, da še bo v najkrajšem času vršil prikojevalni tečaj. Interesenti naj se javijo takoj v združenju. — Uprava.

1 Jersey obleke, Karničnik, Nebotičnik.

1 Sestanek staršev Drž. poskusne ljudske šole za Bežigradom. V ponedeljek, dne 2. decembra, bo prvi letošnji skupni sestanek staršev. Na sestanku bo predaval tajnik Unije za zaščito dece g. Vojko Jagodic »O zaščiti mladine v vojni«. Ker je tema aktualna, vabimo vse starše, da se predavanju udeležijo. Sestanek bo ob 8 zvečer v šolski telodavnici. Po predavanju bo redni letni občni zbor društva »Sola in dom«.

1 Nastop Marte Paulinove. Plesni večer Marte Paulinove bo v ponedeljek, dne 9. decembra, zvečer v Opernem gledališču. Plesalko bo spremljal pianist prof. Marijan Lipovšek. Na sporedu: Grečaninov, ciklus Otrokov dan (šest plesov); Škerjanc, Mařenka, Norec (ples brez spremljave); Šivic, Nespametna devica, in Škerjanc, Nocturno.

1 Angleško društvo v Ljubljani sporoča vsem tistim, ki bi se hoteli učiti angleščine še v tem šolskem letu, da se bo 2. decembra pričel novi tečaj za začetnike. Prav tako se še vedno sprejemajo tečajniki za nadaljevalne tečaje in posebne tečaje za konverzациjo, literaturo, dramo in trgovsko-poslovno angleščino. Informacije in prijave dnevno od 17 do 18 v društvenih prostorih, Tavčarjeva ul. 12.

1 Miklavž vabi v izložbah. Teden dni nas še loči od praznika, katerega mladina tako težko pričakuje. Kakor prejšnja leta, tako so tudi letos ljubljanske trgovine v velikem številu priredile svoje izložbe tako, da spominjajo mimoidoče, da se bliža dan obdarovanja. Velika večina trgovin je letos dala prednost sv. Miklavžu in zavrgla neokusno in kričevo razkazovanje parkljev. Zato zaslužijo podjetja vse priznanje, na drugi strani smo pa prepričani, da jim bodo z Miklavžem okrašene izložbe gotovo privabile več kupcev kakor pa neokusne spake parkljev. Zanimivo je opazovati mladino, ki hodi s svojimi starši mimo izložbenih oken. Pred izložbami s parklji se mladina ne ustavlja, pač pa tam, kjer je dobotnik mladine, sv. Miklavž. Končno je to popolnoma umljivo, saj je parkelj za mladino vedno simbol kazni, Miklavž pa vedno pričakovanje darila.

1 Damske plašče, kar je lanske zaloge, dobite po starh cenah pri Goričar, Sv. Petra cesta. Ako pa ne morete izbrati izgotovljenega plašča po Vašem okusu, se Vam takoj izdelovi po meri. Blago za plašče v lepi izbiri po nizkih cenah na zalogil!

1 Pečarji so se vrnil v orožnih vaj. Zato zopet lahko izvršujemo prezidave starih in dobave novih peč. Tovarna Lutz-peči Ljubljana, Šiška, telefon 32-52.

1 »Dom meščanov« začno v kratkem zidati na Prulah na nekdanjem letnem telodavišču Sokola II. Ta dom ljubljanskih meščanov bo obsegal dve veliki poslopji, in sicer manjše enonadstropno upravno poslopje ter veliko trinadstropno glavno poslopje za prav udobna in komfortna stanovanja meščanov in tudi raznih tako imenovanih rentnikov, ki hočejo preživeti udobno starost. Samo zidarska dela, ki so že razpisana, bodo veljala okrog enega milijona dinarjev, a popolnoma opremljeni dom z lepim vrtom bo veljal najmanj 2 in pol milijona dinarjev brez zemljišča. S tem zavodom je starodavna Meščanska imovina osamljenim ljubljancem izpolnila že staro in upravičeno željo, da na pozled tudi meščani in rentniki dobe primeren dom z vsemi za udobno življenje potrebnimi pritliklami.

MARIBOR

Mariborski grb

Maribor, 29. novembra.
Pred leti je mariborska mestna občina stilizirala mariborski mestni grb ter s tem uvedla enotnost v vse javno uporabljene mestne grbe. Proti temu grbu je nastopil tednik »Deutsche Nachrichten« št. 100 z dne 16. novembra 1940 ter razlaga goloba, ki leti navzdol za simbol miru, ki je po razburkanih časih nastopil v našem mestu; nadalje ugotavlja, da je razumljivo, da ni na mariborskem grbu zainteresiran priseljence, da pa je mariborski grb mil in drag simbol vsem rojnim Mariborčanom. Nekako v imenu teh obtožuje odgovorne činitelje, da ne posvečajo zadostne pažnje in skrbi mariborskemu grbu, ki je nepravilen, kakršen je n. pr. na novih garažah mestnih podjetij mariborskih. Ker je golob v poletu navzgor, misli nepodpisani dopisnik, da je to mogoče v zvezi z modifikacijo, po kateri naj bi golob kot simbol miru odletel iz mesta.

Prvo, kar je potrebno pri tem ugotoviti, je namišljena in v ničemer utemeljena razlaga goloba v mariborskem grbu. Golob v mariborskem grbu nima nobene zveze s prehodom nemirnih časov v mirne, temveč je simbol sejmškega in sploh tržnega sodstva mariborskega magistrata. Ne da bi se podrobneje bavili s simboliko goloba v grbih, navajamo kot enega zadnjih izrazov tako imenovane golobje urade, ki so razsojali (n. pr. Taubenamt v Frankfurtu) o sporih zaradi živali še pozneje, ko je sicer sodno oblast že v celoti imelo v svojih rokah mesto. Drugo napačno gledanje v gornjem poročilu je v navajanju, da je grb zgodovinsko nekaj fiksnega. Ze bežen pogled na mariborski grb v preteklosti dokazuje, da vsaka doba grb po svoje stilizira, kakor vidimo na mariborskem grbu iz konca srednjega veka ali pa iz novega veka, kakor nam ga je sporočil n. pr. Valvasor. Tretja napaka v gornjem dopisu pa je v pozabljenju, da se v mariborskem grbu golob pojavlja deloma v poletu navzgor, deloma pa v poletu navzdol. Ker nekdanji Mariborčani grba niso spreminjali po mirnih ali nemirnih časih, temveč po estetskem duhu časa in v stremljenju po bolj ali manj izraziti ornamentalnosti, je tudi položaj goloba kot osrednje vsebinske točke grba posamezna določila stilizirala, kakor ji je to stilo najbolj konveniralo. Tako vidimo na najstarejšem mariborskem pečatu iz XIII. stoletja, iz katerega tudi mariborski grb izhaja, goloba v poletu kakor ga ima tudi današnji mariborski grb. Baš z naslonitvijo na najstarejšo obliko mariborskega grba pa je mariborska občina končala poznejše različne položaje goloba in tako uvedla v njegovo upodabljanje enotnost, katera je izginjala z njega tudi pod vplivom priseljenec. V tem pogledu ima dopisnik popolnoma prav; pod njihovim vplivom je bila golobova oblika pogosto izpremenjena zlasti v drugi polovici XIX. stoletja, kakor vidimo n. pr. iz vabil kazinskega društva v osemdesetih letih, kjer nastopa golob v mariborskem grbu brez enotnosti v poletu navzgor in navzdol. Zaradi tega pa bi moral biti baš dopisnik gornjega poročila današnji mariborski mestni upravi hvaležen, da je v zavesti domorodnosti uvedla v mariborski grb enotnost s tem, da je goloba podala tako, kakor ga imamo na najstarejšem znanem nam pečatu oziroma grbu.

Heraldika je gotovo predmet, ki je danes zaradi pomanjkanja gradiva za njen študij težka. Zaradi tega ne zamerjamo dopisniku gornjega vsebinskega zgrešenega poročila in smo uverjeni, da je izdala mestna občina mariborska svoj odlok o mestnem grbu po njega smotrni in strokovni proučitvi, ki dokazuje heraldično pravilnost njenega ukrepa.

F-i-K.

Danes ob 20 zvečer v Narodnem gledališču telovadna akademija Fantovskih odsekov in Dekliških krožkov

1 Vsa katoliška društva na Pobrežju proslavijo 22. obletnico Jugoslavije jutri, 1. decembra ob 16 v Slovškem domu s slavnostno akademijo.

1 Državni praznik v narodnem gledališču. Gledališka uprava tudi letos na praznik Zedinjenja prireja mestnim revežem brezplačno popoldnansko predstavo. Vprizori se Golarjeva »Vdova Rošlinka«. Vstopnice je že razdelili mestni socialno-politični urad. Zvečer pa bo prva ponovitev Cankarjeve klasične komedije »Za narodov blagor«. Izjemoma veljajo znižane cene, da se omogoči obisk slavnostne predstave čim širšim slojem.

1 Adventni čas se prične s 1. decembrom. Po mariborskih svetiščih se bodo opravljale po starodavnem lepem običaju zornice ali svitnice. V stolnici bodo vsako jutro ob delavnikih pete zornice vsak dan ob 6, v frančiškanski baziliki bodo pete zornice vsak dan ob 6, v magdalenki župnijski cerkvi bodo svitnice istotako ob 6.

1 Frančiškova mladina bo tudi letos imela svoj Miklavžev večer. Starši, ki želijo dati svojim otrokom kak dar za obdaritev, naj prinesejo te darove samostanskemu vratarju do 4. decembra zjutraj. V počev priidejo pa le tisti starši, katerih otroci so pri križarjih ali Klaricah.

1 Ne pozabi si omisliti za svoj dom sliko brezjanske Marije, ki jo je pravkar v povečani izdaji napravila Jugoslovanska tiskarna. Nabavo slike toplo priporočata oba prevzvižena gg. škofa, ljubljanski in mariborski.

1 Diplomiran je bil na zagrebški tehniški fakulteti za inženirja brodogradnje g. Jeričijo Boris iz Maribora. Cestitamo!

1 Občinska uprava Pobrežje ponovno poziva vse mladeniče, roj. 1921. do zaključno 1928. leta, ki bivajo na področju te občine d.a. se v podaljšanem roku do najkasneje 3. decembra zglošijo v občinski pisarni zaradi vpisa v sezname obvezne telesne vzgoje.

1 Olja v Mariboru še vedno primanjkuje, da si ga je v zalogah baje že dovolj. Primanjkuje predvsem bučnega olja, ker baje zanj cena še

mi, torej z velikimi družabnimi prostori in vrtom, seveda bodo pa v tem domu imeli tudi vso prav dobro preskrbo.

1 Vse prodajalce in proizvajalce mila opozarja mestni aprovizacijski oddelek, naj mu najkasneje do 6. decembra prijavijo vse svoje zaloge mila, natančne količine in pa vrste mila, obenem naj pa zaprosijo za dovoljenje za nadaljno prodajo zalog onega mila, ki so ga po naredbi ministrstva za trgovino ne sme več dajati v promet. Opozarjamo pa tudi, da ta uredba določa občutne denarne globe do 100.000 din in zaporne kazni do 6 mesecev.

1 Vse nezaposlene delavce vabi mestno cestno nadzorstvo, da se o večjem snegu javijo na delo ob 4.45 zjutraj na dvorišču nekdanje šempetrske vojašnice v pisarni mestnega cestnega nadzorstva na Vrazovem trgu. Enako so vabljeni tudi vozniki, ki so pripravljene odvažati sneg s cest in ulic v Ljubljano, naj se javijo z vozni od 6.45 zjutraj pred navedeno pisarno na Vrazovem trgu.

ni določena, dočim se dobavljala namizno olje mariborskim trgovcem v istih količinah, kakor so ga naročali v prejšnjih letih. Ker pa se v Mariboru konzumira predvsem bučno olje, katerega še ni dovolj na razpolago, je pomanjkanje olja precej občutno.

1 Smrt starega invalida. V Novi ulici 12 na Pobrežju je umrl vojni invalid Ludvik Pleteršek, star 69 let. Znan je bil vsem obiskovalcem mestnega pokopališča na Pobrežju, kjer je dolgo let, dokler ni bilo rešeno vprašanje njegove invalidnine, sedel dan za dnem v svojem vozičku — revežu sta v vojni odmrznili nogi — ter prosil usmiljene ljudi milodarov. Bil je naročnik »Slovenec« in vnet član Prosvetnega društva na Pohorju. Pogreb bo danes ob 15. Naj počiva v miru.

1 Mariborske Fantovske odseke in Dekliške krožke ter zavedno narodno javnost vabimo na slavnostno zborovanje v proslavo 22. letnice Jugoslavije, ki bo v nedeljo 1. decembra ob pol 12 dopoldne na Aleksandrovi cesti 6. Udeležba za članstvo strogo obvezna.

1 Rajonizacija mesta na dimnikarske okoliše. Mestno poglavarstvo v Mariboru potrebuje v uradne svrhe točne podatke, kakšne dimnikarske pristojbine (zneske) plačujejo hišni posestniki dimnikarskim mojstrom za čiščenje kurilnih naprav. V to svrhu bodo dimnikarji (pomočniki) raznosili hišnim posestnikom posebne obrazce mestnega poglavarstva. Hišni posestniki (upravitelji) se pozivajo, da točno vpišejo zneske letnega plačila in to potrdje za lastnoročnim podpisom ter nato obrazec vrnejo dimnikarju (pomočniku).

1 Zdravniško dežurno službo za člane OUZD vrši jutri, v nedeljo, dr. Velker Hugon, Koroška cesta št. 10.

1 Lep in redek primer črne sibirsko-uralške sove je ustrelil te dni učitelj g. Malenšek v Kojnicah. Sova se nahaja v izložbi preparatorja g. Valnerja v Slovenski ulici 18.

1 Vlomilec odnesel 3000 din. V Zg. Radvanju je bil izvršen vlom v stanovanje Ivana Komarja, ki peče v Mariboru kostonje. Komar je bil pred nekaj dnevi napaden od dveh neznanec na polju med Novo in Burovo vasjo. Sedaj pa ga je okradel vlomilec, ki mu je odnesel 3000 din ter nekaj obleke. Vlom je izvršil 20letni mesarski vajenec Franc Cvetko iz Ptuja. Obleko je prodal hrvaškim kmetom, ki so pripeljali na mariborski trg zelje. Izjavil je, da je izvršil vlom zaradi tega, da je dobil denar za kino.

Gledališče

Sobota, 30. novembra, ob 20: »Telovadna akademija fantovskih odsekov in dekliških krožkov.«
Nedelja, 1. decembra, ob 15: »Vdova Rošlinka.« Brezplačna predstava za mestne reveže. — Ob 20: »Za narodov blagor.« Slavnostna predstava. Znižane cene.

CELJE

1 Slavnostna akademija v proslavo praznika Zedinjenja bo drevi ob 8 v veliki dvorani Ljudske posojilnice. Vabljeni!

1 Ne pozabi si omisliti za svoj dom sliko brezjanske Marije, ki jo je pravkar v povečani izdaji napravila Jugoslovanska tiskarna. Nabavo slike toplo priporočata oba prevzvižena gg. škofa, ljubljanski in mariborski.

1 Velika udeležba pri sv. misijonu na Frankolovem. Od nedelje naprej vodita na Frankolovem frančiškana p. Odilo Hajnšek in p. Silvin Lenarčič sv. misijon. Vsak dan prihiti vse polno poslušalcev vseh stanov in starosti tudi iz sosednih župnij k lepim pridigam. — Veliko posebnost misijonov, ki jih vodi p. Odilo, je uvajanje ljudskega petja, ki ga goji z največjo vnemo in vztrajnostjo. Pri vseh pobožnostih morajo peti vsi verniki v cerkvi in tako sodelovati z vsem srcem. Ze potek misijona ob vsestranski udeležbi nam obeta izredno lepo sklepno slavje z rimsko procesijo z Najsvetejšim v nedeljo zvečer.

1 Nevarnost ognja v Novi cerkvi. V sredo ob mraku je naenkrat sžgnil iz dimnika restavracije Lize Peškoakove sredi vasi visok plamen. Vnele so se saje. Pred dvema letoma smo imeli vse polno enakih primerov, da smo živeli v vednem strahu, da nastane prejš ali slej iz tega kak požar. Vendar se nikdo ne spominja, da bi bile gorele saje tako hudo in tako dolgo. Na vasi se je zbralo vse polno radovedencev, ki so nad tri četrt ure imeli oči uprte v visoko sžigajoč zubelj iz dimnika. Bila je nevarnost, da bi se od sžigajočih in padajočih isker vnel poleg hiše stoječi skedenj s senom. Gledalce je vzorno miril upravitelj gosp. Rudolf Zupanek in preprečil tako vsako nepotrebno razburjenje.

1 Pocieni je prodajal poper, papriko in klinčke. Okrožno sodišče v Celju je včeraj dopoldne izreklo sodbo nad 29 letnim trgovskim potnikom Poschlom Hugom iz Ljubljane, ker je do 27. avgusta obrtoma goljufal številne trgovce po vsej Sloveniji, katerim je prodajal papriko, poper, klinčke, cimet in kumne, sklepal z njimi pismene naročilne pogodbe, zahteval predplačilo, blaga pa ni dobavil. Predstavil se je za potnika veletvrdke Arnstein iz Zagreba v osebi Bizjaka iz Ljubljane. Tako se mu je posrečilo ogoljufati nad 30 trgovcev in trgovk. Iz vseh je izvabil nekaj predplačila, dokler ga niso prijeli v Celju in ga izročili sodišču, kjer je dejanje priznal. Sodišče ga je obsodilo zaradi predkazni na dve leti in štiri mesece robjne.

1 Gradnja Poštarskega doma pod Šmihelom pri Laškem, o kateri smo pred kratkim poročali, lepo napreduje. Spomladi bo, tako predvidevajo, že slovesna blagoslovitev.

1 Ligna tekma med SK Ljubljano in SK Olimpijom bo v nedeljo ob 14.15 na Olimpijem igrišču v Gaberjih. Sodil bo g. Kopic iz Maribora. Ker pride v Celje gostovatelj SK Ljubljana le redko, vlada za tekmo veliko zanimanje.

1 Dežurno zdravniško službo za člane OUZD bo imel v nedeljo, 1. decembra, g. dr. Cerin, Prešernova ulica 1.

Londonski pionirji odstranjujejo kupe razvalin

KULTURNI OBZORNIK

Nekaj novih mladinskih knjig

3. Joža Lovrenčič: Ivon Pogumni

Mladinska založba v Ljubljani (Salezijanska tiskarna na Rakovniku) je izdala dr. Lovrenčičevo bretonsko pripovedko »Ivon Pogumni« v opremi slikarja Franceta Podrekarja. Na 52 straneh je podana živahno in zelo nazorno pripovedka iz bretonskega obmorskega kraja, ki jo pa Lovrenčič pripoveduje prosto po našem ter res v pravi pripovedni tehniki. Začetni odstavki so klasično pravljici, kako dvanajstletni otrok čaka svojega očeta na oknih, za trinajstega pa ni več okna, zato čaka očeta na vratih. In prav ta trinajsti je izredno pogumen, kar mu pride pozneje prav, ko doživi brogolom in se zateče v velik grad, kjer kraljuje strašen velikan. Tam mora prav po zgledu ruskih junakov bilin opraviti nekaj težkih del, ki se mu posrečijo šele s pomočjo nasveta zasužnjene Cilke, s katero skleneta, da pobegneta od velikana. S pomočjo čarobne kuge, treh kapelj krvi in čarobnih kroglic se jima posreči ubežati pred zasledovanjem velikanov. Toda še po eni preizkušnji, ko pogumnega Kerverja začara velikanova botra-čarovnica, se posreči Cilki z uporabo čarobnih kroglic preprečiti poroko svojega izvoljenca s čarovnico ter se končno ljubeča Kerver in Cilka najmeta ter praznujeta slavnostno poroko.

To je snov te bretonske narodne pravljice, ki jo res v pravi pravljici dikiciji, preprosti, nazorni in ne prenatrpani z besedami in dejanji, kakor so nekatere prej imenovane pravljice zbirke, pripoveduje znani pripovednik dr. Joža Lovrenčič. Tudi ilustracije prof. Podrekarja kakor tudi inicialke so podane v zelo izrazitih črtah ter se prav lepo ujemajo s snovjo in obliko pripovedke, ki bo bralcem še dolgo ostala v spominu.

4. Ksaver Meško: Mladim srcem

Kdo ne pozna Meškovih mladinskih zbirk, ki so izhajale pri Mohorjevi družbi pod naslovom Mladim srcem? Ze zdavnaj so pošli trije zvezki teh mladinskih spisov in pustili v spominu vsakega lep vtis, h kateremu so pripomogle še tedanje ilustracije Saše Santla, Cenek, Vanki, njihovi boji s petelinom, romanje na Goro itd. je nam vsem bilo najmilejše mladinsko čtivo, za kar bomo vedno hvaležni Mešku. Sedaj je Meško nekaj svojih starejših, pa tudi novih mladinskih spisov zbral v IV. zvezku svoje zbirke Mladim srcem, ki so izlele kot redna knjiga Mohorjevih letošnjih izdaj.

Meškove knjige niso pravljice, niti pripovedke, temveč so črtice ter meditacije, popolnoma v slogu Meškovem, kakor ga poznamo od prej. Največja povestica je Na sveti gori, ki ima sicer precej stereotipno koledarsko božično snov (zdi se, da sem jo nekje že bral), namreč kako zmrzne v snegu mati, ki gre pred sam božič v mesto po obleko za svoje otroke. Mikavna v tej črtici pa ni toliko snov, kakor opis zasnenežene poti skozi gozdove, pri katerem bo gotovo otrokom zastajal dih od groze, strahu in sočutja do uboge mamic. In to sočutje bo doživel človek tudi v črtici iz časov Kristusovega križanja Dizma in njegova mati, ki ni toliko legenda, kakor opis svetopisemskega dogodka s čustveno poanto srečanja Dizmove (desni razbojnik) matere z božjo Materjo ter spokojnost Dizmova na prošnjo Matere božje. — Tudi Mater je ljubil obravnava lepo motiv ljubezni do matere, ki razbojniku odtehta pri večni sodbi marsikak greh ter ga pripelje v nebesa. Te tri črtice so polne tega čustvenega odnosa do matere, rešenege psihološko, kar mora na mladino vplivati najlepše. Nimajo pa te tri črtice snovne zveze z otroki, temveč samo čustveno in vzgoj-

no. Najboljša črtica iz otroškega življenja pa je Tatič, ki je resnično dobra psihološka črtica mladoletnega tatiča ter bo tudi vzgojno najbolj vplivala. Njej bi dal prvenstvo v tem zvezku. Dve sta iz živalskega sveta. Kačja kraljica s snovjo, kako vpliva na človeka ter žaba kot prisposoba med lunino svetlobo v mlaki, ki jo uniči žaba, kakor uniči čisto dušo greh. Lepo svetonočno razpoloženje, ki bo gotovo napolnilo mlada srca s pravim svetim razpoloženjem, pa je razmišljanje V sveti noči. Prav tako bo mladini všeč sestavek o Sanjarenju, ker ustreza njeni doraščajoči čustvenosti in domišljiji. Prvi razred je razmišljanje o značajih in bodočnosti učencev, prva Otrok in kamen pa je samo hladna primerja.

Tako se ta četrti zvezek Mladim srcem pridružuje prejšnjim trem po notranji uglašenosti, po vzgojnosti in čustvenosti, dasi ni tako močan in vzlet toliko iz življenja otrok, kakor prejšnji trije. Tatič pa spominja na najboljše Meškove mladinske psihološko-vzgojne črtice.

Kakor prejšnje je tudi IV. zvezek zanimivo ilustriral prof. Saša Santel.

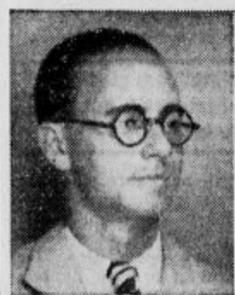
5. Miran Jarc: Zakopani zakladi

Pisatelj in pesnik Miran Jarc je napisal povest za mladino pod naslovom »Zakopani zakladi« (izdala jo je Knjižnica Razorov, 2. zv.). V njej je Jarc podal moderno zagonetno pustolovsko mladinsko povest, toda z globokim etičnim smislom: s poudarjeno ljubeznijo do matere, do socialne pomoči, do dela in ljubezni do umetnosti vseh vrst. Zapleteno zgodbo je prikazal Jarc v tej povesti, pisani ne kot pravljici snov, temveč kot realistična povest na romantičnem ozadju z naslovom o zakopanih zakladih, ki pa se pokažejo, da so v — človeku samem in jih je treba dvigniti. Glasbenik Logar išče svojo mater, ki mu je izginila med svetovno vojno, potem ko je po izginotju moža-trgovca, ki so ga zavedle špekulacije, prišla na beraško palico. Prišel je na njeno sled ter se po uspelem koncertu naselil v njeni rojstni vasi, da bi kje našel nanjo. Toda nikjer sledi. V božični noči odkrije v gorski vasi kiparski talent hlapca Andreja, ter zaide v snežni noči. Napol zmrznjenega ga najde puščavnik Mrak, ki mu reši življenje, toda v bolnišnici, kamor pride pozneje, mu morajo odrezati desno roko. Toda prav v bolnišnici sreča svojo staro mater, »Siroto Jerico«, roko in umetnost je dal zanjo. Očelje se preseli z njo na kmete, sezida si hišico, kjer komponira, in kjer ga obiskujejo slikar Andrej Hrastar, ki ga je on izsolal, in Peter, ki je vedno težil za pustolovčinami, pa postal znani pilot. Tako je odkril vse polno zakopanih zakladov: sebi je našel mater, vasi odkril studenec, Andreja dvignil iz vaškega paglavca v umetnika, Petru pomagal k razvoju pustolovskega talenta v pozitiven uspeh. Mati pa mu gospodinji. Materinega dobrotnika Krevca, ki je brezposeln delavec, preskrbi za starost, puščavnik Mrak, ki ga je rešil smrti in sedaj dela pokoro, pa se mu na koncu izda ob smrti kot njegov oče.

Tako je povest kot zapleten pustolovski roman, romantična mladinska povest, pisana z veliko resnostjo, polnostjo opisov, med katerimi ima gotovo opis jaslic in božične prvenstvo ter bo gotovo prišel v šolske čitanke; obenem pa z veliko napetostjo. Nič zato, če ne ustreza realističnemu stanju življenja — neverjetna zapletenost daje ravno tisti čar, ki ga mladinska povest mora imeti. Sicer pa je okolje sodobno in se tako odraža sedanje življenje na romantičnem ozadju. S to povestico je napisal Jarc lepo mladinsko povest. td

katerih je prva lirična, druga pa ostro ritmizirana. Punktirani ritmi privedejo stavek do vsiška. Scherzo je pa lahko tekoč kontrapunktičen stavek, ki se na koncu razvija na prav tokatni način v šestnajstinkah v vseh treh instrumentih in se konča z zanimivo konsonanco. M. Tomc.

K Novinarskemu koncertu

Dirigent

Drago Mario Šijanec,

ki bo dirigiral koncert Ljubljanske filharmonije na novinarski proslavi 1. decembra v Unionski dvorani

Prešeren bolgarski. — V bolgarski vseslovenski reviji Slavanska beseda, 1940, leto IV., zv. 4., je izšla v prevodu Stilizana Čilingirova Prešernova pesem »Zdravica«. — Samo en zgled:

Vrazi slavjanski neka
Perunov gnjev da spoletj
i ščaste za čovjeka
nad našij dom da proleti
i teši,
i ščo duši
i nas, i našitje duši.

Na vsi narodi slava,
koito čakaj jasen den,
i učasteta korava
da smeknat v toja svjet studen,
ta navred
v cjetlij svjet
sesed da bede na sesed!

t. d.

Pregled jugoslovanske pravne literature. V okviru »Mednarodne pravne bibliografije« (Bibliografija Giuridica Internazionale vol. IV, fasc. 67) je izšel kot poseben odtis »Pregled jugoslovanske pravne literature za leto 1935«. Pregled je sestavil asistent ljubljanske univerze dr. Rudolf Trofenik. Poleg mednarodne bibliistične vrednosti ima pregled pravne bibliografije zelo praktičen pomen. Je namreč edini kazipot za našo domačo pravno književnost. Pregled je razdeljen v 14 zaglavij glede na poedine pravne panoge: Splošno; pravna teorija in filozofija; pravna zgodovina; splošne zakonodajne in pravne zbirke itd. Sedva je bil glede razpore-

Beduini v severni Arabiji

Pusta, suha, brezdeževna dežela dveh veletokov, domovina Beduinov, leži v severni Arabiji, od vseh strani obdana z gorovjem. Na zahodu jo varujeta Libanon in Antilibanon, na severu jo zapira Armensko višavje, na vzhodu razna perzijska gorstva, na jugu pa arabsko višavje Nedžd. Le na pomlad pade dež in pokrije deželo cvetoča zelena odeda. To je brezskrbni čas za divje pustinske sinove, ki najdejo v tem letnem času dovolj hrane za svoje črede, pa tudi vode imajo ta čas v obilju. Suho poletje, prav tako suha jesen in včasih zelo mrzla zima jih sili, da si poiščejo nove pašnike. Med njihujšo sušo se drenjajo razna plemena okrog redkih mest, kjer je voda. Le tisti, ki se priznava k svojemu plemenu, lahko upa, da bo lahko do konca vzdržal svojo rodbino, svoje ovce in kamele. V teh časih neomejeni gospodarji šejki pobirajo davke (del pobranih davkov sami obdržijo, ostalo pa oddajo vladi), razsojajo davke in sprejemajo pritožbe. V novejšem času ima vlada že nekaj lastne policije, ki skrbi za red. Toda to je le takrat, kadar je suša največja in morajo vsa plemena priti po vodo. Potem pa se zopet zatepejo po brezkončnih pustinja in takrat so zopet beduinski šejki in podšejki številnih beduinskih plemen edini gospodarji. Tako so na jugozahodu Anizi ali Anazehi, Samari pa so najvznejše plemo na severovzhodu, ki vzgaja in drži v redu druga manjša plemena. To se čisto dobro posreči, kajti Beduinec ima mnogo lepih lastnosti. Beduinec je mnogo odkritejši kot njegov sovernik v mestu in vasi, beduinske žene niso zastrte. Značilna je beduinska gostoljubnost. Med plemeni pa so mnogokrat neusmiljeni in krvavi boji, zlasti kadar gre za pašnike in vodo. Če se Beduin naseli za stalno pri kaki reki in postane Arabec, se še vendar vedno pršteva k svojemu rodu. Povratek v nomadsko življenje mu je še vedno mogoče.

Dvoje stvari je odločilno poseglo v življenjski prostor Beduincev. To so moderne ceste in petrolejski vod »Pipe-Line«. Prej so Beduini s svojimi velblodi mnogo zaslužili, sedaj pa so ti velblodi skoraj brez vrednosti. Nekoliko škode, povzročene zaradi modernih prometnih poti so popravili petrolejski vodi, ta velika tehnična čuda, ki vodijo globoko v Mezopotamijo izvirajoča nafta naravnost

v sredozemska pristanišča. Ob približno 1000 km dolgem dvojnem vodu je kakih 1000 do 150 postaj in nekatere leže sredi beduinskega prostora. Ker so se izkazali Beduini kot dobri mehaniki, so Angležem dobrodošla pomoč na teh postajah.

Ali ne bodo nekoč tudi Beduini posegli v vojno dogajanje? Kdo ve? Neomejeni gospodarji razsežnih pustinj lahko nosijo prav toliko pušk kot oni iz Iraka. In Beduini znajo dobro uporabiti puško! Kdor si bo znal pridobiti Beduine, ta bo gospodar severne arabske obale.

Delavka v nemški tovarni za orožje pri zlaganju granat

ŠPORT

Slovenska športna zveza je imela sejo

Na plenarni seji slovenske športne zveze so se zbrali zastopniki vseh športnih panog pri nas. Poročila so bila prav informativna ter so značilno osvetlila tako notranje zadeve v nekaterih športnih panogah kakor tudi razmerje naših narodnih zvez do istovetnih zvez v Zagrebu in Belgradu. Govora je bilo o nogometu, plavanju, kolesarstvu, table-tenisu, lahki atletiki, o tenisu, o zimskih športih, o motociklizmu, boksu in sabljanju — torej o vseh poglavitnih športnih panogah.

Iz posameznih poročil je podpredsednik Slovenske športne zveze, dr. Janko Kostl, posnel naslednje ugotovitve:

Vse športne zveze pri nas se dajo trenutno razdeliti na skupine, pri katerih je bila organizacija že izvedena v treh narodnih zvezah ter na njih vrhovne zveze (nogomet, drsanje in težka atletika), ter dalje na zveze, kjer v pogledu ustanovitve vrhovnih zvez še ni bil dosežen sporazum, to pa zato, ker ponekod sodelujejo samo Slovenci in Hrvatje, kakor je to primer pri plavanju in zimskih športih, drugje pa so se sporazumeli samo Slovenci in Srbi (v kolesarskem in teniškem športu), končno pa še v tiste skupine, kjer slovensko vprašanje in stališče doslej še ni bilo rešeno, kar velja za table-tenis in lahko atletiko.

V splošnem se je ugotovilo, da položaj v celotnem jugoslovanskem športu nikakor ni razveseljiv. Treba bo tako doma kakor tudi izven meja naše ožje domovine mnogo resnega, trdega dela, ki bo omogočeno le, če se bo pokazala pri prizadetih potrebna uvidevnost.

Pred srečanjem Zagreb : Belgrad

V nedeljo bo v Zagrebu medmestna nogometna tekma Zagreb : Belgrad. Za to tekmo, ki predstavlja nekakšno prestižno borbo za prvenstvo in superiornost srbskega ali hrvaškega nogometa, vlada veliko zanimanje. Dozaj sta se obe reprezentanci srečali 35 krat v razdobju 1920—40. Belgrad je v teh srečanjih zmagal 17 krat, Zagreb pa 14 krat. Neodločeno so končale samo štiri tekme. Goldiferenca je 90 : 79 za Belgrad. Rezultati dosedanjih srečanj so naslednji:

1920. v Belgradu: Zagreb : Belgrad 1 : 0.
1921. v Zagrebu: Zagreb : Belgrad 7 : 1.
1922. v Zagrebu: Zagreb : Belgrad 4 : 1.
1922. v Belgradu: Zagreb : Belgrad 11 : 2.
1925. v Zagrebu: Belgrad : Zagreb 2 : 1.
1925. v Belgradu: Zagreb : Belgrad 2 : 1.
1926. v Zagrebu: Belgrad : Zagreb 4 : 2.
1926. v Belgradu: Belgrad : Zagreb 4 : 3.
1926. v Ljubljani: Zagreb : Belgrad 3 : 1.
1928. v Belgradu: Belgrad : Zagreb 11 : 2.
1929. v Zagrebu: Zagreb : Belgrad 4 : 2.
1929. v Belgradu: Belgrad : Zagreb 4 : 0.
1929. v Belgradu: Belgrad : Zagreb 5 : 2.
1930. v Belgradu: Belgrad : Zagreb 4 : 0.
1930. v Zagrebu: Zagreb : Belgrad 3 : 1.
1931. v Zagrebu: Belgrad : Zagreb 3 : 1.
1931. v Belgradu: Belgrad : Zagreb 5 : 1.
1932. v Zagrebu: Zagreb : Belgrad 6 : 1.
1932. v Belgradu: Belgrad : Zagreb 1 : 1.
1932. v Zagrebu: Zagreb : Belgrad 3 : 1.
1932. v Belgradu: Zagreb : Belgrad 2 : 1.
1933. v Belgradu: Belgrad : Zagreb 4 : 3.
1933. v Belgradu: Belgrad : Zagreb 1 : 1.
1933. v Zagrebu: Belgrad : Zagreb 3 : 2.
1934. v Zagrebu: Belgrad : Zagreb 4 : 2.
1934. v Zagrebu: Belgrad : Zagreb 3 : 2.
1934. v Belgradu: Zagreb : Belgrad 3 : 2.
1935. v Zagrebu: Belgrad : Zagreb 6 : 0.
1936. v Belgradu: Belgrad : Zagreb 1 : 1.
1936. v Zagrebu: Zagreb : Belgrad 2 : 1.
1937. v Belgradu: Belgrad : Zagreb 3 : 0.
1937. v Zagrebu: Belgrad : Zagreb 4 : 1.

1938. v Zagrebu: Belgrad : Zagreb 1 : 1.
1938. v Belgradu: Zagreb : Belgrad 1 : 0.
1940. v Zagrebu: Zagreb : Belgrad 1 : 0.

Doslej je se tedaj Belgrad odrezal boljše. Za nedeljsko tekmo se obe strani pripravljata kar se da. Zagrebčani svoje postave še niso določili, belgrajska pa bo takale: Mrkušić, Stojiljković, Dubac, Manola, Bročić, Lechner, Savič, Valjarevič, Božović, Djajić, Nikolić. Postavljena je bila tudi že reprezentanca belgrajskih juniorjev: Takole se glasi postava: Knežević, Petrovič, Šijačić, Krstić, Djurdjevič, Janjić, Dikić, Pamić, Mitić, Damnjanović in Babić. Belgrajčane so zadnjič na belgrajskem terenu premagali zagrebški juniorji 2 : 1, zdaj pa jim bodo lahko vrnilo za drago. Zagreb se v Splitu tudi ni dobro odrezal, saj so juniorji preteklo nedeljo tam izgubili z 0 : 3. Kapetan premišlja, kako bi spremenil postavo.

Tudi hrvaška reprezentanca je že določena

Včeraj popoldne je bil na igrišču Gradjanskega prirejen zadnji trening Hrvatov pred važnim srečanjem mestnih reprezentanc Zagreba in Belgrada. Pri tej priliki je kombinirano moštvo Gradjanskega igralo 4 : 1 z juniorji istega kluba. Nastopila sta tudi Djanić in Wöfl, ki sta si že opomogla od blessure in bosta v nedeljo lahko že igrala proti Belgradu. Za pot v Belgrad so bili določeni naslednji igralci: Glaser, Urch, Brozović, Belošević, Djanić, Jazbinšek, Bukšec, Pogačnik, Cimermančić, Wöfl, Zivković, Lešnik, Matakalo. Rezerve naj bi bile Urch, Pogačnik in Golac.

Juniorska postava, ki bo igrala z belgrajskimi juniorji, pa je naslednja: Šmigoc, Crnčec, Djukić, Vranec, Zagorščak, Znika, Rosandić, Čajkovski, Peštaj, Drvodelič, Strugar.

Hrvaški rokoborci v boju z Madžari

V ponedeljek zvečer bo v dvorani Delavske zbornice nastopila madžarska tekočletska reprezentanca proti hrvaški. Za to priliko je tehnični referent določil naslednje atlete v posameznih kategorijah: v kategoriji petelin bo zastopal Hrvatje Staroveški, v peresnolahki Moguljak, v lahki Mrkus, v polsrednji De Luka, v srednji Metzner, v polteški Vrščak, v težki Begač. Hrvatje so s postavo prav zadovoljni ter upajo, da bodo dosegli dober uspeh. Treba pa je vedeti, da so Madžari izredno dobri rokoborci in da so se sijajno držali tudi proti najboljšim reprezentancam. Za tekmo seveda v Zagrebu vlada izredno zanimanje.

Nekaj športnih novic v kratkem

Zvezni kapitan madžarske zveze, Ginzery, je določil naslednje igralce za pot v Genovo in v Zagreb: vratarja: Csikos, Boldizsar, branič: Pakozdy, Polgar, Biro, halfi: Sarosi III., Toth, Balogh, Lazar, napad: Kincsesz, Kovacs, Spielmann, Bodlola, dr. Sarosi, Gyetvay.

Zmagovalce nad »ubijalcem mož«, črncem Henryjem Armstrongom, Eric Zivič, je pristal na to, da se bo postavil v povračilni tekmi za naslov. Tekma naj bi bila decembra meseca v Madison Square Gardenu.

V Hamburgu je bil že 39. medmestni telovadni troboj med Berlinom, Leipzgom in Hamburgom. Zmagalo je zastopstvo Leipziga s 771,8 točkami. Berlin je nabral 768 točk, Hamburg pa je bil zadnji s 752,7 točkami. Najboljši posameznik je bil Haustein iz Leipziga, ki je v tej konkurenci priboril svojemu mestu 117,7 točk.

»Ilustrovane sportske novice«, št. 60, prinašajo med drugim naslednje zanimive članke: »Tridnevni teniški troboj v Zagrebu (Madžarska, Nemčija, Hrvatska). V ponedeljek dvoboj rokoborcev (Madžarska : Hrvatska). Poseben način treninga (madžarski igralci). Plavalna liga po sistemu troboja, Zimske tekme najboljših nemških plavalcev in plavak, Slike s tekme Hajduk : Gradjanski, Jugoslovanski hokejaši gredo v Garmisch-Partenkirchen, V nedeljo Belgrad — Zagreb, Ferencvaros in Gradjanski igrala 15. decembra v Budimpešti, osem dni potem pa v Zagrebu ter še številni drugi zanimivi članki. Ta časopis izhaja vsak tork in petek, posamezna številka stane 1 din, prinese pa vselej aktualne in zelo poučne novice.

Mednarodni Rdeči križ

edina vez med vojskujočimi se državami

Mednarodni odbor Rdečega križa v Ženevi je sedaj s svojimi pomožnimi organizacijami preselil iz vile Moynier, ki je last ustanovnega štana in dolgoletnega predsednika mednarodnega odbora Rdečega križa, Gustava Moyniera, v sredi mesta ležečo palačo Electoral, v kateri je bilo mnogo važnih mednarodnih konferenc, kot na primer razorožitvena konferenca l. 1932. To poslopije je sedaj osrednji urad za posredovanje med bojujočimi se državami v pogledu vojnih ujetnikov. Tu imajo veliko petmilijonsko kartočko, v kateri je zapisana usoda mnogih človeških življenj, velikega trpljenja in razočaranja, pa tudi mnogo upanja in mnogo uspehov.

Improvizirana, toda učinkovita organizacija

Obiskovalec takoj zapazi, da je v tej hiši vse improvizirano: ni nobenega pravega uradnega aparata, ni prave na daljši čas naravnane organizacije, temveč nekaj ljudi, ki zmaguje največje napore z zelo majhnimi sredstvi in s prostovoljno pomočjo nekaterih posameznikov. Toda ta ustanova dela, ker hoče delati. Če nima na razpolago dovolj denarnih sredstev, ne potrebnega uradništva, pa ima pred seboj jasni cilj in odločno voljo, doseči ta cilj. Kdor opazuje delo ženevskega Rdečega križa, čuti, da vlada tudi tu, čeprav pod drugimi okoliščinami, kakor v vojujočih se državah, požrtvovalnost, ki se ne ustavi pred nobenimi ovirami četudi ne gre za lastno korist, temveč le za pomoč bližnjemu.

Mednarodni odbor ženevskega Rdečega križa ni mednarodna organizacija v že davno obrabljene pomenu te besede, ta ustanova ne deli usode Zveze narodov, ki se je pokazala za nezmogljivo takrat, ko je bila največja potreba po njej. Sedanjí predsednik mednarodnega Rdečega križa v Ženevi je pri sprejemu nemških pisateljev izjavil, da Rdeči križ že od početkov ni hotel biti neka v zraku viseča mednarodna organizacija, temveč ustanova, ki dela in izpolnjuje svoje visoke naloge tudi takrat, ko že vse drugo odpove. Ženevski odbor mora vedno zastopati in izjavljati temelje ženevske konvencije. Ravno v vojnih časih mora biti Rdeči križ nosilec od vseh vojujočih se držav priznanih načel mednarodne pomoči in posredovati med njimi takrat, ko je nastal s prekinitvijo vseh odnošajev med njimi popolni prepad.

Novo poslanstvo Ženeve

Poslanstvo mednarodnega Rdečega križa je važno, pa nič manj težko. Le tisti ga lahko izvršuje, ki ima neomajno voljo in uživa nepristransko zaupanje. Ustanovitelji ženevskega Rdečega križa, kakor tudi njihovi nasledniki so vedno zastopali idejo popolne švicarske nevtalnosti in so se globoko vživeli v svojo nalogo. Nekateri so naravnost označili švicarsko državljanstvo s poslanstvom mednarodnega Rdečega križa. Pokazalo se je seveda, da ženevska konvencija ne predvideva vseh primerov, v katerih bi bila še možna ali celo nujna pomoč. Zato mednarodni odbor Rdečega križa v Ženevi ne pojmuje svoje naloge zgolj formalistično. Tako je pomagal tudi v primerih, kjer je nastopila dejanska vojna, čeprav stranki nista bili bojujoči se stranki v mednarodnopravnem pomenu te besede. Pojem vojnih ujetnikov se je razširil tudi na ujetnike v držav-

ljanskih vojnah, ki so v pravnem pomenu le neke vrste interniranci. Tudi se ni omejil samo na zdravstveno pomoč ali na posredovanje v pogledu rodbinskih vezi, temveč je nudil svojo pomoč tudi v drugih stiskah, zlasti v pogledu prehrane, kadar je tu ali tam zavladal glad. Pri zapletenosti sedanjega mednarodnega življenja zahteva že vsak, še tako majhen uspeh kopico posvetovanj, not, demarš in naporov. Zato pa je tudi vsak uspeh tem bolj dragocen.

Kaj vse dela mednarodni Rdeči križ

Naloge te dobrotorne ženevske mednarodne ustanove so raznovrstne. Med najvažnejše spada iskanje ljudi, za katere se ve ali vsaj domneva, da so prišli v območje sovražnikovo. Osrednji obveščevalni urad za vojne ujetnike, ki je bil ustanovljen l. 1939, in dodeljen Rdečemu križu, dobiva od vojujočih se držav uradne sezname vojnih ujetnikov, zbira pa tudi vse druge podatke, ki jih more dobiti. Na ta način mu je mogoče sporočiti drugi državi, koliko njenih vojakov je ujetih, ali so zdravi, ranjeni in podobno; na ta odbor med vojno dežuje raznih vprašani, Rdeči križ pa poizveduje in odgovarja, kolikor je v takih razmerah pač sploh mogoče. Nadaljna naloga ženevskega Rdečega križa je obiskovanje taborišč ujetnikov in internirancev. Odposlanci Rdečega križa se lahko pogovore z ujetniki, ter sporoče njihove želje v domovino. Mednarodni Rdeči križ izroča ujetnikom tudi darove iz domovine in je v ta namen izposloval v mnogih državah velike carinske ugodnosti.

S poostritvijo blokade niso prizadete samo tiste države, ki so v vojni, temveč tudi nevtalne. Mnogi iz vojujočih se in nevtalnih držav imajo okrog po svetu svoje in mnoge muči skrb, kaj je z njimi, so še pri življenju itd. Tudi tu priskoči na pomoč Rdeči križ in omogoči, da vendarle lahko pridejo najnujnejša rodbinska sporočila tja, kamor so namenjena. To je urejeno s pomočjo posebnih formularjev Rdečega križa.

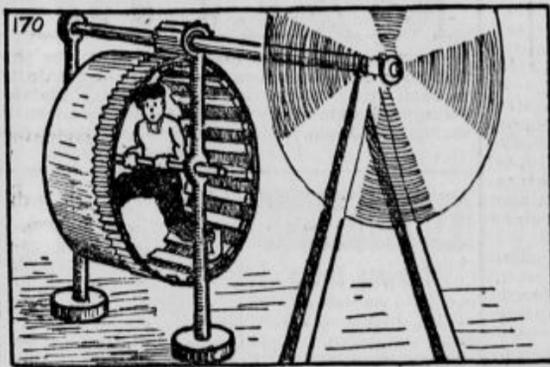
Tej človekoljubni ustanovi bo moral vsakdo priznati, da je bila vedno s čisto mučnim in malenkostnim, pa vendar zelo važnim delom v službi nesrečnih in trpečih in da je — skoro edina poleg Cerkve — ohranila pridobitve evropske kulture v najkritičnejših trenutkih.

Otroški kotiček

Mihčeve čudovite dogodivščine

(169) Vendar takoj vzamejo Mihca iz ure ter ga postavijo pred besnečega kneza. Mihca skuša na vse načine dopovedati, da on nima s tatvino nič opraviti, toda kralj in njegov tajnik ga ne razumeta.

(170) Zopet so Mihca kaznovali. Biti je moral namesto motorja na ventilatorju. V velikem kolesu je moral tekati kot psiček ali veverica. »Tu pa ne bom dolgo ostal živ,« si je mislil pri tem groznem naporu.

Stroj za razbijanje atomov

Na katoliški univerzi Notre Dame (ameriška zvezna država Indiana) so zgradili 8.000.000 voltni stroj za razbijanje atomov. Ta stroj je dvakrat močnejši kakor vsi dosedanja elektrostatični generatorji. Novi generator se nahaja v 20-tonskem jeklenem tanku, ki je 13 metrov dolg in tudi ima v premeru skoro 3 metre.

Sv. Gregor

Rojaki dr. J. E. Kreka priredimo dne 1. decembra ob 3 popoldne pod okriljem tukajšnjega prosvetnega društva 75letnico, kar je zagledal luč sveta eden največjih sinov slovenskega naroda. Spored, ki obsega nastop vseh naših katoliških organizacij, bodo izpolnjevale lepe narodne pesmi. O dr. Kreku pa bo govoril g. profesor Peter Eržen iz Kočevja. Pohitite ta dan na kraj, kjer je tekla zibelka soustanovitelja naše velike in lepe domovine Jugoslavije, da ob spominu na njega praznujemo praznik Zedinjenja.

Kamnik

Odlikovani orožniki. Na praznik Zedinjenja v nedeljo, dne 1. decembra bo v kamniški kino dvorani ob 11 dopoldne svečana izročitev odlikovanih 18 orožnikom iz kamniškega orožniškega voda, katerih vodnik je priključen podporočnik g. Branko Četušič, ki bo zaslužni orožnikom pripel odlikovanja. Orožniki bodo dobili odlikovanja za posebne zasluge, ki so jih napravili kraljevskemu domu. Slovesni izročitvi odlikovanih bodo prisostvovali zastopniki vojaških oblasti, kakor tudi zastopniki vseh drugih oblastev, korporacij in društev. Da bo ta redka slavnost čim veličastnejša, je vabljen vsa naša javnost k številni udeležbi, da vsaj s tem prispeva zahteva k požrtvovalni službi javne varnosti in reda.

V proslavo Zedinjenja bo na predvečer državnega praznika, t. j. v soboto, 30. t. m. ob 8 zvečer v Kamniškem domu akademija z izredno lepim sporedom. Za uvod bo zapel mešani zbor ognjevitov »V gorenjsko oziram se«; po govoru bo naša mladina, organizirana v FO in DK, pokazala svoja patriotična čuvstva na način, ki je najbolj primeren za vsako skupino: fantje z vadijsko vajo svojo borbenost, mladeži z učinkovito skupino vriskajočo himno mladosti, naraščajniki svoje navdušenje za kralja in državo z razigrano zborno deklamacijo. Članice bodo v razigrani igri spletale državno trobojnico, mladence pa v igri Zvezde soštostvovali z usodo domovine v najtežjih dneh. Vse pa bo gotovo navdušil močan mladinski zbor z narodno pesnijo, ki vedno tako sveže zadoni iz mladih grl. Zato vsi ta večer v Kamniški domu!

Miklavčevanje bo v Kamniškem domu na predvečer Miklavčevega godu ob 4 popoldne za šolsko mladino, zvečer ob 8 za odrasle. Pred obdarovanjem bo kratek prizor, v katerem bomo gledali Peterka zasanjanega v bajno povest prihoda otroškega dobrotnika.

Na praznik Brezmadežne bomo imeli akademijo s prelepo igro »Marija iz Magdalec«.

Jesenice

V proslavo Zedinjenja priredi Fantovski odsek mladinsko akademijo v nedeljo, 1. decembra ob pol 11 dopoldne v Krekovem domu.

Lep uspeh ZSD. Postajališče Podkočna, za katero se je na merodajnih mestih veliko prizadevala in tudi dosegla tukajšnja ZSD, se že gradi. Temelj za zgradbo so že betonirani in postajališče bo še pred zimo pod streho, če bo le še kaj ugodnega vremena. Postajališče bo ob bohinjski progi med postajama Jesenice in Dobrava—Vintgar in bo služilo predvsem številnemu delavstvu iz Gorj in okolice, ki je zaposlen v tovarni na Javorniku. Zastopstvo ZSD je tudi že inter, veniralo pri prizadevanjih občin Gorje in Koroška Bela, da se čimprej zgradi nova brež Savo, katero je v zadnjem deževju odnesla narasla Sava.

Kočevje

Hvalevredno! V zadnjem času se je po nekaterih občinah začela uvajati nekdanja razvada, da so se vršile javne prodaje v nedeljo popoldne v gostilniških prostorih. Ta razvada je povročila v narodu veliko materialne škode in veliko žalosti. Ljudje se ob taki priliki omamijo s pijačo in potem licitirajo navzgor brez premisleka in presoje. Zgodilo se je že, da je pijan človek povisil ceno parceli sam sebi. Dogodilo se je tudi, da je ob taki priliki pijan gospodar prodal vse svoje posestvo za smešno ceno. Marsikateri kupovalec se drugi dan tože po glavi radi previsoke ponudbe, toda podpis drži. Zaradi tega nastajajo v hišah prepri, med sosedi sovraštva in novi dolgovi. Okrajni načelnik v Kočevju je prepovedal tako prakso in s tem spravil na pravi tir prodajo, ki naj se vrši pri županstvu v uradnih prostorih, ne v nedeljo in pa brez pijače. Nadalje opazimo, da se je poostrišla tudi kontrola nad policijsko uro, kar bo služilo omejitvi alkoholizma tu in tam.

Pittmanov nas'ednik

Demokratski senator George je bil imenovan za predsednika zunanjepolitičnega odbora v senatu Zedinjenih držav. Prej je bil na tem važnem mestu pred nedavnim umrl senator Pittman.

Po slovenski domovini

Kamniški vozni red

Znano je, da je najbolj zasedena proga Ljubljana—Kamnik, ker se vozijo dijaki, uradniki in delavci, katerih vstopi na vsaki postaji prav lepo številno. Čeprav so bili skoro vsi vlaki zasedeni, je železniška uprava zadnje čase ukinila dva para vlakov in to oba popoldne odnosno zvečer. To je delavstvo in dijaštvo zelo prizadelo, ker jim je ostal na razpolago edino vlak, ki bi moral odhajati po voznom redu iz Ljubljane ob 18.44. Dijaki, ki imajo šolo najdalj do 18. ure, delavci takisto hite na kolodvor, da dobe prostor, ker je ta vlak tako obremenjen in natrpan, da si morajo s komolci priboriti tisto malo prostora, ki ga rabijo. Če pridejo malo kasneje, so obsojeni, da stoje na hodniku ali celo zunaj, kar pozimi pač ni prijetno ali zdravju koristno. Toda vse bi se pretrpeti, saj do Črnuče ali Domžal ni daleč. Najhuje pa je to, da niti ta edini vlak, ki je že pred časom odhoda prenatrpan, skoro nikdar ne odpelje ob času, označenem v voznom redu. Neredko odhaja s polurno zamudo. Dne 27. t. m. pa je odnesel rekord in je odstopil iz Ljubljane z enourno zamudo in to ob lepem vremenu, ko ga vendar niso zadrževali snežni viharji in zameti. Upoštevali je treba, da je cela proga dolga samo 25 kilometrov in taka zamuda nikakor ni opravičljiva.

Železniška uprava bi pač morala upoštevati, da je to vlak, s katerim se vrača naša šolska mladina. Ubogi dijaki zapravljajo čas z nepotrebnim čakanjem. Da jim to čakanje ni v prid ne v moralnem in ne v zdravstvenem oziru, je dejstvo. Zadnje toplo jed dobe opoldne, večerjajo pa šele okrog 8 ali 9 zvečer in še to radi zamude vse prestano.

Še večji reveži so pa delavci, ki so ves dan od doma in precej od njih nima niti opoldne toplega kosila. Zato komaj čakajo, da pridejo zvečer domov.

Če so delavci in ostali potniki (ca. 800 vsak večer) že prikrajšani z opustitvijo vlakov, pač zaslužijo, da bi vsaj ta edini vlak odpeljal po voznom redu. Sicer so zelo potrpežljivi, toda vsaka potrpežljivost ima svojo mejo. Potniki so skrajno nezadovoljni in ne najdejo nobenega opravičila za tak nered.

Nujno potrebno je, da vrne železniška uprava vsaj en par popoldanskih oziroma večernih vlakov, da s tem razbremeni delavski večerni vlak, ter da odpravi večne zamude.

Prizadeti.

Ptuj

Proslava 1. decembra bo v proštjski cerkvi ob 10 dopoldne s slovesno službo božjo. Po sv. maši se bodo na okrajnem nastopu sprejemale vdanostne izjave. Vse hiše v Ptujju bodo ta dan okrašene z zastavami.

Novi parni kotel za mestno kopalnišče je prispejal. Mestni občini se je posrečilo, da je izvršila nakup še pred povišanjem cene in se bo nakupna cena poravnala še po starem tečaju marke. Novi parni kotel je dobavljen brez carine po zaslugi ministra g. dr. Mihe Kreka in je s tem občini prihranjenih okoli 50.000 din.

Laško

Fantovski odsek in Dekliški krožek v Laškem priredita v nedeljo, 1. decembra ob 4 popoldne v nadžupnijski dvorani slavnostno akademijo v proslavo praznika Zedinjenja. Vabljeni!

Trbovlje

Proslavo Zedinjenja prirede naši fantje in dekleta v soboto zvečer ob sedmih v Društvenem domu z izbranim sporedom. Vsi vabljeni!

Novo življenje in pravičnejše gospodarske razmere s korporacijami skuša zadnja leta ustvariti Portugalska. O tem bo govoril in s slikami osvetljeval v nedeljo, 1. decembra ob 9 dopoldne g. ravnatelj Gabrovšek v Društvenem domu.

Za rudarske upokoence je bila v sredo anketa na rudarskem glavarstvu v Ljubljani. Bil je sprejet predlog, da za zboljšanje njih položaja treba najmanj 7 milijonov dinarjev, katere naj prispevajo po tretjino banovina, industrija in zavarovalnica bratovske skladnice. Po tem predlogu naj bi dobili staroupokoenci mesto dosedanjih 150 din ob novega leta dalje po 300 din mesečno, za ženo 150, vdova pa 200, za vsakega otroka pa 50 din, če je sirota, pa 150 din.

Združenje podčastnikov bo imeo ustanovni občni zbor 1. decembra ob 11 dopoldne v gostilni Volker na Vodah. Vabijo se tudi tovariši iz Hrasnika in Zagorja.

Trboveljski Slavček je za svoj jubilej odlikovan z redom jugoslovske krone. Ob priliki izročitve bo priredil 1. decembra popoldne v dvorani Delavskega doma v Trbovljah koncert slovsanske glasbe s sodelovanjem Delavske godbe na pihala in solistke Rezike Koritnikove.

Sv. Jedert nad Laškim

Poročili so se: Ojstršek Jakob in Petek Antonija, Pavčnik Franc in Knez Roza, Lipnikar Anton in Trbovc Angela, tehnik Mrakovčič Andrej in učiteljica Germeč Nada, Trpin Janez in Pečnik Julijana, Vavpotič Frene in Zlegel Angela, Lah Janez in Babič Vida, Napret Miha in Klobčič Marija, Kajtna Janez in Šopar Franca, Ukmar Jožef in Boršnak Angela, Kurnik Blaž in Zohar Barbara. Spremljaj jih blagoslov božji!

90 let življenja je dovršila 19. t. m. gospa Marija Seligo, vdova po dolgoletnem tukajšnjemu nadučitelju in praktičnemu sadjarju Jožefu. Tudi sama je več let poučevala ročna dela. Spoštovani in pri vseh priljubljeni gospe želimo še nadaljnega dušnega in telesnega zdravlja.

Šola. Ker je letos TPD veliko rudarjev premestila v Kočevje in druge revirje, je tukajšnja šola skrbena na štirirazrednico. Učiteljica gđ. Skokova je šla na Zidani most. Gornjerečška šola pa nujno potrebuje še eno učno moč, ker je otrok za dva razreda preveč in je bilo lani šolsko poslopije razširjeno z namenom in obljubo, da se odpre še tretji razred.

Vlom v novo rečiško cerkev zasledujejo laški orožniki. Tatu je bilo samo za denar, a prav tega ni bilo v lepi, a zadolženi cerkvi niti pare.

Elektrifikacija davčnih občin Sv. Jederti, Belovega in Marnega je bila izvršena pozimi. Kako je koristna, čutimo in vidimo, čimbolj nas zajema zima z dolgimi nočmi. Omrežje se bo moralo še razširiti, da bo zadruga aktivna in se rešila dolgov.

DVIG-nite

donosnost svojega podjetja z vporabo vozni dvigalic SBW

Zahtevajte te dvigalice, ker so:

1. v celoti jeklene,
2. za polovico lažje od lesenih,
3. neomejeno trpežne.

Vozne dvigalice SBW ima stalno na zalogi: **železnina Fr. STUPICA** Ljubljana Gosposvetska cesta 1

Stavbni material! Razstreljiva! Ugodne cene! Točna postrežba!

Množice Londontanov, ki so zgbili svoje domove, spo v podzemeljskih zakloniščih

Nagradna križanka

Trdke, ki žele delati reklamo zase po križankah, naj izroče svoja naročila en teden popreje v upravi »Slovenec«.

Rešitev križanke je treba poslati na upravo »Slovenec« pod značko »Križanka do četrtka prihodnjega tedna. — Rešitev križanke bomo objavili prihodnje soboto.

Med one, ki bodo pravilno razdelili križanko, bomo z žrebanjem razdelili 4 nagrade in sicer za vsakega list »Slovenec« za en mesec zastoj.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
11		12	13						14	
15		16				17				
18			19			20				
21		22	23	24		25			26	
27	28		29	30	31	32	33			
34			35							

Besede pomenijo: Vodoravno: 1. Urar in zlatar v Ljubljani 6. Shod 11. Javen prostor 13. Plaćilo 14. Ploskovna enota 15. Polt 16. Pospolje 17. Madžarska reka 18. Moško ime 19. Sedež čuta 20. Produkt gorienja 21. Nemško-francoska obmejna reka 22. Oblika koptine 25. Član starega slovanskega naroda 27. Ceremonija 30. Otok, kamor je bil pregnan evropski vojskovođa 33. Predlog 34. Poziv, vrsta glasu 35. Tapetnik v Ljubljani. Mestni trg.

Navpično: 1. Del redovniškega oblačila 2. Prostor za borbe, tekovanja 3. Precej draga snov 4. Samo, izključno 5. Žuželkino orožje 6. Simbol pripadnosti, znamenje 7. Stavbeni slog 8. Morska riba 9. Judovski duhovnik 10. Oblika lesa 12. Gradič 21. Življenjska tekočina pri rastlinah 23. Pod, temelj 24. Star (angl.) 26. Glas 28. Svetniška kratica 29. Akademski naslov (kratica) 31. Prihodnjik 32. Vzklik 33. Pritrdilnik.

Rešitev sobotne križanke:

Vodoravno: 1. Inž. Prezljevo nad vse uspešno sredstvo proti molim 8. Est 9. Rjav 12. Breda 14. Elija 17. Ralo 18. Toda 20. Ada 21. Agata 24. Rod 26. Kaj 27. Trma 28. Da 29. Novc.

Navpično: 1. Mera 2. Osel 3. Rt 4. Tra 5. Oje 6. Mal 7. Lijak 10. Vid 11. Nada 12. Brat 13. Dola 15. Zajc (optik v Ljubljani, Stritarjeva ul.) 18. Ora 19. Don 22. Gr. 23. A. M. (Anton Medved) 25. Dl.

Izžrebani nagrajenci:

Med rešitelj, ki so pravilno rešili sobotno križanko so bili izžrebani:

Kugovnik Slavko, Vrhovčeva 12, Ljubljana. Černe Jože, Pavšičeva 18, Šiška. Jovčev Uršula, Vrhovo 47, p. Radeče. Musar Anica, Dole pri Litiji.

Izžrebanci bodo dobivali skozi en mesec »Slovenca« brezplačno.

Opozarjamo reševalce, da lahko oddajo rešitve po naših podružnicah po Sloveniji. Poslane po pošti kot šikovina, pa se morajo frankirati s 50 par.

Črna pri Prevaljah

Minuli ponedeljek popoldne sta se poročila v tukajšnji župni cerkvi sv. Ožbalta trgovski poslovodja g. Julij Naglič in lastnica gostilne Rešar, gđ. Vilma Černič. Kot vnet pevec je g. Naglič s svojim prvim tenorjem mnogo pripomogel k temu, da stoji naš pevski cerkveni zbor pod vodstvom g. Pika Francija na tako lepi višini. Tudi gđ. Vilma se pridno udejstvuje pri cerkvenem zboru, a je zraven tega še vnetja prosvetna delavka, dobra igralka in predsednica tukajšnjega dekliškega krožka. Mlademu paru želimo v novem stanu obilo sreče in božjega blagoslova.

Prosvetno društvo, Fantovski odsek in Dekliški krožek se vneto pripravljata na dan veselja otrok, posebno še revnih, na večer sv. Miklavža. Kakor vsako leto, tako bomo tudi letos s skromnimi, a prepotrebni darili obdarovali vs orevno dečo, če so organizirani v naših društvih ali pa ne; merilo bo potreba. Zato prosimo vse socialno čuteče Crnjane vseh stanov in vseh naziranj, da v prihodnjih dneh, ko se pri njih oglašne nabiralci ali nabiralke in sila močno od vse revno dečo, če so organizirani v naših družbiralno akcijah

Alphonse Daudet: 105

Jakec

Prevedel Fišer Franc

Hrupna veselost, ki je skozi tanke stene odmevala po vsem nadstropju, se je nato približala vratom naših dveh prijateljev, ki so se odprla in prikazala se je močna, postavna ženska tridesetih do petintridesetih let, ogrnjena v dolg, moder predpasnik z naramnicami, kakršne nosijo raznašalke kruha, da se ne potmažejo z moko. Predpasnik gospe Webrove je na vsak način razodeval krepko in sila močno osebo.

»Ah, falot!« je dejala, ko se je vračala z otrokom v naročju. »Vi ste torej to napravili? Za božjo voljo, kako izborno je sedaj moj malček obut.«

Neprestano se je smejala in v očesu se ji je lesketala solza.

»Kako je poredna, kaj?« je dejal Belizar in se tudi zviljal od smeha. »Kako je neki mogla uganiti!« da sem bil jaz?«

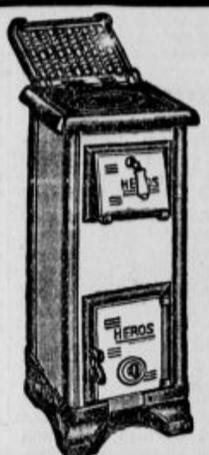
Ko se je veselje nekoliko poglelo, se je gospa Webrova vsedla za mizo in vzela v roke lonec s kavo — pač neko posodo, v kateri je bila kava in ki je bila na las podobna staremu loncu z gorčice; nato ji je Belizar predstavljal Jakca kot bodočega prijatelja. Povedati moram, da je bila spčetka bolj malo navdušena nad njim, ko pa ga je dalj časa bistro opazovala, ko je zvedela, da se z Belizarjem že deset let poznata in da ima pred seboj junaka iz slovite zgodbe o gnjati, ki jo je tolikokrat slišala, se ji je zaupanje nabralo na obrazu in je Jakcu ponudila roko.

»No, vidim, da se tokrat Belizar ni varal... Dobro, da ga poznate. Potem veste, kakšen ne-

Betonsko železo, trboveljski cement, pločevino vseh vrst, krovno lepenko, štorjo, železne peči in štedilnike, črpalke in cevi, vozne dvigalice SBW, okovje za okna in vrata itd. nudi po solidnih cenah

železnina Fr. STUPICA

v Ljubljani, Gosposvetska c. 1

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda 1 din; ženitovanjski oglaš 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglaš 15 din. — Mali oglaš se plačuje takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petlinna vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Izurjena šivilja
gre šivat na dom. Novak Stefka, Predjamska štev. 25, Rožna dolina. (a)

Kuharica
srednjih let, opravljala bi tudi druga dela - isče službo. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Kuharica« št. 18047.

Salva *cosmétique*
CREAM ZA BRILJANJE

Dobiva se v vseh strokovnih trgovinah.

Službodobe

Drvarje in oglarje
večjo partijo, sprejememo takoj. — Ponudbe poslati na: Elektrožaga — Kočevje.

Prodamo

Najugodnejši nakup
moških obelk nudi Presker, Sv. Petra c. 14, Ljubljana

Kupimo

Vsakovrstno zlato
briljante in srebro kupuje po najvišjih cenah

A. Božič, Ljubljana
Franciška ulica 3

Službe iščejo

17-letni fant
vaje kmečkih del, isče kakršno koli službo ali gre kot vajence h krojaču. Dečman Anton, p. Mozirje, vas Loke.

»KREKO« perilo

najlepše darilo!
Miklavž kupuje srajce za gospe, deške srajce, damsko perilo - še vedno po izredno nizkih cenah pri

Zvišali smo ceno
stari gumi, železu, kovinam, niklju. — Najboljše plača: »Metalia« Gosposvetska 16.

Službe iščejo

Mlad pekovski pomočnik
dober predpečnik - isče službo. Ponudbe v upr. »Slov.« pod »Dober« št. 17973.

»KREKO«

Tavčarjeva 3, Tyrševa 31

Mlekarna-slaščičarna
na izredno prometni točki naprodaj. — Naslov v »Slovenca« pod št. 18383.

Srebro, drage kamne

in vsakovrstno **zlato kupuje** po najvišjih cenah

Jož. Eberle, Ljubljana
Tyrševa 2
(balača hotela »Slov«)

Službe iščejo

Krožna žaga
z vrtno napravo, z vdelanim motorjem 3 KW - naprodaj. Polzve se: Kovačič Ivan, bufet, Kranj.

»Pathé« original kino

snemalni in projekcijski aparat, z vso opremo, v najboljšem stanju, proda Erbežnik Ciril, Fügnerjeva 12-I., levo.

Par briljantnih uhanov

večje kamne, kupim. — Lahko tudi večji prsten soliter. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Samo od zasebnika« št. 18277.

Ali ste že naročili na Slovenca?

Vsak naročnik zavarovan

STROJI

Kompresor
6 m³, kupim. Ponudite v upravo »Slov.« pod »Stabilen kompresor« 18353.

Lokomobil
80 HP, kupim. Ponudite v upravo »Slov.« pod »Lokomobil tako« 18354.

Lokomobil
150 HP, kupim. Ponuditi v upravo »Slov.« pod »Lokomobil tako« št. 18355.

Kompresor
15 m³, kupim. Ponuditi v upravo »Slov.« pod »Stabilen kompresor« 18356.

SOBE

ISČEJO:
Dve gospodični
iščeta opremljeno sobo - eventualno z vso oskrbo. Ponudbe upravi »Slov.« pod »15. decembere«.

Posestva

»REALITETA«
zavod za nakup in prodajo nepremičnin je sam v Ljubljani, Prešernova ulica 64, I. nadst. Telefon 44-20

Hiša
10 štirisobnih stanovanj z vsem komfortom in dve stanovanji brez komforta, sončna stran, pogled na splitsko luko, ugodno naprodaj. - Informacije: J. Missia, Split, Tartagliņa ul. 19-1.

Velika hiša
dvonadstropna, v mestu Celju, naprodaj. Ponudbe na podruž. »Slovenca« v Celju pod »Dvonadstropna hiša« št. 759.

Dobra investicija!
V Zagrebu je naprodaj - direktno, brez posredovanja - še nekaj stavbišč za 3-4-nadstropne hiše na oglu Medjimurske in Grahorove ceste pri kolodvoru Sava. Kdor kupi ves kompleks, mu ostane industrijski tir, idealen za večja skladišča (drva, premog itd.). - Informacije: Boškovičeva 15 - pritličje, desno, vsak dan razen nedelje. Tel. 35-44.

Do 8. decembra lahko še naročite »Slovenčev koledar«

Razpis natečaja

za občinskega pisarja in organista v Ozlju. Mesečna plača 900 din. — Reflektantje, sposobni za eno ali drugo službo, naj vložijo pismene ponudbe na: Občinsko poglavarstvo Ozalj — Hrvatska banovina.

V Ozlju, dne 28. novembra 1940.

2 zavarovalna organizatorja - akviziterja

za bivšo ljubljansko in bivšo mariborsko oblast sprejememo za ljudsko zavarovanje. Podrobne ponudbe z navedbo zahtevkov na upravo lista pod »Podjeten in zanesljiv« 18.181. Prednost imajo že izvežbani z dokazanimi uspehi.

SOBE

ISČEJO:
Dve gospodični
iščeta opremljeno sobo - eventualno z vso oskrbo. Ponudbe upravi »Slov.« pod »15. decembere«.

ZAHVALA

VSEM, KI STE NAŠI DRAGI MATERI

APOLONIJI SELAN

LAJSALI TRPLJENJE V NJENIH ZADNJIH DNEH IN JO SPREMILI K VEČNEMU POČITKU, Z NAMI PA SOČUSTVOVALI V NAŠIH NAJTEŽJIH TRENUTKIH, IZREKAMO NAJISKRENEJSO ZAHVALO.

ŽALUJOČI SELANOVI